

Ο ΚΑΛΙΤΕΧΝΗΣ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΓΕΡ. ΒΩΚΟΣ

ΕΤΟΣ Γ' ΤΕΥΧΟΣ 27^{ΟΝ}

ΙΟΥΝΙΟΣ 1912

ΤΙΜΗ ΕΚΑΣΤΟΥ ΤΕΥΧΟΥΣ ΛΕΠΤΑ 80

Ο ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΗΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΤΕΥΧΟΥΣ ΙΟΥΝΙΟΥ 1912

ΕΞΩΦΥΛΛΟΝ υπό Γ. Μπουζιάνη.

ΣΥΓΧΡΟΝΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΑΙ: Γεώρ. Μπουζιάνης, υπό Γερ. Βώκον . Σελ. 71

ΑΓΓΕΛΟΚΡΟΥΓΜΑ, ΑΠΟΘΥΜΙΑ, ποιήματα, υπό Χάρη Έπαχτίτη 38

ΤΑ ΒΕΝΕΤΙΚΑ, ανέκδοτον διήγημα, υπό † Αλεξάνδρον Παπαδιαμάντη 77

MARGINALIA, υπό Έδγάρδον Πόου 84

ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ ΣΤΡΙΝΤΜΠΕΡΓ, υπό Ψ 86

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΕΧΝΗ: Δύο Ανάγλυφα, υπό Κ. Πασαγιάννη 88

ΤΟ ΕΡΓΟΝ ΤΟΥ ΑΜΕΡΙΚΑΝΟΥ ΦΙΛΟΣΟΦΟΥ ΕΜΕΡΣΟΝ, υπό T. Stanton M. A.
Μετάφρασις Μ. Κ. Μαγκάκη 90

IN MEMORIAM, ποίημα, υπό Ν. Καρβούνη 92

Ο ΣΟΣΙΑΛΙΣΜΟΣ ΚΑΙ Η ΚΡΙΣΙΣ ΤΟΥ ΣΥΓΧΡΟΝΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ, υπό Παύλου Δουί 93

ΗΘΗ ΚΑΙ ΕΘΙΜΑ ΑΠΟ ΤΑΣ ΝΗΣΟΥΣ ΤΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ, (κατά την μελέτην του
Δημοσθ. Χαβιαρά), υπό Έρραριστού 97

ΤΑ ΩΡΑΙΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΑΙ ΑΙ ΤΕΧΝΑΙ: Ή Γελοιογραφία: Άνδρέας Ρουβέϊν. — Μία γελοιογραφία του κ. Ζ. Παπαντωνίου. — Μικρά διηγήματα: Ή κουκλα υπό της Κας Άγγελικής Κ. Μαγκάκη. — Τό θέατρον. — Ή Μουσική: Βραδνά Μπετόβεν. — Ό Προφήτης Ήλίας του Μένδελσον. — Άπό την γυναικείαν κίνησιν: Ή παγγερμανική γυναικεία Έκθεσις. — Ή Ζωή: Ό Γκόρκι και τά δεσμά. — Ό μισογύνης Στρίντμπεργ. — Τραγικός θάνατος του Τζαίσαρ. — Ό θάνατος του Βασιλέως της Δανίας. — Τό κίνημα των Κρητών βουλευτών. — Ό Περιοδικός τύπος. 99

ΕΙΚΟΝΕΣ: Άνδρας και Γυναίκα υπό Γ. Μπουζιάνη. — Γεώργιος Μπουζιάνης. — Όλυμπιονίκης. — Σαλώμη. — Προσωπογραφία του Δε Σαϊδερεφ. — Σκίτσα από τό έργον Άνδρας και Γυναίκα. — Ό κ. Κρόερ Δήμαρχος του Ήγκελστατ. — Προσωπογραφία παιδίσκης. — Άλεξάνδρα και Λιζερλ προσωπογραφία, υπό Γ. Μπουζιάνη. — Τό Σαβόγκουμο την άνοιξι υπό Σεγκαντινι. — Αύγουστος Στρίντμπεργ. — Άσκληπιός. — Ζεύς μελιχίος. — Ό κ. Άνδρέας Ρουβέϊν. — Ό κλειδοκυμβαλιστής κ. Σόλιτζ γελοιογραφία υπό Ζ. Παπαντωνίου.

ΑΓΓΕΛΙΑΙ ΚΑΙ ΔΙΑΦΗΜΙΣΕΙΣ.

ΟΡΟΙ ΕΓΓΡΑΦΩΝ

ΕΙΣ ΤΟΝ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΗΝ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ | ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ Έτησία Δρ. 8 ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ Έτησία Φρ. 10
Έξάμηνος 5 Έξάμηνος 6

Ό «ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΗΣ» εκδίδεται κατά μήνα.

Αί συνδρομαί προπληρώνονται. Πάσα αίτησις προς έγγραφήν συνοδευομένη υπό του αντίτιμον απευθύνεται προς τόν διευθυντήν και ιδιοκτήτην του **Καλλιτέχνου κ. ΓΕΡ. ΒΩΚΟΝ,** Άθήνας, οδός Ζωοδόχου Πηγής 50.

Τιμή έκάστου τεύχους λεπτά 80. Έν Άθήναις και έν Πειραιεί πωλείται εις όλα τά βιβλιοπωλεία και εις τά κίόσκια. Έν ταίς Έπαρχίαίς εις τά υποπρακτορεία των εφημερίδων.

Ό «ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΗΣ» δημοσιεύει άγγελίας προς δραχ. 30 την σελίδα και αναλόγως δια μικρότερον χώρον.

ΤΟ ΠΡΩΤΟΝ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ ΚΑΙ ΑΝΑΤΟΛΗ:

ΔΙΕΘΝΕΣ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ

ΚΑΙ ΜΟΥΣΙΚΟΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ

ΕΛΕΥΘΕΡΟΥΔΑΚΗ & ΜΠΑΡΤ

ΑΘΗΝΑΙ. — ΠΛΑΤΕΙΑ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ

ΚΑΤΑΛΟΓΟΙ ΚΑΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΙ

ΔΩΡΕΑΝ

ΤΡΑΠΕΖΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΑΤΑΒΕΒΛΗΜΕΝΟΝ ΔΡ. 60.000.000

ΕΔΡΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ: *Ἐν Ἑλλάδι:* Ἐν Πειραιεὶ, Πάτραις, Σύρω, Καλάμαις, Τριπόλει, Βόλω, Λαρίσση, Ἀργινίω καὶ Καρδίτση. — *Ἐν Κρήτῃ:* Ἐν Χανίοις, Ἡρακλείω καὶ Ρεθύμνω. — *Ἐν Τουρκίᾳ:* Ἐν Κωνσταντινουπόλει (ὑποκατάστημα ἐν Γαλατῇ μετὰ πρακτορείου ἐν Σταμπούλ), Ἄμισῶ, Τραπεζοῦντι, Κερασοῦντι, Πάφω, Σμύρνη, Χίω, Μερσίνη, Ἀδάνοις, Ταρσῶ, Θεσσαλονίκη, Σέρραις, Καβάλλα, Ξάνθη καὶ Ἰωαννίνοις. — *Ἐν Αἰγύπτῳ:* Ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, (μετὰ παραρτήματος ἐν τῇ συνοικίᾳ Μιδάν), Καίρω (μετὰ παραρτήματος ἐν τῇ συνοικίᾳ Μουσκύ), Ζαγαζίκ, Μανσούρα, Μιτ-Γκάμω, Τάντα καὶ Μπενι-Σουέφ. — *Ἐν Λονδίνω:* (No 22, Fenchurch Street). — *Ἐν Ἀμβούργῳ:* (Domhof, Mönckeberg Strasse 18). — *Ἐν Λεμεσῶ* (Κύπρου). — *Ἐν Λιμένι Βαθῆος* (Σάμου) *Χαρτούμ* καὶ ἐν *Λιμένι Σουδάν* (Σουδάν).

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΝ

Σ. ΦΡΑΓΚΙΑΔΗΣ, Πρόεδρος

ΙΩ. ΜΠΟΤΑΣΗΣ, Ἀντιπρόεδρος

Κ. ΒΕΡΟΥΓΚ

ΕΜΜ. Α. ΜΠΕΝΑΚΗΣ

Ε. ΕΜΠΕΙΡΙΚΟΣ

ΒΑΡΩΝΟΣ ΔΕ ΝΕΦΑΙΖ

Ε. ΕΥΓΕΝΙΔΗΣ

ΕΜΜ. ΡΟΔΟΚΑΝΑΚΗΣ

Α. ΖΑΡΙΦΗΣ

ΜΑΡΚΗΣΙΟΣ ΔΕ ΡΕΒΕΡΣΩ

Ι. ΗΛΙΑΣΚΟΣ

ΜΙΧ. ΣΑΛΒΑΓΟΣ

Α. Ε. ΗΛΙΟΠΟΥΛΟΣ

ΔΙΟΝ. ΣΤΕΦΑΝΟΥ

Ζ. Κ. ΜΑΤΣΑΣ

Γενικός Διευθυντής **ΖΑΦΕΙΡΙΟΣ Κ. ΜΑΤΣΑΣ**

ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ ΤΗΛΕΓΡΑΦΙΚΗ: ΑΘΗΝΑΪΚΗ—ATHENOCLES

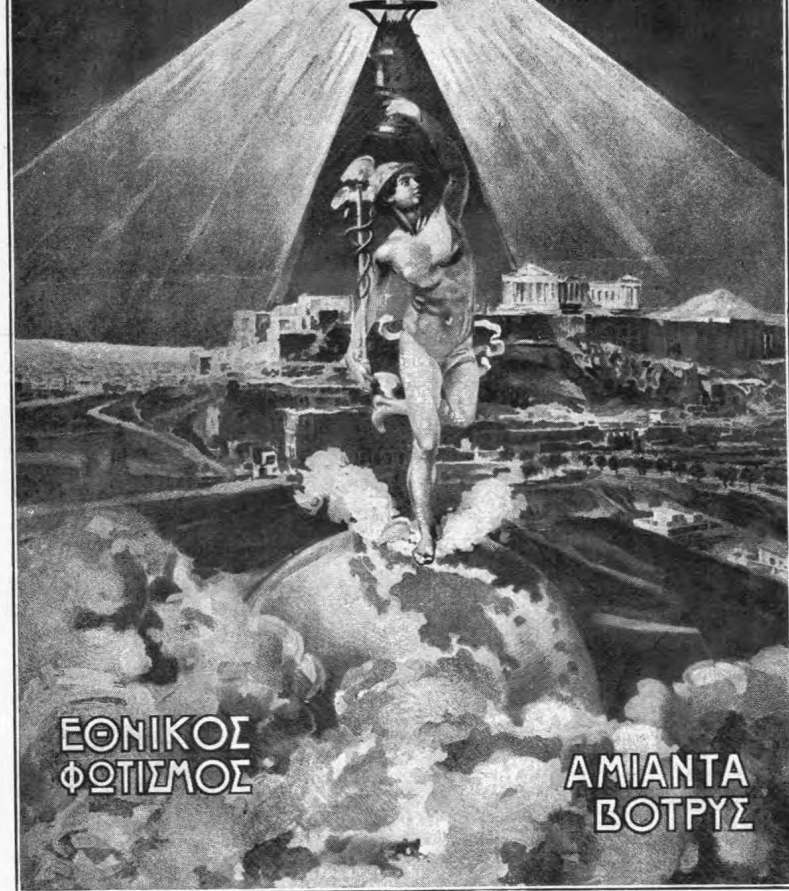
Ἡ Τράπεζα Ἀθηνῶν ἐκτελεῖ πᾶσαν Τραπεζικὴν ἐργασίαν, ἥτοι: Προεξοφλήσεις ἐμπορικῶν γραμματίων καὶ συναλλαγματικῶν, προκαταβολὰς ἐπὶ χρεωγράφων καὶ ἐμπορευμάτων, εἰσπράξεις τοκομεριδίων, παντὸς εἶδους χρεωγράφων, φορτωτικῶν, συναλλαγματικῶν, γραμματίων ἐσωτερικοῦ καὶ ἐξωτερικοῦ. Ἐκτελεῖ χρηματιστικὰς ἐντολάς. Ἐκδίδει ἐπιταγὰς, πιστωτικὰς ἐπιστολάς καὶ τηλεγραφικὰς ἐντολάς πληρωμῶν ἐν τῇ ἐσωτερικῇ καὶ τῇ ἐξωτερικῇ. Ἀνοίγει τρέχοντας λογαριασμοὺς, ἡγγυημένους, δέχεται καταθέσεις χρεωγράφων πρὸς φύλαξιν ἀντὶ ἐλαχίστων δικαιωμάτων καὶ ἐνοικιάζει διαμερίσματα χρηματοκιβωτίων διαφόρων διαστάσεων ὑπὸ δρους λίαν εὐνοϊκούς διὰ τὸ κοινόν.

Ἡ Τράπεζα Ἀθηνῶν δέχεται καταθέσεις εἰς τραπεζογραμμάτια, εἰς χρυσὸν καὶ εἰς ἐπιταγὰς (chèques) ἐπὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ ὑπὸ δρους λίαν εὐνοϊκούς.

Αἱ εἰς χρυσὸν καταθέσεις εἰνε ἀποδοτέαι εἰς ὃ νόμισμα ἐνηργήθησαν, αἱ δὲ εἰς ἐπιταγὰς (chèques) ὁμοίως ἀποδίδονται δι' ἐπιταγῶν (chèques) τῆς Τραπεζῆς ἐπὶ τῶν ἐν τῇ ἐξωτερικῇ ἀνταποκριτῶν τῆς. Οἱ δεδουλευμένοι τόκοι πληρώνονται καθ' ἑξαμηνίαν ἀπὸ τῆς πρώτης Ἰανουαρίου καὶ ἀπὸ τῆς πρώτης Ἰουλίου ἐκάστου ἔτους.

Ταμειυτήριον, μὲ ἰδιαιτέραν ὑπηρεσίαν, λειτουργεῖ καθ' ἑκάστην.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ
ΟΙΝΟΝ & ΟΙΝΟΠΝΕΥΜΑΤΟΝ
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ
ΟΙΝΩΝ ΚΑΙ ΟΙΝΟΠΝΕΥΜΑΤΩΝ

ΤΜΗΜΑ ΦΩΤΙΣΜΟΥ

Μεταχειρίζεσθε τὸν Ἐθνικὸν μας φωτισμὸν δι' οἰνοπνεύματος ἐκ σταφίδος. Εἶναι ὁ διαυγέστερος καὶ ὁ οἰκονομικώτερος.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ
ΟΙΝΩΝ ΚΑΙ ΟΙΝΟΠΝΕΥΜΑΤΩΝ

ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΝ ΑΜΙΑΝΤΩΝ

Ζητεῖτε πάντοτε τὰ παρὰ τῆς Ἐταιρίας ἡγγυημένα ἀμίαντα

“ ΒΟΤΡΥΣ ,,

ΜΕΓΑ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ
Ο "ΑΤΛΑΣ,"

Τὸ μεγαλειότερον Βιβλιοπωλεῖον τῆς Ἀμερικῆς, τὸ πλουσιώ-
τερον εἰς ποικιλίαν Ἑλληνικὸν Βιβλιοπωλεῖον τοῦ Κόσμου.

ΖΗΤΗΣΑΤΕ ΤΙΜΟΚΑΤΑΛΟΓΟΝ

ΑΤΛΑΣ

25 Madisson St. New York

EST. 1892

LEKAS AND DRIVAS
IMPORTERS OF
ORIENTAL PRODUCT

17 ROOSEVELT ST.

NEW YORK

TELEPHONE 1464 WORTH

ΑΔΕΛΦΟΙ ΜΠΟΥΡΑ

ΤΟ ΜΕΓΑΛΕΙΤΕΡΟΝ ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΟΝ ΤΗΣ ΑΜΕΡΙΚΗΣ

ΕΙΣΙΤΗΡΙΑ Α', Β ΚΑΙ Γ' ΘΕΣΕΩΣ ΜΕ ΟΛΑ ΤΑ ΑΤΜΟΠΛΟΙΑ

Ἀγοράζομεν καὶ πωλοῦμεν Ἑλληνικὰ καὶ ξένα χρήματα. Διατηροῦμεν Ξενο-
δοχεῖον ὑπνου καὶ φαγητοῦ διὰ τοὺς ἐπιβάτας καὶ ἀμάξια διὰ τὰς ἀποσκευάς.

Γράψατε. Ἐπιστολαὶ ἀπαντῶνται ἀθημερόν.

Booras Bros

5 Battery Place & 4 Greenwich St.,

New York.

Δύο τηλέφωνα ἡμέραν καὶ νύκτα: 4115 καὶ 4116 Rector.

ΤΕΧΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ
Α. Δ. ΖΑΧΑΡΙΟΥ & ΣΑ

ΜΗΧΑΝΙΚΟΙ

ΤΗΛΕΦΩΝΟΝ
ΑΡΙΘ. 215

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ. Οδὸς Γ' Σεπτεμβρίου ἀρ. 27

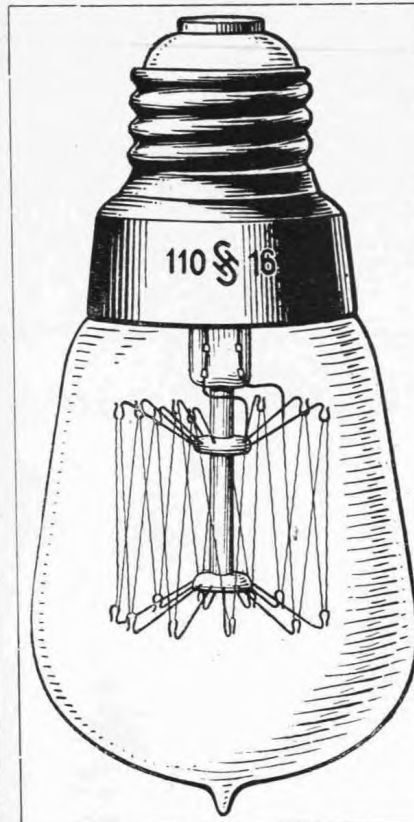
Τηλ. διεύθυνσις
ΤΕΧΝΗ-ΑΘΗΝΑΣ

ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΘΕΡΜΑΝΣΕΩΣ
(Calorifère)

- Ἀναλαμβάνομεν τὴν ἐγκατάστασιν κεντρικῶν θερμάνσεων μετὰ ἐγγυήσεως τῆς ἀπο-
δόσεως ὀλοκλήρων οἰκοδομῶν, ξενοδοχείων, ἐπαύλεων, μεγάρων, δημοσίων καταστημά-
των, νοσοκομείων, Τραπεζῶν, Συνλόγων κλπ.
- Ἐκπύροισι σχεδίων καὶ προϋπολογισμῶν δωρεάν.
- Πλέον τῶν 50 τοιούτων ἐγκαταστάσεων ἐν λειτουργίᾳ ἐν Ἑλλάδι καὶ Ἀνατολῇ μεταξὺ
τῶν ὁποίων αἱ ἑξῆς: Ἀνάκτορα πρίγκηπος Νικολάου.— Ἐθνικὴ Τράπεζα κεντρικῶν καὶ ἐν
Δαρίσῃ.— Τράπεζα Ἀνατολῆς, ἐνταῦθα καὶ ἐν Σμύρῃ.— Τράπεζα Ἀθηνῶν ἐνταῦθα καὶ ἐν
Σμύρῃ.— Λαϊκὴ Τράπεζα.— Ξενοδοχείον Ἀκταίων καὶ Palace.— Πτωχοκομεῖον Ἀθηνῶν.—
Νοσοκομεῖον μεταδοτικῶν νοσημάτων Α. Συγγροῦ.— Αἰγυπτιῶν κλπ. ἰδιωτικὰς κατοικίας.
- Ἀπειράριθμα εὐχαριστήρια, συστατικά.
- Διαρκῆς παρακαταθήκη ὄλων τῶν ἀπαιτομένων ἔλικων θερμάνσεως μόνον ἀ' ποιό-
τητος καὶ ἀναγνωρισμένης σιφροσύνης, συνεπῶς ταχυτάτη προθεσμία παραδόσεως.
- Διὰ πᾶσαν συμπληρωματικὴν πληροφορίαν ἀπευθυνθῆτω πρὸς τὴν

Τεχνικὴν Ἑταιρίαν

Α. Δ. ΖΑΧΑΡΙΟΥ καὶ Σα, Μηχανικοὶ
ἐν Ἀθήναις οδὸς Γ' Σεπτεμβρίου ἀρ. 27

ΛΑΜΠΤΗΡΕΣ ΤΑΝΤΑΛ

ΠΡΑΤΗΡΙΟΝ

ΤΕΧΝΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ

Α. Δ. ΖΑΧΑΡΙΟΥ & ΣΑ

ΘΕΡΜΑΣΤΡΑΙ: Συστήματος Ἀμερικανικοῦ τῶν
τελειότερων συστημάτων, ἡγγυημένης λει-
τουργίας, καὶ ἀντοχῆς, ῥυθμιζουσα τὴν θερ-
μότητα κατὰ βούλησιν, ἀπὸ δεκαετίας εἰσα-
χθεῖσαι ἐν Ἑλλάδι. Διαρκῆς παρακαταθήκη
εἰς πλουσίαν συλλογὴν.

ΘΕΡΜΟΣΙΦΩΝΕΣ: Τῶν τελευταίων συστημάτων
(ἀνοικτοῦ συστήματος).

ΛΟΥΤΗΡΕΣ: Χυτοσιδηροὶ ἐσμαλωμένοι μετὰ
πορσελάνης.

TANTAL: Ἡλεκτρικοὶ λαμπτήρες οἰκονομίας
ἐκ μετάλλου Tantal 70 % οἰκονομία ἐπὶ τῆς
καταναλώσεως τοῦ ἡλεκτρικοῦ ρεύματος.

Ἄπαντα τὰ ἐξαρτήματα ἡλεκτρικῶν ἐγκα-
στάσεων, Τηλέφωνα, Ἀνεμιστήρες, Εἶδη
Ἀερίοφωτος, Πυρόσβεστρα κτλ. κτλ.

ΜΟΥΣΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ "ΑΠΟΛΛΩΝ,."

ΩΔΕΙΟΝ ΛΟΤΤΝΕΡ

ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΕΩΣ 1899

ΑΘΗΝΑΙ ΟΔΟΣ ΦΕΙΔΙΟΥ 3.

Τὸ **ΩΔΕΙΟΝ ΛΟΤΤΝΕΡ** ἰδρυθὲν πρὸ ἑνδεκαετίας καὶ διευ-
θνόμενον παρὰ τῆς *Κ^ας Λίνας φὸν Λόττνερ* εὐρίσκεται εἰς τὸ
κεντρικώτερον μέρος τῶν Ἀθηνῶν καὶ εἰς εὐρὴν καὶ εὐάερον μέγαρον
μετὰ κήπου.

Αἱ ἐπιτυχίαι του τόσῳ εἰς τὴν μουσικὴν ἐκπαίδευσιν καὶ μόρ-
φωσιν τῶν πολυαρίθμων μαθητῶν καὶ μαθητριῶν τον ὄσω καὶ εἰς
τάς συναυλίας του καὶ τὰς ἐκτελέσεις μεγάλων ἀδικῶν ἔργων ὑπὸ
τῆς μικτῆς χορωδίας του εἶνε τοιαῦται ὥστε πᾶς λόγος καθίσταται
περιττός.

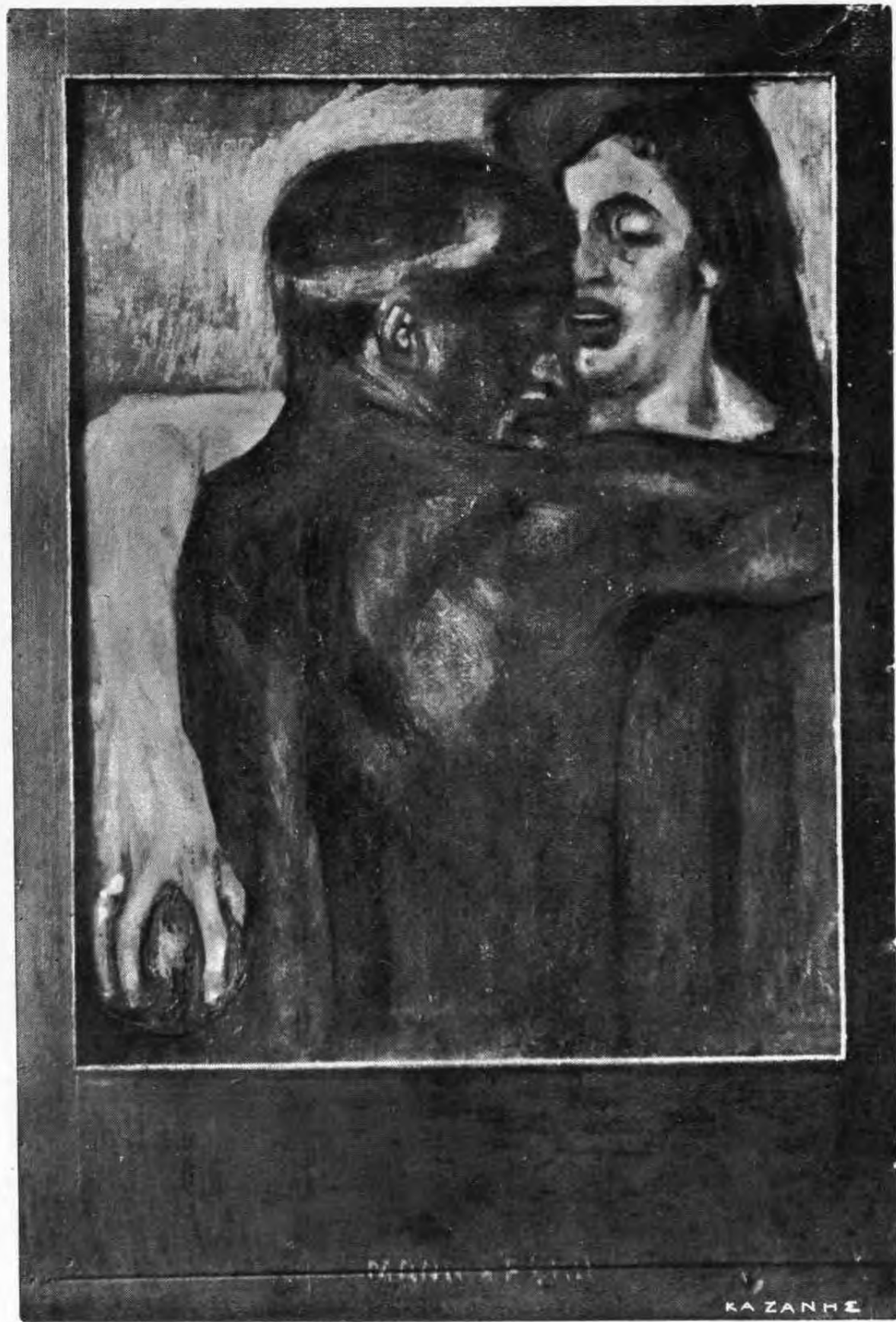
Ἐν τῷ Ὁδείῳ Λόττνερ διδάσκονται ὅλα τὰ μαθήματα τῆς
θεωρητικῆς μουσικῆς, ἐπίσης ὄργανικὴ καὶ φωνητικὴ μουσικὴ,
κλειδοκύμβαλον, τετράχορδον, βάρβιτος, συμφωνικὴ μουσικὴ τῆς
αἰθούσης, ᾄσμα, χορωδία κτλ.

Ἡ διδασκαλία γίνεται παρὰ τῆς Διευθνητρίας *Κ^ας Λίνας φὸν
Λόττνερ*, τῶν καθηγητῶν κ. κ. *Καρόλου Μπέμμερ* (χορωδία καὶ
βιολοντζέλο) καὶ ἄλλων δοκίμων καθηγητῶν καὶ διδασκαλισσῶν.
Ἦδη ἐκ Βερολίνου ἀφίκειτο ἔξοχος καθηγητὴς τοῦ βιολίου ἐκ τῆς
ὑψηλῆς Μουσικῆς Σχολῆς τοῦ Ἰωακείμ ὁ κ. *I. Σαίφερ*.

Ἡ παρεχομένη εἰς τοὺς μαθητὰς καὶ τὰς μαθητρίδας μόρφωσις
εἶνε τοιαύτη ὥστε οὗτοι μετὰ τὸ πέρας τῶν σπουδῶν των δύνανται
ὑφιστάμενοι τὰς ἐπὶ πτυχίῳ ἐξετάσεις γὰ ἔχουν πλήρη τὰ ἐφόδια
τῆς ἐξασκήσεως τοῦ μουσικοῦ ἐπιγυέλματος.

Εἰς τὸ Ὁδεῖον Λόττνερ ἐφοίτησαν καὶ ἔλαβον τὸ μουσικόν των
δίπλωμα καὶ φοιτοῦν μαθηταὶ καὶ μαθήτριαι ἐκ τοῦ ἔξω ἑλληνισμοῦ.

Διὰ πληρεστέρας πληροφορίας στέλλεται εἰς πάντα αἰτοῦντα
καρτοσιμὸς καὶ πρόγραμμα διδασκαλίας.

ΑΝΔΡΑΣ ΚΑΙ ΓΥΝΑΙΚΑ

ΥΠΟ Γ. ΜΠΟΥΖΙΑΝΗ

ΣΥΓΧΡΟΝΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΑΙ *

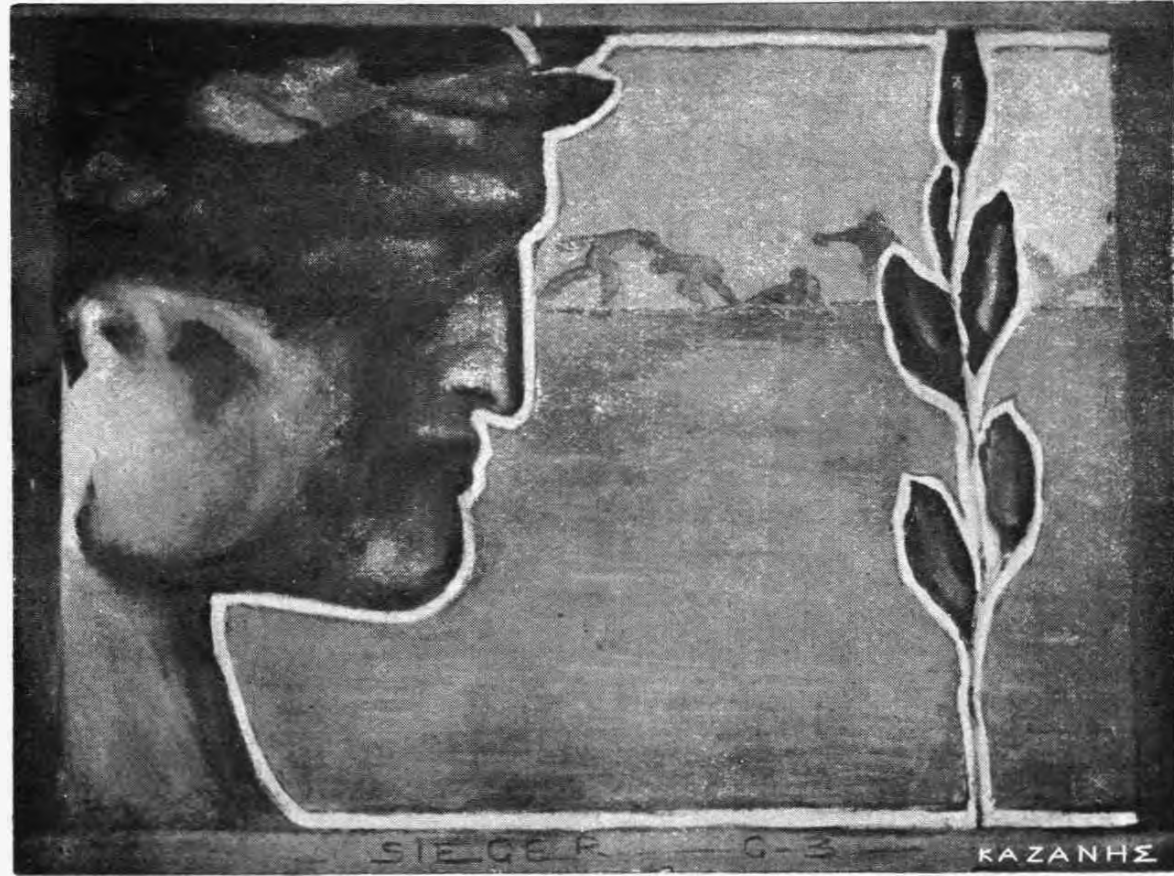
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΜΠΟΥΖΙΑΝΗΣ

«... Τὸ ἔργο μου ὅπου ἄρχισα δὲν ἀνήκει σὲ ἀκαδημαϊκὲς τεχνοτροπίες, οὔτε σὲ διδασκάλων ἀγαθὲς διδασκαλίες καὶ συμβουλές, ὄχι σὲ ὀρισμοὺς οὔτε εἰς τὸ πῶς ἐζωγράφουν οὔτε εἰς τὸ πῶς ζωγραφίζουν, ἢ πρέπει νὰ ζωγραφίζουν ἢ θὰ ζωγραφίσουν. Κάμμιά τελεία, κἀνένα κόμμα ἢ ἐρωτηματικόν· ἀλλὰ Αἴσθησις, Ὑπεραίσθησις, Ἀγνότης, Σκέψις, Νεῦρα ὅλα αὐτὰ καὶ κἀτι ἀκόμη μέσα σ' ἓνα Σῆμα. Νὰ τί ἤθελα νὰ πῶ. Δὲν ζωγραφίζω ἐγὼ γιὰ νὰ κάμω Κάδρα, ἀλλὰ γιατί δὲν μπορῶ νὰ κάμω ἄλλο πρὸς νὰ ζωγραφίζω, ζωγραφίζοντας ὅπως αἰσθάνομαι καὶ ὅταν αἰσθάνωμαι. Εἶνε μάλιστα καὶ στιγμὲς ποῦ θᾶθελαν νὰ μποροῦσαν νὰ μὴ ζωγραφίζω. Νά!!! μόνο νὰ αἰσθάνωμαι· γιατί ἡ αἴσθησις μεγαλώνει τόσο στῆς κρυφὲς αὐτὲς στιγμὲς, ποῦ τὸ χέρι γίνεται ἀδύνατο καὶ δὲν προφθάνει νὰ γράψω ὅσα πρέπει. Νὰ

γιατί καὶ τὰ ἔργα μου πολὺ δὲν τὰ ἐκτιμῶ, μάλιστα λυποῦμαι γιατί πολὺ λίγο λένε ἀπ' αὐτὸ ποῦ αἰσθάνομαι, μὰ ὅμως τὰ ἀγαπῶ γιατί λένε πάλι λίγο ἀπ' αὐτὸ ποῦ αἰσθάνομαι. Καὶ κἀτι ἀκόμη. Κάποτε ἢ καὶ συχνὰ θυσιάζω ὄχι χωρὶς συνείδησι φυσικὲς ἀλήθειες χάριν τῆς στιγμῆς καὶ τῆς αἰσθητικῆς φόρμας· καὶ αὐτὸ τὸ κάμω Νόμο.»

Πιστεύω πῶς ὁ νεαρὸς καλλιτέχνης, ὁ ἐγκατεστημένος εἰς τὸ Μόναχον, ὁ ὁποῖος μοῦ γράφει τὸ γράμμα αὐτὸ μὲ τόσην εἰλικρίνειαν, ἀνήκει ἀδιστακτικῶς εἰς τὴν χορείαν τῶν δημιουργῶν. Θέλει τὴν τέχνην ὡς ἰδικὴν του δημιουργίαν, ἔξω ἀπὸ τὴν τέχνην τοῦ τί ὑπάρχει ἀπλῶς. Καὶ πρέπει νὰ ξεχωρίζωμεν τοὺς τεχνίτας εἰς ἐκείνους ποῦ πηγαίνουν ὡς πλῆθος πρὸς ὃ, τι μίαν τέχνην καθώρισε καὶ εἰς ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι ζητοῦν νὰ δημιουργήσουν μίαν ἰδικὴν τους τέχνην. Πρέπει ἀκόμη νὰ σεβώμεθα τοὺς ἀποστάτας. Αὐτοὶ ἔργονται νὰ μᾶς ἀπολυτρώσουν ἀπὸ τὰ δεσμὰ μιᾶς ζωῆς, ἢ ὁποῖα δὲν εἶνέ ποτε σύμφωνος πρὸς τὸ

* Βλέπε «Καλλιτέχνην» τεῖχος μαῖου 1911: Λουκάς Γεραλῆς, τεῖχος Αὐγούστου 1911: Ὀδισσεὺς Φωκάς, τεῖχος Σεπτεμβρίου 1911: Βασίλειος Χατζῆς, τεῖχος Ὀκτωβρίου 1911: Ἀριστοτέλης Ζάχος, τεῖχος Νοεμβρίου 1911: Παῦλος Μαδιόπουλος, τεῖχος Δεκεμβρίου 1911: Εὐάγγελος Ἰωαννίδης ὑπὸ Γεφ. Βάκου.

ΟΛΥΜΠΙΟΝΙΚΗΣ ΥΠΟ Γ. ΜΠΟΥΖΙΑΝΗ

ιδεωδές μας παρεκτός εάν εγεννήθημεν εύτε-
λεις και δούλοι, εάν ενομίσαμεν πλέον και
επιστεύσαμεν, ότι δεν υπάρχουν άλλοι ορί-
ζοντες προς τούς οποίους δικχαιούμεθα να

ΣΑΛΩΜΗ ΥΠΟ Γ. ΜΠΟΥΖΙΑΝΗ

στρέψωμεν τὰ βλέμματά μας παρ' εκεί-
νοι, τούς οποίους ή τωρινή τεχνητή ζωή
μας προβάλλει. Ο συνήθης εκλεκτός τεχνί-
της αναπαριστά, τι απλώς βλέπει και αν
συμβαίνει να τον αγαπώμεν πολύ είνε διότι
επιτυγχάνει ν' αποδίδη καλώς τὰ περιτω-
θέντα ωραία πράγματα από τὸ ψεύδος τῆς
ζωῆς. Μὰς είνε ανυπόφορος ὁ ἴδιος δσον
τελείας γραμμὰς και αν σύρη, ὅσα λαμ-
πρά χρώματα και αν διαθέτη, τὴν στιγ-
μὴν ποῦ ή διανόησις του, ή σκέψις του,
τὸ αἴσθημά του ἀρμονίζονται συμβαστι-
κῶς πρὸς ἐκεῖνο τὸ ποταπὸν ζωικὸν ψεύ-
δος. Αὐτὸς ὁ Ραφαήλ ὁ ὁποῖος ἀπέδωκε
θείας παραστάσεις, τὴν ἰδανικότητα μιᾶς
θρησκείας — και ὁ μῦθος κάθε θρησκείας
ἀφοῦ είνε σχετικὴ ἀγνότης σκέψεως είναι
ωραιότης — ποτὲ κατὰ τὴν γνώμην μου δὲν
είνε ὑποτυπωτικὸς εἰς τὴν αἰωνιότητα μιᾶς
ἐμορφίᾶς παρὰ ὅταν ἐκφράζη, τὰς προτι-
μήσεις του με τὴν φυσιολατρικὴν ἀπόδο-
σιν τῆς χαρᾶς και τῆς ἀγάπης.

Ἴδου ὅτι εἶμαι εὐτυχῆς δυνάμενος να
σκεφθῶ απλῶς με τὸ κέντρισμα ποῦ δίδει
εἰς τὴν σκέψιν ὁ νεκρὸς αὐτὸς συμπατριώ-

ΠΡΟΣΩΠΟΓΡΑΦΙΑ ΤΟΥ ΔΡ. ΣΑΪΔΕΡ

ΥΠΟ Γ. ΜΠΟΥΖΙΑΝΗ

ΣΚΙΤΣΑ ΑΠΟ ΤΟ ΕΡΓΟΝ "ΑΝΔΡΑΣ ΚΑΙ ΓΥΝΑΙΚΑ,"
υπό Γ. Μπουζιάνη

της, διὰ τὸν ὁποῖον ἄριστος τίτλος εἶνε, ὅτι ἔχει φήμην καὶ ὄνομα εἰς καλλιτεχνικὴν παγκόσμιον πόλιν. Καὶ τὸ γράμμα του νὰ μὴ μοῦ ἔστελνε ἐπεξηγητῶν τὰ συνοδεύοντα αὐτὸ ἔργα του καὶ ὑποβοηθῶν τὰς σκέψεις μου, μόνις τὰ ἀντίκρυτα εὐρήκα ἓνα ζηλωτὴν τῆς ἀναδημιουργίας, ἓνα ἐλεύθερον ἄνθρωπον, ἓνα φιλόδοξον ἐρμηνευτὴν νέου κόσμου πρὸς μίαν νέαν ἀνθρωπότητα. Μὲ τὸν ἄνθρωπον αὐτὸν ἤμπορῶ ν' ἀνταλλάξω σκέψεις, νὰ ὁμιλήσω, νὰ αἰσθανθῶ ζωὴν καὶ χαρὰν. Μ' ἀρέσει τὸ ὀρμητικὸν κίνημά του, ἡ ἔντονος ἰδέα του, ἡ μοναχικὴ του ἢ μὲ πολὺ ὀλίγους πορεία, τὸ σκληρὸν του καὶ ἀδιάλλακτον «ἐγὼ», τὸ ὁποῖον δὲν μὲ ἀνησυχεῖ, δὲν μὲ τρομάζει, δὲν μοῦ εἶνε ὑποπτον, διότι τείνει μόνον πρὸς τὰ δυσσπρόσιτα ἰδανικὰ καὶ δὲν ἐξοφλεῖται μὲ κμμίαν γτήνην ἀνταμοιβήν. Οἱ ἥρωες ποῦ θρᾶνουν τὰ δεσμὰ ἤμπορεῖ ν' ἀνησυχοῦν τοὺς δεσμοφύλακας των, ὅχι τοὺς ἐλευθέρους ἀνθρώπους. Τὸ «ἐγὼ» των αὐτὸ θὰ ἤμπορούσαμεν νὰ παραβάλωμεν πρὸς εὐεργετικὴν ὑποδειγματικὴν ἀπολύτρωσιν. Πληρώνεται αἰμακτρῶς μὲ τὴν ἀποστέρησιν τῶν τιμῶν ποῦ δίδονται εἰς τοὺς κοινούς ἐρμηνευτάς, εἰδῶλα τῶν κοινωνιῶν. Θέτει τὸν ἐκπροσωποῦντα αὐτὸ ἐκτὸς τῶν κοινῶν εὐεργετημάτων τῆς ζωῆς καὶ ἀσφαλῶς ἐκν εἴχομεν ἐν μέσῳ ἡμῶν σήμερον τὸν κ. Μπουζιάνην, ἐκν ἤτο ὑποχρεωμένος νὰ

ζῆ εἰς τὰς Ἀθήνας καὶ ὄχι εἰς τὸ Μόναχον, θὰ εἶχεν ὡς ἀντίκρυτα τῶν προσπαθειῶν του τὸ σκῶμμα, τὴν εἰρωνείαν καὶ ἴσως καὶ τὴν καταφρόνησιν.

Περὶ τῶν ἔργων του δὲν θὰ ὁμιλήσω εἰδικώτερον. Δὲν εἶδα τὰ πρωτότυπα καὶ ἐπομένως δὲν ἔχω τὴν ἐντύπωσιν τοῦ χρωματισμοῦ. Μοῦ λείπει ἡ ἀντίληψις τῆς καθαυτοῦ ζωικῆς των συνθέσεως. Εἶδα ὅμως εἰς ἐφημερίδας τοῦ Μονάχου νὰ ἐπαινοῦν οἱ τεχνοκρίται τὸν χρωματισμὸν του, τὸν ὁποῖον χαρακτηρίζουν ἁρμονικὸν καὶ γεμάτον ζωὴν. Εἰς τοῦτο δὲ τοῦ ἀπονέμεται ὁ μεγαλειότερος ἔπαινος.

Ἀλλὰ δυνάμεθα νὰ ὁμιλήσωμεν περὶ τοῦ σχεδίου του, τῆς ἀδράς του γραμμῆς, τῶν παλλομένων ἀπὸ ζωὴν ἐκφράσεων καὶ σημάτων. Μὲ αὐτὰ παίζει ὁ Μπουζιάνης. Κάνεις δισταγμὸς, κμμία ἀδυναμία καὶ κμμία κόπωση δὲν εἶνε αἰσθητὰ εἰς τὴν πινελιά του. Πραγματικῶς ὁ νέος αὐτὸς ζωγραφίζει ὁ ἴδιος. Δὲν ζωγραφίζει συρομένης τῆς χειρὸς του ἀπὸ τὰς ἐντυπωτικὰς εἰκόνας ποῦ εἶδε εἰς τὰ ἔργα τῆς τῶν διδασκάλων του. Μερικοὶ ἀπὸ τοὺς

Ο ΚΟΣ ΚΡΟΕΡ ΔΗΜΑΡΧΟΣ ΤΟΥ ΙΝΓΚΕΛΣΤΑΤ
Προσωπογραφία ὑπὸ Γ. Μπουζιάνη

ΠΡΟΣΩΠΟΓΡΑΦΙΑ ΠΑΙΔΙΣΚΗΣ
υπό Γ. Μπουζιάνη

ζωγράφους μᾶς κατῶρθωσαν πράγματι νὰ μᾶς φέρουν ἀπ' ἔξω ὅπου ἐτελειοποίησαν τὰς σπουδὰς των τεχνητοὺς οὐρανοὺς καὶ ὀρίζοντας παρμένους ἀπὸ τῆς παλέτες τῶν καθηγητῶν των.

Καὶ εἶνε περιέργων μαθητῆς αὐτὸς τοῦ Στούκ νὰ ἔχη πρωτοβουλίαν ὕστερα ἀπὸ τόσα ἀνόλογα θέματα ποῦ ἐζήτησεν ὁ διδάσκαλός του. Παρ' ὅλα ὅσα λέγει, ἡ ἐπίδρασις τοῦ μεγάλου διδασκάλου εἶνε καταφανής, ὅσῳ εἶνε ἀξίεπαινος ἡ τάσις τῆς ἀπολυτρώσεώς του ἢ καταδεικνυομένη εἰς τοὺς σχετικούς ἀφορισμούς του τοὺς περιλαμβανομένους εἰς τὴν ἀνωτέρω δημοσιευομένην ἐπιστολήν του.

Ἐπὶ τέλους εἶνε νέος, νεώτατος. Καὶ ἡ τιμὴ νὰ προκαλῆ ὄχι μόνον τὴν προσοχὴν τοῦ θεατοῦ τὸ ἔργον του, ἀλλὰ καὶ τὰς σκέψεις του καὶ τὰ μᾶλλον ἐνδιάθετα διανοήματά του καὶ αὐτὰ τὰ ὄνειρά του εἶνε τιμὴ ἀσυνήθης δι' ἓνα καλλιτέχνην. Σημαίνει, ὅτι ὁ καλλιτέχνης αὐτὸς ἔχει ἤδη ἰδικὴν του προσωπικότητα, ὅτι δρᾷ ἀκόμη μὲ διανοητικὴν πρωτοβουλίαν καὶ ὅ,τι κάμνει τὸ κάμνει εἰλικρινῶς. Θὰ ἤτο τολμη-

ρὸν ἂν μὴ κωμικόν, νὰ τὸν ἐρωτήσωμεν διατί κάμνει τοῦτο καὶ παραλείπει ἐκεῖνο τὴν στιγμὴν ὅπου λέγει, ὅτι αἰσθάνεται πολλάκις τὴν ἀνάγκην νὰ μὴ ζωγραφίζη. Εἶνε ἐπόμενον, ὅτι ὅταν ζωγραφίζη μᾶς φανερώνει ὅ,τι αἰσθάνεται.

Τὰ ἔργα του ὑπὸ τὴν ἐποψιν ταύτην δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ ἐρμηνευθοῦν ἀκριβῶς, ἐννοῶ τὰς συμβολικὰς του παραστάσεις. Περικλείοντα τόσῳ ἰσχυρὰν ζωὴν, δίδουν ὑπὲρ ταύτην τὴν ἔκτασιν μιᾶς ἀπωτέρας σκέψεως, μιᾶς συνθετωτέρας ἐννοίας, τὴν ὁποῖαν θὰ ἔπρεπε νὰ μᾶς ἐπεξηγήσῃ ἴσως αὐτὸς ὁ ἴδιος· καὶ ἐπαναλαμβάνω εἶνε τολμηρὰ ἡ ἐρμηνεία τοιούτων ἔργων διὰ μόνης τῆς ἰδικῆς μᾶς παρατηρήσεως καὶ θὰ ἤτο προτιμότερον νὰ μὴ καυχηθῶμεν, ὅτι γνωρίζομεν ὅλα ὅσα θέλει νὰ εἰπῆ ὁ συνθέτης των.

Ὁ κ. Μπουζιάνης ἐσπούδασε εἰς τὸ ἐν Ἀθήναις Πολυτεχνεῖον. Εἰς τὸ Μόναχον τελειοποιῶν τὰς σπουδὰς του εἶχε τὸ εὐτύχημα νὰ μαθητεύσῃ πλησίον τοῦ Στούκ. Πράγμα δὲ σπουδαιότατον διὰ τοὺς γνωρίζοντας πόσῳ εἶνε δύσκολον ν' ἀποζοῦν ἐκ τῆς τέχνης των ξένοι ζωγράφοι ἐκεῖ, ὅ

ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ ΚΑΙ ΛΙΖΕΡΑ
Προσωπογραφία ὑπὸ Γ. Μπουζιάνη

κ. Μπουζιάνης τὸ κατῶρθωσε ἐντὸς διετίας μόλις. Εἰς τὰς ὠραίας του προσωπογραφίας βλέπει κἀνείς ποίαν ἔχει ἐκλεκτὴν πελατείαν, συμμετέχων δὲ καλλιτεχνικῶν ἐκθέσεων μεταξὺ πολλῶν ἄλλων καλλιτεχνῶν εἶνε εὐτυχής, ὅτι ἐπισύρει πάντοτε τὴν εὐφημον καὶ τιμητικὴν μνεῖαν

τῆς κριτικῆς. Ἡ τιμὴ βεβαίως ἀντανάκλα καὶ εἰς τὴν γενέτειραν χώραν, ἣ ὁποία πρὸ αὐτοῦ τόσον ἐξόχως εἶχεν ἀντιπροσωπευθῆ εἰς τὸ μεγάλο ἐκεῖνο καλλιτεχνικὸν κέντρον ἀπὸ καλλιτέχνων ὡς ὁ Γκυζής, ὁ Βολωνάκης, ὁ Λύτρας καὶ ὁ Ἰακωβίδης.

ΓΕΡ. ΒΩΚΟΣ

ΑΓΓΕΛΟΚΡΟΥΓΜΑ

*Πῆρε τὸ ῥοδοχάραμα κ' ἡ μέρα γοργοῦφαίνει
κρινάνθια σιῆν ἀνατολή, τριαντάφυλλα σιῆ δύσι
κ' ὁ νεῖος ποῦ ἀγγελίζεται τοῦ Χάρου τὸ κορμί του
ῥεμένος, βερεμάρικος καλεῖ τοὺς ἰδικούς του:
—Γιὰ πιάστε με νὰ σηκωθῶ, νὰ διπλωθῶ νὰ κάισω
νὰ δῶ τὸν ἥλιο ποῦ θὰ βγῆ, τὸν κόσμο ποῦ θὰ χάσω.*

ΑΠΘΥΜΙΑ

*Στὰ ξένα ἤμουν βαρυνάρωστο καὶ βαρυναρωσιμημένο,
τὰ δάκρυα μοῦ μάρναν τὰ μηλομάγουλά μου
μοῦ πῆρ' ὁ βήχας τῆ φωνή, μοῦ θόλωσε τὰ μάτια
σαπήκαν τὰ τουζλούκια μου, μαδήσαν τὰ μαλλιά μου
κ' ἡ κάψα ἢ λιμόκαψα μοῦλυνε τοὺς ἄρμούς μου...
... Νάχα νερό τοῦ τόπου μας καὶ μῆλ' ἀπ' τῆ μηλιά μας...*

ΧΑΡΗΣ ΕΠΑΧΤΙΤΗΣ

ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΠΑΠΑΔΙΑΜΑΝΤΗ

ΤΑ ΒΕΝΕΤΙΚΑ

Η ἐκκλησιὰ ἐδιάβαζε, Κυριακὴν πρωί, κ' ἡμεῖς οἱ δύο, ὁ Νικόλος τ' Ἀγιώτη κ' ἐγώ, ἐπήραμεν, ἐκεῖνος τὸ ζεμπίλι στὸν ὦμον — εἶχε βάλῃ μέσα, ἐκτὸς ἀπὸ τὰ μικρὰ ὀψώνια διὰ τὸ ἐξοχικὸν γεῦμά μας, καὶ τὸ σίδηρον τῆς σκαπάνης — ἐγὼ δὲ ἐκράτουν ἐπιδέξια, τάχα ὡς ραβδιδιον ὁδοιπορίας, τὸ ξύλον ἢ στηλιάρι τῆς τσάπας αὐτῆς, κ' ἐκινήσαμεν εἰς μελετημένην ἐκδρομὴν.

Εἶχε κάμη ταξίδια ὁ Νικόλας ἀνὰ τὸ Αἰγαῖον, μὲ τὴν γολέτταν τοῦ πατρός του, εἰς κύκλους τριῶν ἐνιαυτῶν, καὶ τώρα, τὸ φθινόπωρον τοῦ 187..., ὁ γέρο-Ἀγιώτης εἶχε δέσει τὴν σκούναν του ἀπὸ τὴν κολῶναν τῆς ἀγορᾶς, ὅπως ἐσυνείθιζον οἱ καραβοκυραῖοι τοῦ καιροῦ ἐκείνου, εἰς τὸν μικρὸν λιμένα, κ' ἐκάθισε νὰ διαχειμαστῆ εἰς τὴν ἐστίαν του.

Ὁ ὁμήλικος φίλος μου, ὁ Νικόλος, εἶχε μβαρκάρεϊ τὸ πρῶτον πρὸ τριῶν χρόνων, κατὰ Μάρτιον, ἀφήσας μισὰ νὰ μαθήματα τοῦ Σχολείου, κ' ἡμᾶς τοὺς συμμαθητάς του ὄρφανούς. Κατὰ πᾶν φθινόπωρον ὁ Νικόλος ἐπανήρχετο σοφώτερος ἀπὸ τὰ ταξίδια. Ἀπ' ὅλα τὰ μέρη ὅπου εἶχεν ἀρμενίσει διηγείτο εἰς ἡμᾶς τοὺς στασίμους, τὰ ὄστρεϊδια τοῦ βράχου ὅπως μᾶς ὠνόμαζεν, ὅλα τὰ θαύματα ὅσα εἶδεν εἰς τὸ ὄρος Ἄθω, ὅπου εἶχον μετακομίσει ἀπὸ τὰ μετόχια τὴν ἐσοδιὰν τῆς χρονιάς εἰς ἓν τῶν μοναστηρίων, τὸ Χιλαντάρι, ὅπου εἶχε μάθη καὶ ἄλλας σλαβωνικὰς λέξεις, καὶ τὸν στίχον τοῦτον:

*Χιλαντάρα μοναστήρα
ντόμπρα ντόμπρα κουλκουτίτσα.*

Εἶχεν ἀκούσει προσέτι καὶ τὸ Ἄξιόν εἶσιν εἰς τὴν γλῶσσαν ἐκείνην: «Ντόστονο εἶστ γιακοβῶ, ἰστίνο μπλαζιτίτια Μπογορόδιτς...» Εἰς τὴν Σαλονικὴν πάλιν εἶχεν

ἐκμελετήσῃ τὰ ἥθη τῶν Ἑβραίων, καὶ διηγείτο πῶς ἓνα χωριατόπουλο, πρῶτην φοράν ἐλθόν, καὶ ἰδὼν Ἑβραῖον μὲ μακρὰ ρούχα καὶ γένεια, τὸν ἐξέλαθεν ὡς παπᾶν, κ' ἔσπευσε νὰ βάλῃ μετάνοιαν· τότε πλήθος Ἰουδαίων ἐλθόντες, ἐνέπαιζον τὴν ἀκακίαν τοῦ παιδίου, ἀπαιτοῦντες ὄλοι τὴν ἰδίαν χριστιανικὴν ὑπόκλησιν, καὶ λέγοντες: «Κάμε καὶ τοῦτο τὸ παπᾶ, μετάνοια κουζούμ· κάμε καὶ τ' ἄλλο τὸ παπᾶ μετάνοια...» Εἰς τὴν Σμύρνην πάλιν εἶχεν ἀκούσει τόσας περιπαθεῖς πατινάδες εἰς τὸν Φραγκομαχαλᾶν, καὶ εἶχεν ἀπολαύσει εἰς τὴν Ἀγίαν Φωτεινὴν τὴν ψαλμωδίαν τοῦ «Νικολάου Σμύρνης».

Τὴν χρονίαν ἐκείνην, ὅταν ἐφθασεν εἰς τὴν πατρίδα—θὰ ἦτο τότε ὡς δεκαεννέα ἐτῶν, ἐγὼ δὲ ἤμην σχεδὸν δύο ἔτη νεώτερος—Τρέφων φίλιαν πρὸς ἐμέ, μοῦ ἐνεπιστεύθη τότε ὅπως δὲν ἦσαν σπάνιαί αἱ διηγήσεις αὐταὶ κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους: λ. χ. ὁ δεῖνα παλαιὸς κλέφτης ἢ ἀγωνιστής, ξενιτευμένος τόσα χρόνια, ἐξόριστος εἰς τὴν Ἀνατολήν· ἢ καὶ πρῶην ληστής, φυγόποινος ἢ δραπετής, ἔτυχε νὰ συναντηθῆ μ' ἓνα «καραβᾶν», καταγόμενον ἀπὸ μίαν τινὰ νῆσον τοῦ Αἰγαίου· καὶ ἄμχ τῆ γνωριμίας, κ' ἐπάνω εἰς τὸ κέρασμα, ἄρχισε νὰ τοῦ διηγῆται πῶς εἰς τὰ 23 ἢ τὰ 25, ὅταν ἦτον λιάνης, στρατιώτης τοῦ Καρατάσου, εἶχε ζήσει μακρὸν χρόνον εἰς τὴν νῆσον ἐκείνου τοῦ караβᾶ· μὲ χαμηλὴν φωνήν, καὶ μ' ἐμπιστευτικὸν τρόπον τοῦ ἀπεκάλυπτε πῶς εἰς ἓνα ξωκκλήσι, ἀντικρὺ στὸ Κάστρο τοῦ Βοριᾶ, ἐκεῖ ποῦ ἀγριεύει καὶ πλήττει τοὺς βράχους τὸ κύμα· ὅπου βοῖζου· ἢ ῥεμματιές καὶ ἀντιλαλοῦν τὰ σπήλαια, καὶ ὁ χεῖμαρρος κατέρχεται δρομαῖος κατὰ τὸ ῥέμμα καὶ τοὺς βράχους καὶ τῆς ἀμμουῆς τῆς βαθείας· ἐκεῖ τὸ ἐρημοκκλήσι, ὅπου τὸ λένε Πανα-

για Ντομάν, αντίκρυ τὸ ἱερό τῆς ἐκκλησίας εἶνε χωμένα γρόσια, φλωριά βενέτικα. Τὴν ὥραν ποῦ βγαίνει ὁ ἥλιος, καθὼς θὰ κτυπήσῃ τὴν κορυφὴν τοῦ σουβλεροῦ βράχου, τὸν λέγουν Μύτικα, ἐκεῖ ἀκριβῶς ὅπου πέφτει ὁ ἥσκιος τῆς κορυφῆς τοῦ Μύτικα, ἐκεῖ νὰ σκάψουν — ἄχ! νὰ μπορούσε ὁ γέρος — λεβέντης ὅπου τῶλεγε, νὰ κάμη φτερά, νὰ βρεθῆ ἕνα πρωὶ στὸ μέρος ἐκεῖνο, πλὴν τὰ φτερά του ἦσαν κομμένα τῶρα — καὶ θὰ εὔρουν τὰ γρόσια.

*

Ἐνα τοιοῦτον γερο — λύκον παλαιὸν εἶχε συναντήσῃ, φαίνεται, ὁ νεαρὸς Νικόλας εἰς τὰ μέρη τῆς Ανατολῆς τὰ παράλια, ὅπου εἶχε προσεγγίσει ἡ γολέττα, καὶ τοιαύτην ἱστορίαν ἐκεῖνος τοῦ εἶχε διηγηθῆ. Καὶ ἅμα ἤλθεν, ὁ φίλος μου ἔσπευσε νὰ μὲ κάμη κοινωνὸν τοῦ μυστικοῦ, ἢ μέτοχον τῆς ἐπιχειρήσεως. Χάριν μεγαλειτέρου κύρους, ὡς περίεργος κατὰ μνήμην ὅπου ἦτο, μοῦ διηγεῖτο πολλὰ καὶ ἄλλα ἐγχώρια θρυλήματα,

— Ἐέρεις πόσοι καὶ πόσοι ἔχουν εὐρεῖ γρόσια στὰ παλαιὰ χρόνια!... Ὁ παπποῦς σου, ὁ γέρο — Μωραίτης ὁ Ἀλέξανδρος, ποῦ ἔχεις καὶ τ' ὄνομά του, δὲν ἦρε τὸν μαμτζᾶ (δηλ. μακρὸν ὑπόδημα ἢ μπότταν) μὲ τὰ Βενέτικα, στὴν ἀγκωνὴ τοῦ κατωγειοῦ, στὸ σπῆτι μὲ τὴν αὐλὴ τὴν μεγάλη ποῦ τὸ ἔχει τῶρα ὁ γυιὸς του ὁ Δήμαρχος ὁ μπάρμπας σου;... Ὁ γέρο Χατζηραφτάκης, ποῦ ζῆ ἀκόμα — δὲν πᾶς νὰ τὸν ἐρωτήσης, ἀγκαλά... δὲν θὰ σοῦ τὸ πῆ — δὲν ἦρε μιὰν τζάρα (ἢ πιθαράκι) γεμάτη φλουριά, στὴν πεζούλα τῆς αὐλῆς του, ποῦ τὴν ἐχάλασε γιὰ νὰ τὴν ξαναφτιάσῃ;... Τὴν γρηᾶ τὸ Μπραίνω τσ' Ἀλεφάντους δὲν τὴν ὠνεῖρεψε νὰ πάη νὰ σκάψῃ στὸ ἔρμο Κάστρο, μὲ ἄλλες δυὸ μαζί — τὴ γρηᾶ Καλοειδίτσα καὶ τὴ Σεβαστάκινα — κ' ἐπῆγαν, κ' ἦσαν τὰ γρόσια. Νὰ τῆς ἐρωτήσης, δὲν τὸ μαρτυροῦν, μὰ τὰ ἦσαν... Τὸ πλεῖον παράξενον ἀπ' ὅλα ἦτο τὸ συμβᾶν τοῦ γέρο — Σκοινᾶ. Ἀπὸ ποῦ θαρρεῖς, ἔγεινε καπετάνιος, μὲ δυὸ καράβια, ὁ Γιάννης ὁ Σκοινᾶς; Εἶχε ἐργάτες στὸ χωράφι,

κάτω ἀπ' τὴν Ἀραδιᾶ, κατὰ τὸ γιαλό, κοντὰ στὸ ρέμμα. Ἦτον Σάββατο βράδυ. Ὅλη μέρα ξεσκώλωναν, βοτάνιζαν, ἔσκαβαν. Κατὰ τὸ δειλινό, σὰν ἄρχισε νὰ γέρνῃ ὁ ἥλιος, ὁ ἕνας ὁ ἐργάτης, ἐκεῖ ποῦ ἔσκυφτε στὴ δουλειά του, κ' ὁ Γιάννης, μὲ τὸ τσιμπούκι του ἀναμμένο, ἐκάθητο εἰς ἕνα μεγάλο κούτσουρο, καὶ τὸν ἐκύτταζε πῶς δουλεύει, δύο — τρία βήματα παρέκει: ἐκεῖ ὁ ἐργάτης βρῖσκει κάτω στὴ γῆς ἕνα τάλλαρο κολλονᾶτς. Καὶ νὰ ἤθελε νὰ τὸ κρύψῃ δὲν θὰ μπορούσε, γιὰ τὸ γέρος ἦτον καταμπροστά του. « Ἀφεντικό, τοῦ λέει, κύτταξε τί ἦναι. Μὴ σοῦ ἔπεσε; » Ὁ Γιάννης ἔκαμε πῶς ἔψαχνε στὴν τσέπη του, κ' εἶπε: « Ἐφόντι, ἐμένα, μᾶπεσε ». Κ' ἔλεγε σὰν ἀλήθεια, γιὰ τὸ ἔλεσε πράγματι στὸν λαχνό... « Καλά, εἶπε, θὰ σοῦ δώσω τὰ βρεθήκια ». Τᾶρπαξε, καὶ τῶβαλε στὴν τσέπη. Ἀλλὰ τὴν ἴδια στιγμή, καὶ μὲ μάτια τέσσερα, ὁ Σκοινᾶς, γιὰ νὰ μὴν τὸν καταλάβῃ ὁ ἐργάτης, ἀπᾶν' ἀπ' τὸ κεφάλι τους ἦτον ἕνας πεῦκος, μεγάλο δένδρον' ὁ μεροκαματιάρης ἄνθρωπος, καθὼς ἔσκυφτε κ' ἔσκαβε, δὲν ἔβγαλε ὁ νοῦς του νὰ κυττάξῃ καταπάνω. Θὰ πῆς, γιατί; Δὲν ἦτον κισμέτι, τόσο ἦτον τὸ ριζικό του, ἢ μοῖρᾶ του ἦτον νὰ σκύφῃ καὶ νὰ σκάβῃ. Ὁ γέρος — Σκοινᾶς ὁμοίως, καθὼς ἐκάθητο ἀναπαυτικὰ μὲ τὸ τσιμπούκι του, πολὺ βολικὰ τοῦ ἦρχετο νὰ κυττάξῃ καταπάνω στὸν πεῦκο. Καὶ τί βλέπει; ἕνα δισάκι παμπάλαιο, πέτσινο, καταμουχλιασμένο, ἐκρέμετο ἀνάμεσα στὰ πυκνὰ κλωνάρια τοῦ παλαιοῦ δένδρου. Πέρασε μισὴ ὥρα. Ὁ ἥλιος ἔγερνε, καὶ κατέβαινε γιὰ νὰ κρυφθῆ στὸ βουνὸ καὶ στὴ μεγάλη στεριά τὴν ἀντικρυνή. Τότε γυρίζει ὁ γέρο — Σκοινᾶς, καὶ λέει στους τρεῖς ἢ τέσσερες νομάτους ὅπου εἶχε γιὰ νὰ τοῦ ξανοῖξουν τὸ χωράφι: « Ἐπειδὴς ξημερώνει Κυριακὴ αὔριο, παιδιὰ, ἄς σχολάσουμε νωρίτερα, δὲν πειράζει. Βάλτε το γιὰ τὸ χωριό, κ' ἐγὼ θὰ μείνω παραπίσω. Θέλω νὰ κατεβῶ ὡς τὸν γιαλό, νὰ πλύνω τὰ ποδάρια μου, καὶ μπορεῖ νὰ σᾶς φτάσω στὸν δρόμον' ἀλλοίως, περνᾶτε ἀπ' τὸ σπῆτι, ν' ἀφήστε τὰ σύνεργα, νὰ σᾶς κεράσῃ ἡ κυρά, καὶ

τὸ σουρούπωμα σᾶς βρίσκω κάτω στὴν πιάτσα καὶ σᾶς δίνω τὰ μεροκάματα ». — « Καλό, ἀφέντη ». Ἐκεῖνοι ἔκαμαν κατὰ τὴν ῥάχη, κ' ὁ γέρο — Σκοινᾶς κατὰ τὸ ρέμμα. Κεῖνοι ἐτράβηξαν τὸν ἀνήφορο, κ' αὐτὸς ἐκρύφθη μὲς' τ' ὄρμάνι. Κεῖνοι ἐκύτταζαν τὸν δρόμον τους, κ' αὐτὸς εἶχε τὸ μάτι κολλημένο στὸν πεῦκο. Σὰν ἀλαργάρισαν ἐκεῖνοι, κ' αὐτὸς ἐζύγωσε, κ' ἀνέβη ἀλαφρὸς στὸ δένδρον, κ' ἐκαβαλλίκεψε στους κλώνους, κ' ἐξεκρέμασε κεῖνον ποῦ ἐφαίνετο σὰν δισάκι ἀραχνιασμένο, μιὰ χαρά, καὶ τὸ δισάκι σάπιο ἐρριψε ὅλο, καὶ τὰ κολλονᾶτα πετάχθηκαν σωρὸς, κάτω στὸ χῶμα. Κ' ἔτσι μ' αὐτὰ καὶ μ' αὐτὰ, ἔχτισε ὁ γέρο — Σκοινᾶς ἀνώγεια καὶ κατώγεια, κ' ἐσκάρωσε. . . . * κ' ἀρμάτωσε ἄρμενα. Καὶ θαρρῶ πῶς θὰ ξέχασε νὰ δώσῃ καὶ τοῦ φτωχοῦ ἐργάτη τὰ βρεθήκια ποῦ τοῦ ἔταξε.

*

Ὁ Νικόλας ἦτον στοχαστὴς πολὺ, καὶ εἶχε ἐκλέξει καλῶς τὴν ὥραν. Οὐδὲ πιθάνον ἦτο νὰ συναντήσωμεν ἄνθρωπον καθ' ὁδὸν τὴν ὥραν ἐκείνην τῆς Κυριακῆς, πλὴν εἰάν μακρόθεν ἐφαίνετο ὡς φεύγουσα σκιά κανὲν κρυπτόμενον εἰς τὴν διάβασιν μας βοσκοπούλον' ἢ ἂν διεκρίνομεν ὀπισθεν τῶν πυκνῶν θάμνων κάπου τὸ ἴνδαγμα παιδίσκης τινὸς βοσκοπούλας, ποῦ νὰ ἐξαφνίζετο καὶ νὰ ἐφάνταζε κάπου ὡς ζωντανὸν σκιάχτρον, Κ' ἐγὼ ἐκράτουν τὸν πέλεκυν τῆς σκαπάνης ὡς ῥάβδον, κ' ἐκεῖνος εἶχε τὸ σίδηρον μέσα στὴν σπειρίδα τὴν πλεκτήν. Καὶ μοῦ ξανάλεγε στὸν δρόμον πῶς ὁ γέρο — κλέφτης ὁ παλαιός, μὲ τὰ μουστάκια του ἀγκίστρια δεμένα ὀπισθεν τῶν ὠτων, τοῦ εἶχε διηγηθῆ τὴν ἱστορίαν. Βέβαια μὲ τὸν Καρατάσον ἦτον παλληκᾶρι κ' αὐτός. Λοιπὸν ὁ θησαυρὸς περὶ οὗ ὁ λόγος, χιλιάδες φλωριά, ὅλο βενέτικα, ἦτο θαμμένον σιμὰ εἰς τὴν Παναγίαν τῆς Κεχρεᾶς, ἀπ' ὀπίσω ἀπ' τὸ παλαιὸν μοναστηράκι, κατὰ τὴν μικρὴν πόρταν, σύρριζα εἰς τὴν νοτιανατολικὴν ὅπου ἦτον ὅλη κατηρειπιωμένη τῶρα, καὶ τὸ μονύδριον

* Σ. Σ. Λέξις δυσανάγνωστος.

ἔρημον πρὸ πολλοῦ. Καὶ ἀντικρὺ εἰς ἕνα μέγαλον βράχον, πάντοτε, τὴν ὥραν ὅπου θὰ ἐψήλωνεν ὁ ἥλιος δύο κοντάρια, ἢ τρεῖς καλαμιές — δι' ὅλα εἶχε προνοήσει ὁ Νικόλας, ἀλλὰ δὲν ἐφρόντισε νὰ πάρωμεν μαζί μας κανὲν τοιοῦτον μέτρον, διὰ νὰ εὔρωμεν τὸ ὕψος τοῦ ἡλίου — ἐκτὸς ἂν θὰ μᾶς ἐχρησίμευε πρὸς τοῦτο τὸ στηλιάρι τῆς τσάπας ὅπου ἐκράτουν ἐγὼ — ἐκτὸς πάλιν, ἂν τὸ ξύλον τοῦτο θὰ ἔπρεπε νὰ χρησιμεύσῃ διὰ μέτρημα τῶν ἰδίων πλευρῶν μας, οἵτινες, ἐπιθυμοῦντες χρήματα (λέγει ὁ Δαυὶδ, *ἐπιθυμία ἁμαρτωλοῦ ἀπολείπαι*, καὶ ὁ Σολομὼν λέγει, *ἐπιθυμία ἀνδρος κτείνουσι*) δὲν ἐβλέπομεν ἐμπρὸς μας τὴν πρὸς τοῦτο ἄγουσαν ὁδόν, τὴν ὁποῖαν ὅλοι οἱ Ἑβραῖοι καὶ πλείστοι Γραικοὶ γνωρίζουσιν: ἐργασία, οἰκονομία καταρχάς, εἶτα ἀσπλαγχνία, τοκογλυφία, ἐμετάλλευσις ὅλων τῶν ἄλλων ἀνθρώπων, ἐκεῖ ἄρα ὅπου ἐμελλε ν' ἀπλωθῆ τὴν ὥραν ἐκείνην ἡ σκιά, ἐκεῖ ἔπρεπε νὰ σκάψωμεν, διὰ νὰ εὔρωμεν τὸν θησαυρὸν, ὅλο Βενέτικα.

Σιμὰ εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ βουνοῦ, εἰς τὸν Αἰ — Κωνσταντῖνον, ἐκεῖ ἦσαν τὰ Πιλατανάκια, ὠραῖα δένδρα, καὶ ἀπὸ τὴν ρίζαν των ἀνέβλυζε δροσερὰ πηγὴ. Ἐστάθημεν πρὸς στιγμήν διὰ ν' ἀνανύσωμεν. Ἐκεῖθεν ἔπρεπε νὰ κατέλωμεν τὸν κατήφορον, διὰ νὰ φθάσωμεν εἰς τὴν Κεχριάν, μιστὴν ὥραν δρόμον ἀκόμα. Ὁ Νικόλας ἐφορτώθη πάλιν τὸ ζεμπίλι, ἐγὼ ἔλαβα τὸ εἶδος τοῦ ροπάλου μου, κ' αἴφνης ἀκούομεν δρομαῖον βῆμα, καὶ εἰς τὰ ὦτα μας ἀντηχεῖ γνώριμος φωνή.

— Ἐδῶ εἴσθε; . . . καλά ποῦ . . . σᾶς ἦναι.

Ἦσθμαιεν ὁ ἄνθρωπος ἀπὸ τὸν ἀνηφορικὸν δρόμον. Ἦτον ὁ ἐξάδελφός μου ὁ Γιαννιός, ἄνθρωπος πλέον ἢ σαράντα ἐτῶν, ὁπαδὸς τῆς Μεγάλῃς ιδέας, ἔχων δύο βάρκες τὴν « Θεοῦ Σοφίαν » καὶ τὴν « Ἐπτάλοφον ».

— Μὴ φοβᾶστε. . . Καλά. Θὰ τὰ βροῦμε σίγουρα.

« Ἐς οὕτω φανερόν γέγονε τὸ ῥῆμα τοῦτο », εἶπε ποτε ἐν ἀπορίᾳ ὁ Μέγας Μωϋσῆς. Εἶχε φονεύσει τὸν Αἰγύπτιον πρὸς

χάριν τῶν ἀδελφῶν του, καὶ οἱ ἀδελφοὶ του τὸν ἐφοβέριζαν καὶ τὸν ἐπότιζαν πικρίας.

— Πῶς τὸ ἔμαθες; ποῖός σου τὸ εἶπε; ἠρώτησεν ἀπορῶν ὁ Νικολός.

— Μὴν τὰ ῥωτᾶς... Θὰ τὰ βροῦμε, σὰς λέω.

Ἀφότου εἶχε παύσει νὰ ταξιδεύῃ μὲ τὰ καράβια εἰς μακρινὰ πέλαγα, ἐψάρευε καταρχὰς γύρω εἰς τὴν νῆσον, καὶ ἐγιάλευεν εἰς τὸν λιμένα. Ὑστερον ἠγόραζεν ἀπ' ἀλλοῦ σιτάρια, τὰ ἄλεθεν εἰς τοὺς μύλους πέραν, ἐφόρτωνε τῆς δύο βάρκες καὶ ἤρχετο καὶ τὰ ἐπῶλει εἰς τὸν τόπον. Εἶχε μανίαν ν' ἀποκτήσῃ θησαυροῦς, διὰ νὰ σώσῃ τὸ Γένος. Τότε τοῦ ἐκόλλησεν εἰς φρεβρός ἀλήτης, ὁ Μαλάκιος λεγόμενος, ὅστις ἐξεμεταλλεύθη τὴν ἀδυναμίαν του αὐτὴν, καὶ τοῦ ὑπεδείκνυεν ἀμυθήτους θησαυροῦς, εἰς διαφόρους αἰγιαλοὺς, εἰς πολλὰς ἀκτὰς καὶ ἄλλας τοποθεσίας. Τὸν ἐπῆρε σύντροφον εἰς τὴν «Ἑπτάλοφον», ἀλλ' αὐτὸς εἰς ὀλίγον καιρὸν τοῦ ἐγεινεν ἀφέντης. Ὁ Γιαννιὸς ἐδούλευε δι' αὐτόν. Ἐκαλοπερνοῦσε ὁ Μαλάκιος, κόττα - πήττα, ἐφόρεσε πανωθράκια καὶ Τουνέζικα φέσια δι' ἐξόδων τοῦ Γιαννιῦ, ἐκάπνιζεν ἀναριθμήτους ναργιλέδες, ἐξῶ στὰ καφενεδάκια, ἀκόμα καὶ στὴν βάρκα μέσα. Ἐπινε τσάγια, ἔτρωγε κοτόπουλα. Καὶ καθ' ἑβδομάδα ἔκαμναν τρία ταξίδια, καὶ στὸ γύρισμα ἐπλησίαζαν εἰς διαφόρους γιαιλοὺς, καὶ ἔσκαφταν, ἔσκαφταν. Εἰς τὴν Χονδρὴν Ἀμμον, εἰς τὸ Ἐλαφοκλήσι, εἰς τὸ Τουρκομνημα, καὶ εἰς τὸ Μακρυκατάλυμα. Ὁ θησαυρὸς δὲν ἔμενε ποτὲ ἐντὸς τῆς θήκης, σύμφωνα μὲ τὴν ἐτυμολογίαν του, ἀλλ' ἔκαμνε ποδάρια, ἐφευγε, ἤλλαζε θέσιν· ἔτρεχεν ὡς τροχὸς κατὰ τὸ σχῆμα τὸ κυκλικὸν ὅπου ἔχει πειρασμικά, τελώνια, ἀπὸ φθόνον τὸν ἔκρυπταν· τὸν ἐμάγειεν ὁ Ἀράπης, ὅπου τὸν ἐβόσκε, καὶ ἔτρεχαν τὰ Βενέτικα ὡς ἔμψυχοι τροχοὶ μπεγυμένοι. Ἀλλὰ δὲν θὰ τοὺς ἐφευγεν ὁμως. Ποῦ θὰ πάη; Ὅπου καὶ ἂν ἐφευγε, θὰ τὸν ἐπιανν μίαν ἡμέραν.

Τέλος ὑπέδειξεν ὁ Μαλάκιος εἰς τὸν καπετὰν Γιαννιόν, ὅτι, ἀφοῦ ἐκεῖνος τώρα ἐπέρασεν ἡ ἡλικία του, καὶ δὲν ἐμβῆκεν εἰς τὸν κόσμον — καὶ δὲν ἔπρεπε νὰ νυμ

φευθῆ, διότι ἡ ἰδέα τοῦ ἔτρεφε νὰ ἐλευθερώσῃ καὶ νὰ πλουτίσῃ τὸ ἔθνος δὲν ἐπέτρεπε τὸν γάμον — ἔπρεπε τοῦλάχιστον νὰ φροντίσῃ νὰ νοικοκυρέψῃ αὐτόν, τὸν Μαλάκιαν, νὰ τὸν στεφανώσῃ καὶ τὸν κουκουλώσῃ, νὰ τὸν προικίσῃ καὶ τὸν ἀποκαταστήσῃ· οὕτω πως θὰ εἶχε καὶ αὐτὸς ὁ Γιαννιὸς καταφύγιον καὶ θάλψιν εἰς τὸ γῆρας του· διότι δὲν ἐσύμφερε νὰ μείνουν καὶ οἱ δύο ἄγαμοι. Καὶ ποῦ θ' ἀπέθεταν τὸν θησαυρὸν, ἂν τὸν εὑρισκαν, ὅπως ἐμελλαν ἀσφαλῶς νὰ τὸν εὑρουν. Εἰς χήρας ἢ ὑπάνδρους ἀδελφὰς τοῦ Γιαννιῦ καὶ εἰς ἕνα σωρὸν ἀνεψιάς του, δὲν ἔπρεπε νὰ ἐμπιστευθοῦν. Αὐτὸς δὲ ἦτο ξένος εἰς τὸν τόπον, καὶ δὲν εἶχεν ἄλλην κατοικίαν εἰμῆ τὴν «Ἑπτάλοφον». Ἐνῶ ἂν ἐπαίρνε προικῶν οἰκίαν, κατὰ τὸ ἔθος τοῦ τόπου, ἐκεῖ ἀσφαλῶς θὰ ἔκρυπτον τὸν θησαυρὸν. Ὅλον τὸ κατῶγι, ὅσον εὐρὺ καὶ ἂν ἦτο, μάλιστα θὰ ἤρκει διὰ νὰ τὸν χωρέσῃ, τόσον ἀμέτρητον πλῆθος Βενέτικα.

Τῶνόντι ὁ Γιαννιὸς κατάρθωσε νὰ τὸν προξενέψῃ, καὶ τὸν ἀρραβώνιασε μὲ μίαν ὄρφανὴν κόρην, τὸ Κουμπῶ τοῦ Καλκάνη. Μέγας θρίαμβος διὰ τὸν Μαλάκιαν. Ζαχαροχαίμαλιά, μπακλαβάδες, πετεινάρια καὶ φραγκοκοτόπουλα ἀγκαλιαστά, μοσχάτο κρασί ταμιτζάνες. Ἐκαμε δὲ αἰτήσιν τὸ πρᾶγμα εἰς τὸ μικρὸν χωρίον, ποῦ εἶνε αὐτοσχέδιος ποιητὴς ὁ Μιτζέλας Δήμου Μιτζέλα, εἰς ἀνάμνησιν τῶν ἀρραβῶνων ἐκόλλησε τὸ ἐξῆς τετράστιχον

Τέλος, ὅταν τὸ κακὸν ἐπαράγεινε, ὁ τότε δήμαρχος τοῦ τόπου Κωνστ. Μωραΐτης, ἄνθρωπος ὅστις ἐξήσκει πολλάκις ἐπ' ἀγαθῶ τὴν ἀνθαιρεσίαν, κατὰ παράκλησιν τῶν συγγενῶν τοῦ Γιαννιῦ, τὸν ἔκαμε «σουργούνι» τὸν Μαλάκιαν, τὸν ἐξώρισε δηλ. ἀπλῶς καὶ καθαρῶς ἀπὸ τὸν τόπον, καὶ οὕτως ἐγλύττωσε τὸ Καμπῶ τοῦ Καλκάνη, ἔσωσε δὲ καὶ τὸν καπετὰν Γιαννιόν, τὸν πάλαι ποτὲ ἰδιοκτῆτην τῆς «Ἑπτάλοφου» καὶ τῆς «Θεοῦ Σοφίας» (διότι ἐν τῷ μεταξὺ τὰ εἶχε φάγῃ ὁ Μαλάκιος ὄλα,

* Σ. Σ. Δὲν ὑπάρχει εἰς τὸ χειρόγραφον.

καὶ ἡ μία βάρκα εἶχε πωληθῆ, ἢ ἄλλη ἦτον ὑπέγγυος) ἀπὸ τὴν Ἄτην τὴν σθεναρὴν καὶ ἀριίποδα ἥτις πάντας ἀνθρώπους ἀἴται, ὥστε μόνον τὸ Ὑδωρ τῆς Στυγὸς νὰ μένη «ἀάαιον».

*

Αὐτὰ συνέβησαν ὕστερον, μετὰ δέκα χρόνους. Ὅταν δὲ μᾶς συνήντησεν ὁ ἐξάδελφός μου ὁ Γιαννιός, ἐπάνω στὴν Βρῦσιν, στὰ Πλατανάκια, ἔμβρυον ἦτον ἀκόμη εἰς τὰς φρένας τοῦ ἡ μανία τοῦ θησαυροῦ, πρὸς πλουτισμὸν τοῦ Γένους, καὶ ὁ Μαλάκιος τὸ ἔμψυχον τερατῶδες ἄγαλμα τῆς λατρείας ταύτης. Ἀφοῦ δὲν ἠμπορέσαμεν νὰ λάθωμεν τὴν ἄγρυπνον προσοχὴν τοῦ πλοιάρχου τῆς «Ἑπτάλοφου», διότι ἐνδιὰφέρετο σφόδρα διὰ πᾶσαν ἱστορίαν θησαυροῦ, καὶ δὲν ἠδύνατο τίποτε νὰ τοῦ διαφύγῃ — εἶνε ἄπορον πῶς δὲν ἐγεινα ἐγὼ ὑποπτος εἰς τὸν Νικολόν· πλὴν ὁ φίλος μου δὲν ἤθελε νὰ μὲ ἀδικήσῃ διὰ τοιαύτης ὑπονοίας. Καὶ ἕως σήμερον ἀκόμη δὲν ἐνθυμοῦμαι νὰ εἶπα τίποτε εἰς κανένα διὰ τὴν ὑπόθεσιν τοῦ θησαυροῦ τῆς Κεχριάς, νομίζω δὲ ὅτι πολὺ δὲν ἐπίστευα μέσα μου, ἂν καὶ τόσον νέος, εἰς τὴν ὑπαρξίν τοῦ θησαυροῦ τούτου. Ὁ Νικολός δὲν ἐλυπήθη πολὺ διὰ τὴν παρουσίαν τοῦ Γιαννιῦ, ἦτον δὲ πρόθυμος, ὡς λίαν καλόκαρδος, νὰ μοιράσῃ τὰ γρόσια, τὰ ὅποια θὰ εὑρίσκε. καὶ μὲ αὐτὸν καὶ μὲ πάντα ἄλλον.

Ἐπήραμεν τὸν κατήφορον καὶ ἀφοῦ διήλθομεν τρία ῥέμματα, ἐπεράσαμεν πολλὰ πλάγια καὶ ῥεβένια, καὶ ἐγώθημεν τέσσαρες φορὰς εἰς τὴν λάσπην. Εἶχε βρέξει πρὸ τριῶν ἡμερῶν, καὶ ἡ ὑγρασία τῆς γῆς θὰ διευκόλυνε μεγάλως τὴν ἐσκαφὴν τοῦ θησαυροῦ μας. Ἐλεγε δὲ ὁ Νικολός, ὡς εὐσεβὴς νέος ὅπου ἦτον, ὅτι ἡ λειτουργία τῆς Κυριακῆς τὴν ὥραν ἐκείνην ἦτο ἀγαθὴ συγκυρία, διότι πᾶσα καλὴ ἐργασία, δέησης, εὐχή, καὶ τάξιμον, κατὰ τὴν ὥραν τῆς Λειτουργίας ἐτελεῖται. Ὅπως λ. χ. τὴν πρωίαν τῆς Μεγάλης Πέμπτης, τὴν ὥραν ὅπου διαβάζεται τὸ Εὐαγγέλιον τῆς Λειτουργίας, χύνει ὁ χρυσοχὸς τὸ δαχτυλίδι ἢ τὸ φλωρί, τὸ ὅποιον ἔταξεν ἡ χα-

ροκαμμένη μάννα (τῆς ὁποίας ἔχουν ἀποθάνῃ τὰ πρῶτά της τὰ παιδιὰ) διὰ νὰ τῆς στερεωθῆ ὁ καρπὸς τῆς κοιλίας, καὶ τῆς χάριση ὁ Θεὸς τὸ κατόπιν τέκνον της.

*

Τέλος ἐφθάσαμεν εἰς τὸ ἔρημον μοναστηράκι τῆς Κεχριάς. Ὁ ναῖσκος παλαιός, μὲ ζωηρὰς τοιχογραφίας, μὲ τὸν τροῦλον καὶ τὰς χιβάδας του, ἐώρταζε τὴν Μετάστασιν, ἢ τὰ Ἐννεαήμερα τῆς Παναγίας. Εἰσῆλθομεν, ἐπροσκυνήσαμεν τὰς εἰκόνας, καὶ ὁ Νικολός ἠναψεν εὐλαβῶς τὰ κανδήλια. Μέσα εἰς τὸ ζεμπίλι του, χωρὶς νὰ τὸ σκεφθῶ ἐγὼ, εἶχε βάλλῃ καὶ ἕν μολύβδιον παγούρι μ' ἔλαιον.

Ἐξήλθομεν καὶ ἐκυττάξαμεν γύρω - γύρω τὸν τόπον. Ὅλοι οἱ λόφοι, αἱ κλιτύες καὶ τὰ πλάγια, ἐλαιοφυτευμένα, γλαυκά, δροσερά, εὐώδη. Τὴν χρονίαν ἐκείνην δὲν ὑπῆρχε καρπὸς ἐλαίας. Διότι αἱ ἐλαῖαι ἐκαρποφοροῦσαν «δευτεροχρονιά». Ἀλλως, ἂς ἦτο καὶ Κυριακὴ, ἐξάπαντος θὰ εὐρίσκομεν ἔχνη ἀνθρώπων εἰς τὰ μέρη ἐκεῖνα.

Κάτω πρὸς τὸν Αἰγιαλὸν εἰς τὸ βαθὺ ῥέμμα, ὑπῆρχον ἢ μᾶλλον ἐσώζοντο ἀπὸ παλαιοῦ καιροῦ, ὀλίγοι νερόμυλοι ἐφθαρμένοι, σχεδὸν ἐρείπια. Ἴσως δύο ἐξ αὐτῶν ἐδουλεύοντο ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρόν. Πλὴν δὲν ἠκούσαμεν κρότον, οὐδὲ ψυχὴν εἶδομεν.

— Σήμερα Κυριακὴ, δὲν δουλεύουν, εἶπεν ὁ Γιαννιός.

— Ἐέρω πῶς δὲν δουλεύουν, μὰ μπορεῖ νὰ βρίσκωνται, εἶπεν ὁ Νικολός, ὅστις ἂν καὶ τόσον νεώτερός του, ἐφαίνετο νὰ γνωρίζῃ καλὰ τὰ μέρη.

— Καὶ λὲς νὰ εἶνε κανένας ἐδῶ;

— Ἡ γρηῃὰ τὸ Μουσκιδῶ μὲ τὰ κορίτσια της, ἢ συμπεθέρα της ἢ Ἀγάλλαινα, καὶ τόσες ἄλλες, ἐδῶ βρίσκονται τὸν περισσότερον καιρό. Ἀποδῶ ἀραδίζου, πηγαίνουν, ἔρχονται. Τὴν νύχτα βλέπουν τὰ στοιχεῖα κάποτε ἐδῶ στὸ ῥέμμα.

— Καὶ ἂν τί στοιχεῖα; εἶπα ἐγώ.

— Τί λέω τὴν νύχτα, ἐπέφερον ὁ Νικολός, ἀκόμα καὶ τὴν ἡμέρα. Νεράιδες, νεράιδες εἶδαν μὲ τὰ μάτια τους νὰ χορεύουν, ἐδῶ κάτω στὸ ῥέμμα, σιμὰ στὴ

χαρῶ τὸν μεσημεριάτικο τὸν ὕπνο μου, ντάπ, ντούπ, ντούπ, ντούπ, δυὸ ὥρες; Κ' ἐγὼ τὸ εἶχα πάρη δίπλα ἀνάμεσα στῆς κουμαριῆς στὸν ἴσκιό ἐνὸς ὄριου, κ' ἔλεγα νὰ χορτάσω τὸν ὕπνο.

— Τίποτα, μπάρμπα Τριαντάφυλλε, τίποτα, εἶπεν ἐν ἀμηχανίᾳ ὁ Νικολός.

— Θὰ βρῆτε γρόσια, λέτε; Μὴ σὰς ὠνεῖρεψε; Ἄχ, παιδιὰ μου, θὰ βρῆτε καὶ σεῖς γρόσια, ὅσα ἤυρεν ὁ Δημήτρης ὁ Στόιος, κί' ὁ Ντουσκός, κί' ὁ Γιάννης ὁ Σπένης, κί' ὁ Τσιμισίος, κί' ὁ Λεγαντῆς, καὶ τόσοι ἄλλοι, κί' ὁ Ἀποστόλης ὁ Κακόμης, κί' ὁ Γιάννης τῆς Μυλωνοῦς. Ἡμουν νεῖδς κ' ἐγέρασα, ποῦ δὲν ἔπαψαν νὰ ψάχουν γιὰ γρόσια, στὸ ἔρμο Κάστρο, καὶ στὴν Παναγιὰ τὴν Ντομάν, καὶ στ' Ἀχειλᾶ τὸ ρέμμα, καὶ σὲ κάθε ξωκλήσι, καὶ σὲ κάθε βράχο, καὶ σὲ κάθε σπηλιά, καὶ στὰ πέντ' Ἀδέρφια, καὶ στὴν Καμμένη Πέτρα, καὶ στὸ Κακόρεμμα.

Καὶ μετὰ μίαν στιγμὴν ἐπέφερον.

— Ἄχ, παιδί μου, γιὰ ν' ἀποκτήσῃ κανεῖς γρόσια, ἄλλος τρόπος δὲν εἶνε, πρέπει νάχῃ μεγάλην τύχη, νὰ εὖρη στραβὺν κόσμος, καὶ νὰ εἶνε αὐτὸς μ' ἓνα μάτι, δὲν τοῦ χρειάζονται δυό. Πρέπει νὰ φάη σπίτια, νὰ καταπιῇ χωράφια, νὰ βουλιάζῃ

καράβια, μὲ τριανταεῖς τὰ ἑκατό, θαλασσοδάνεια, τὸ διάφορο κεφάλι. Ὅπως κί' ὁ γέρο Μαμουῦντος, ἄς ἔχῃ ζωή, ποῦ μᾶς ἔβγαλε καὶ κάλπη γιὰ νὰ γεῖνῃ δήμαρχος. Τ' ἀκοῦς;

Ἐφαίνεται ν' ἀπευθύνεται κατὰ προτίμησιν εἰς τὸν Νικολόν.

— Τάκούω καὶ θαρρῶ πῶς ἔχεις δίκη, μπάρμπα Τριαντάφυλλε.

— Ἡμεῖς ἴσα ἴσα, εἶπε λαβῶν τὸν λόγον ὁ Γιαννιὸς ὁ ἐξάδελφός μου, ζητοῦμε τὰ γρόσια, ἂν θέλῃς νὰ ξέρῃς, μπάρμπα Τριαντάφυλλε, γιὰ νὰ ἐλευθερώσουμε τὸν κόσμον ἀπ' αὐτοὺς τοὺς αἱματοφάγους ποῦ λές.

— Κί' ἂν θέλῃ ὁ Θεός, δὲν τοὺς ἐλευθερώνει; Εἶνε ἡ ἁμαρτίες, παιδί μου, ποῦ τοὺς σκλαβώνουνε.

Ὁ Γιαννιὸς ἔγεινε σύννους.

Μετὰ μίαν στιγμὴν, ὁ γέρο Τριαντάφυλλος ἐπανέλαβεν.

— Ἄς εἶνε ὡς τόσο ἄφοῦ τὸ θέλετε, ψάξτε· σκάβετε, σκάβετε· καὶ θὰ βρῆτε ἢ κόκκαλα, ἢ κοχύλια, ἢ λαλαρίδια.

Εἶπε κ' ἐπῆρε δρόμον κατὰ τὸ ρέμμα. Ἡμεῖς ἐμαζέψαμεν τὰ σύνεργά μας κ' ἐπῆραμεν τὸν ἀνήφορον, ἐπιστρέφοντες εἰς τὸ χωρίον.

+ Α. ΠΑΠΑΔΙΑΜΑΝΤΗΣ

MARGINALIA

ΥΠΟ ΕΔΓΑΡΔΟΥ ΠΟΥ

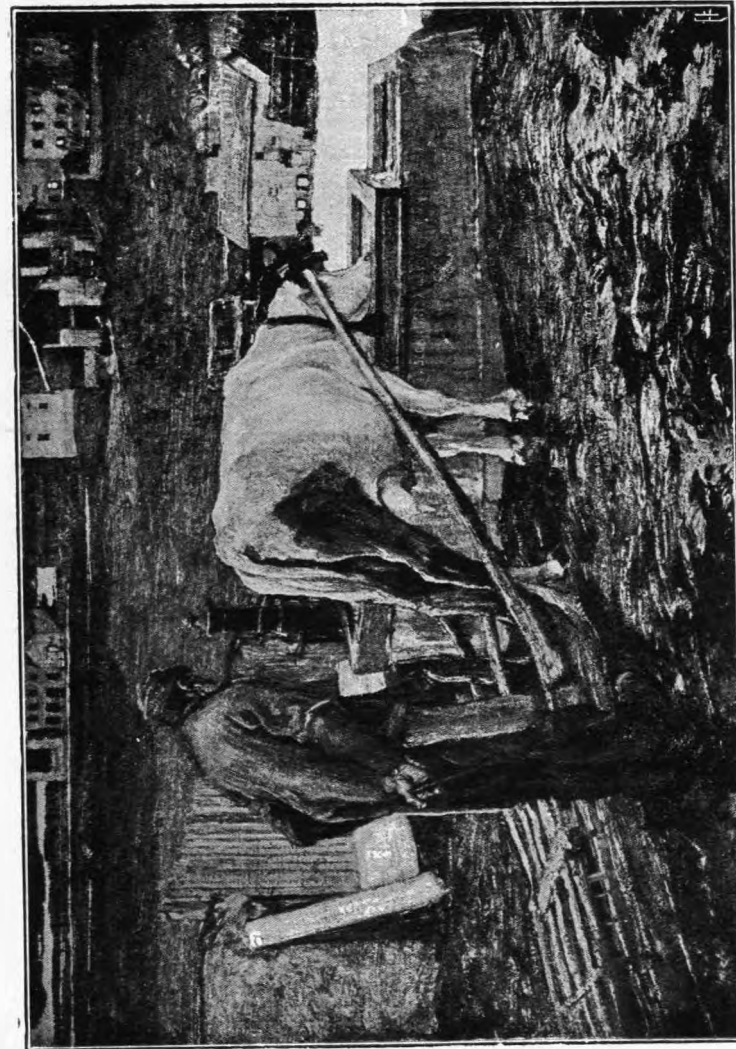
* * * Ἀναγινώσκοντες μερικὰ βιβλία λαμβάνομεν ἐνδιαφέρον διὰ τὰς σκέψεις τοῦ συγγραφέως, ἐνῶ διὰ τῆς ἀναγνώσεως μερικῶν ἄλλων ἀναπτύσσομεν μόνον τὰς προσωπικὰς μας σκέψεις. Υπάρχουν δύο εἰδῶν ὑποβλητικὰ βιβλία: τὰ θετικὰ καὶ τὰ ἀρηθρικὰ. Τὰ μὲν μᾶς δίδουν θέματα σκέψεως δι' ὅσων λέγουν, τὰ ἄλλα δι' ὅσων θὰ ἠδύναντο καὶ ὄφειλαν νὰ εἰποῦν. Ἐπὶ τέλους ἡ διαφορὰ εἶνε ἐλαχίστη, διότι καὶ εἰς τὰς δύο περιπτώσεις τὸ βιβλίον ἐπιτυγχάνει πραγματικῶς τὸν σκοπὸν του.

* * * Οἱ ἄνθρωποι οἱ ὁποῖοι ἐπαγγέλλονται τὸν δημοσιογράφον μοῦ φαίνονται καμωμένοι ὅπως οἱ θεοὶ τῆς Βαλχάλας, οἱ ὁποῖοι κομματίζονται εἰς κομμάτια τὴν ἡμέ-

ραν καὶ ἐξυπνοῦν ὑγιέστατοι κάθε πρωί. * * * Ὅταν ὁ Λουκιανὸς περιέγραψε τὸ ἄγαλμά του «ἀπὸ πεντελικὸν ἄγαλμα κατ' ἐπιφάνειαν καὶ ἀπὸ μέσα γεμάτο βρώμικα κουρέλια» θὰ εἶχεν ἀναμφιβόλως κάποιον προφητικὴν βλέψιν τῶν μεγάλων μας πιστωτικῶν ἰδρυμάτων.

* * * Δὲν εἶνε παράλογον νὰ υποθέσωμεν, ὅτι προκειμένου περὶ μελλούσης ὑπάρξεως δυνάμεθα νὰ θεωρήσωμεν τὴν γῆνιν αὐτὴν ζωὴν ὡς ὄνειρον.

* * * Ὅχι μόνον εὐρίσκω παράδοξον ν' ἀποδώσω χαρακτηριστὰ κακὸν εἰς ἄνθρωπον μεγαλοφυᾶ, ἀλλ' ὑποστηρίζω ὅτι ἡ μᾶλλον ἀνεπτυγμένη μεγαλοφυᾶ εἶνε ἡ ὑψηλότερα ἠθικὴ εὐγένεια.

ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ ΣΤΡΙΝΤΜΠΕΡΓ

ΜΕ τὸν θάνατον τοῦ Αὐγούστου Στρίντμπεργ δὲν χάνει μόνον ἡ Σουηδία τὸν μεγαλότερον ἀπὸ τοὺς σημερινούς ποιητάς της, ἀλλὰ καὶ γενικὰ ὁ σύγχρονος εὐρωπαϊκὸς πολιτισμὸς ἕναν ἥρωά του, ἕναν ἀπὸ τοὺς σθεναροτέρους προμάχους του. Διότι τὸ χαρακτηριστικὸν τῆς προσωπικότητος τοῦ Στρίντμπεργ δὲν ἦτο ὁ αὐστηρὸς, ὁ ἀποκλειστικὸς καλλιτέχνης ποιητής, ὁ θηρεύων μίαν τεχνικὴν τελειότητα, ἀλλὰ πολὺ περισσότερο τὸ ζωηρὸν καὶ ἀκοίμητον πνεῦμα, τὸ ἀνησυχοῦν καὶ παθαινόμενον ἀπὸ τὴν ζωὴν, τὸ κεντριζόμενον ἀπὸ τὴν πάλιν της, τὸ παρασυρόμενον ἀπὸ τὰ μυστήρια καὶ τὰ προβλήματα της. Ἐξ αὐτοῦ τὸ τόσο γενικόν, διάφορον, ἀνόμοιον, τὸ τόσο προσωπικόν, πολεμικὸν καὶ ποικίλον εἰς διαθέσεις ἔργον του.

Ὁ Στρίντμπεργ ἦτο κατ' ἐξοχὴν πολεμικὴ, ἐπαναστατικὴ φύσις. Αἱ πρῶται φιλολογικαὶ ἀπαρχαί του: *Τὸ κόκκινο δωμάτιο*, *Ὁ υἱὸς τῆς ὑπηρετίας*, *Ἡ ἐξέλιξις μιᾶς ψυχῆς* ἦσαν διαμαρτυρήσεις ἐναντίον τοῦ σημερινοῦ κοινωνικοῦ καθεστώτος, καυστικαὶ σάτυροι τῆς ἠθικῆς καὶ τῶν ψευδοιδεωδῶν τῆς ἀστικῆς ζωῆς, αὐτοβιογραφικαὶ ἐξιστορήσεις τῶν δοκιμασιῶν καὶ τῶν συγκρούσεων, ποὺ ὑπέστη ὁ ποιητής στὸ πατρικὸν σπιτί, στὸ σχολεῖον καὶ ἀργότερα ὡς φοιτητής, δοκιμασιῶν ποὺ ἐπήγασαν ἀπὸ τὸν ἀγῶνα διὰ τὴν ἐλευθερίαν τῆς γνώμης καὶ τὴν ἐλευθέραν ἀτομικὴν

ἀνάπτυξιν, συγκρούσεων ποὺ εἶχαν ἀφορμὴν τὴν ἀντίθεσιν τοῦ ἀκάμπτου καὶ ἀνυποκρίτου χαρακτήρος τοῦ Στρίντμπεργ πρὸς τὴν καθιερωμένην κοινωνικὴν ὑποκρισίαν.

Ἀκριβῶς ὅμως αὐτὸ τὸ ζωηρὸν καὶ ἔντονον τῆς αἰσθήσεως τοῦ ποιητοῦ, τὸ δύ-

σκολον καὶ ἀτομικὸν τοῦ χαρακτήρος του καὶ αἱ πικραὶ ἀπογοητεύσεις ποὺ συνήνητησε ἐξαιτίας αὐτῶν εὐθύς ἀπὸ τὰ πρῶτα βήματά του εἰς τὴν ζωὴν, τὸν ἔφεραν κατόπιν εἰς μίαν ψυχικὴν διάθεσιν καὶ μίαν ἀντίληψιν ζωῆς διαφορετικὴν ἀπὸ τῶν πρῶτων ἔργων του.

Ἀντιθέτως πρὸς τὸ δημοκρατικὸν πνεῦμα ποὺ διέπνεε ἐκεῖνα, ἀντιθέτως πρὸς τὴν καθαρὰν σοσιαλιστικὴν βάσιν τῶν εἰς τὸ μεταξὺ ἐκδοθέντων *Ἐλβεικῶν διηγημάτων του*, τὸ ἐκτάκτου καλλιτεχνικῆς μορφῆς καὶ γεμάτον θαυμασίας περιγραφὰς τῆς

σουηδικῆς φύσεως μυθιστόρημα *Στὴν ἀνοιχτὴ θάλασσα*, ποὺ ἐδημοσίευσεν ἔπειτα εἶναι ἡ ἔκφρασις ἑνὸς ἀριστοκρατισμοῦ τῆς σκέψεως καὶ ἑνὸς τόσο ὑπεροπτικοῦ ἀτομικισμοῦ, συγγενεῦοντος στενὰ μὲ τὸν ὑπερανθρωπισμὸν τοῦ Νίτσε. Τίποτε ὅμως δὲν θὰ ἦτο ἀδικώτερον διὰ τὸν ἄνθρωπον καὶ ποιητὴν Στρίντμπεργ ἀπὸ τὸ νὰ τοῦ καταλογισθῇ ἡ στιγμιαία αὐτὴ ἀλλαγὴ τῆς διαθέσεως ὡς ἀρνήσις τῶν δημοκρατικῶν ἐνστίκτων, ποὺ εἶχε εἰς τὸ αἶμα του χάρις εἰς τὴν ἐκ μητρὸς προλεταρικὴν καταγωγὴν του.

Ἡ διάθεσις ἐκεῖνη ὠφείλετο εἰς καθ-

+ ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ ΣΤΡΙΝΤΜΠΕΡΓ

ρὰς προσωπικὰς ἀπογοητεύσεις ἔπειτα ἀπὸ ἕνα ἀτυχῆ γάμον, ἀπογοητεύσεις ποὺ τὸν ἔφεραν εἰς τὴν τραγικὴν ἀνάγκην μιᾶς τελείας ἀπομονώσεως, εἰς μίαν πεσιμιστικὴν ἀρνήσιν τῆς ζωῆς καὶ εἰς τὸν τονισμὸν τῆς ἐξαιρετικῆς ἀτομικότητος ἀπέναντι τοῦ πολλοῦ κόσμου. Μαρτύριον τῆς ἀπογοητεύσεως αὐτῆς εἶν' ἐπίσης τὸ μυθιστόρημα *Ἡ ἐξομολόγησις ἐνὸς τρολλοῦ* καὶ περαιτέρω καλλιτεχνικαὶ ἔκφρασις τῆς ἰδίας διαθέσεως εἶναι ἡ σειρά τῶν δραμάτων (*Ὁ Πατέρας*, *Ἡ δεσποινὶς Julie*, *Ὁ Πισιωτής*) ἐκεῖνων ποὺ ἔδωσαν εἰς τὸν Στρίντμπεργ τὸ ὄνομα τοῦ μισογύνη. Τὰ δράματα αὐτὰ εἶναι ἔργα πολλῆς καλλιτεχνικῆς δυνάμεως καὶ ψυχολογικῆς παρατηρήσεως τῆς γυναικείας ψυχῆς, ἐν τούτοις φέρουν περισσότερον τὸν τύπον τῆς προσωπικῆς ἐντυπώσεως τοῦ ποιητοῦ τῶν καὶ προδίδουν τὸ πείσμα του νὰ γενικοποιήσῃ τὰς προσωπικὰς ἐντυπώσεις, τὰς ἀτομικὰς ἀπογοητεύσεις, ποὺ εἶχαν θολώσῃ περισσότερον τὴν ζωὴν του κατόπιν νέου ἀτυχοῦς γάμου.

Ἡ ζωὴ τοῦ Στρίντμπεργ ἐκεῖνη τὴν ἐποχὴν ἦτο μία ὀξεῖα κρίσις σωματικῆς καὶ ψυχικῆς ἀσθενείας καὶ τὰ βιβλία του *Κόλασις καὶ Θεῶλοι*, γραμμένα στὸ Παρίσι ὅπου διέμενε τότε, περιγράφουν μὲ θαυμαστὴν ὀξύτητα αὐτοπαρατηρήσεως καὶ μὲ μεγάλην δυνάμιν ἔκφρασεως τὰς φρικώδεις φάσεις τῆς κρίσεως αὐτῆς. Ἀπὸ τὴν ἐποχὴν αὐτὴν χρονολογοῦνται καὶ αἱ σημαντικώτερα: ἐπιστημονικαὶ ἐργασίαι τοῦ Στρίντμπεργ, μία σειρά πραγματειῶν μὲ τὸν τίτλον *Sylva sylvarum*, φυσικοεπιστημονικῶν ὑποθέσεων καὶ χιμαιρῶν, ἕνα μίγμα ρατσιοναλισμοῦ καὶ μυστικισμοῦ, χαρακτηριστικὸν διὰ τὸν ἰδιαιτέρον τρόπον τῆς σκέψεως τοῦ Στρίντμπεργ.

Τίποτε τὸ φυσικώτερον ὅτι ἔπειτα ἀπὸ τὴν κρίσιν αὐτὴν ἡ ἀντίληψις τοῦ Στρίντμπεργ ἤρχισε νὰ παίρνει θρησκευτικὴν χροιάν, μία μετάπτωσις, ποὺ θὰ ἐπήρξατο ἴσως καὶ χωρὶς τὰς σκληρὰς ἀτομικὰς δοκιμασίας τοῦ ποιητοῦ. Εἶναι ἡ γενικὴ μετάπτωσις ἢ ἐλθοῦσα ὡς ἀντίδρασις κατὰ τῆς μηχανικῆς ὑλιστικῆς ἀντιλήψεως τοῦ κόσμου, ποὺ εἶχε κυριαρχήσει τὴν Εὐρω-

παικὴν σκέψιν κατὰ τὰς τελευταίας δεκαετηρίδας τοῦ περασμένου αἰῶνος. Εἰς τὴν θρησκευτικὴν αὐτὴν μετάπτωσιν τοῦ Στρίντμπεργ, ἡ ὁποία πάλιν χάρις εἰς τὸ ὀρητικὸν καὶ ἀνήσυχον τῆς φύσεώς του ἔφθασε εἰς ἀλχημιστικὰς καὶ θεοσοφικὰς ὑπερβολὰς, ὀφείλεται μία σειρά ἐκ τῶν καλλιτέρων τελευταίων δραμάτων τοῦ ποιητοῦ. (*Εἰς Λαμασκόν*, *Advent*, *Πάσχα*, *Μεθήσι*).

Πολὺν ὄγκον εἰς τὴν παραγωγὴν τοῦ Στρίντμπεργ καταλαμβάνει ἡ ἄλλη σειρά τῶν ἱστορικῶν δραμάτων του, τὰ ὁποῖα ὅμως, μὲ ὅλην τὴν ἰδιαιτέραν ἀδυναμίαν ποὺ τοὺς εἶχε ὁ ποιητής, μένουσιν τὰ ἀσθενέστερα τῶν ἔργων του, τόσο ἀπὸ δραματικὴν ὅσον καὶ ψυχολογικὴν ἔποψιν.

Ὀλόκληρος ἡ ζωὴ τοῦ Στρίντμπεργ ὑπῆρξε ἕνας διηνεκὴς ἀγῶν μὲ τὴν ἀπογοήτευσιν καὶ τὰς στερήσεις. Ἄν τὸ ὄνομά του εἶχε γίνῃ περίφημον στὴν παγκάσμιον φιλολογίαν, εἶχε γίνῃ περισσότερον διὰ τὴν ἀντίδρασιν ποὺ εὗρισκαν τὰ ἔργα του, παρὰ διὰ τὴν ἀναγνώρισιν, διὰ τὴν ὁποῖαν εἶχε ἀγωνισθῆι ματαίως ὁ ποιητής εἰς ὅλην τὴν ζωὴν του. Ἡ ἀναγνώρισις αὐτῆ τοῦ ἤλθε ὀλίγους μῆνας πρὸ τοῦ θανάτου του μὲ τὸν ἑορτασμὸν τῆς 63^{ης} γενεθλίου του καὶ μὲ ἕνα ἔθνικὸν ἔρανον, ποὺ ἐγίνετο ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ αὐτῇ. Καὶ εἰς τὰ δύο αὐτὰ ἐπρωτοστάτησαν αἱ ἐργατικαὶ τάξεις. Ἐργατικοὶ ὅμοι ἔφεραν ἐπίσης τὸν νεκρὸν τοῦ ποιητοῦ εἰς τὸν τάφον, εἰς τὸ διαμέρισμα τῶν πτωχῶν, ὅπου ἦτο ἡ τελευταία θέλησίς του νὰ ταφῇ.

Τὸ τελευταῖον δημοσίευμα τοῦ Στρίντμπεργ ἦτο ἕνα ἄρθρον εἰς τὴν σοσιαλιστικὴν ἐφημερίδα τῆς Στοκχόλμης συνηγοροῦν ὑπὲρ τῆς ἀξίας καὶ τῶν δικαίων τῆς ἐργασίας. Ἐνδεικτικὸν τῶν αἰσθημάτων καὶ τοῦ χαρακτήρος τοῦ ποιητοῦ εἶναι ὅτι ὅταν τελευταίως ὁ λαὸς τῆς Στοκχόλμης ἐώρταζε τὴν ἐπέτειον τῆς γεννήσεώς του, ὁ Στρίντμπεργ τοῦ συνέστησε νὰ φήσῃ τὸν ἑορτασμὸν καὶ νὰ τρέξῃ ἐξωθι τοῦ Κοινοβουλίου νὰ ἐνισχύσῃ τοὺς ἀντιπροσώπους τῆς ἀριστερᾶς πτέρυγος, ποὺ ἀκριβῶς ἐκείνην τὴν ἡμέραν ἠγωνίζοντο κατὰ τῶν ἀντιδραστικῶν διὰ τὰς λαϊκὰς ἐλευθερίας, διὰ τὸν ἐκδημοκρατισμὸν τῆς Σουηδίας. ψ.

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΕΧΝΗ

ΔΥΟ ΑΝΑΓΛΥΦΑ

ΚΑΙ τὰ δυὸ εὐρέθησαν στὴν Κέρκυρα. Ποῦ καὶ πῶς, δὲν τὸ ξέρουμε. Εἶναι τὰ ὠραιότερα ἀναγλυφα τοῦ Μουσείου Κερκύρας.

ΑΣΚΛΗΠΙΟΣ

— **Ἀσκληπιός.** Τὸ ἓνα εἰκονίζει τὸν Ἀσκληπιό, τὴν Ὑγεία καὶ ἓναν Ἰκέτη. Εἶναι ἐργασμένο ἀπάνω σὲ πεντελικὸ μάρμαρο, κ' εἶναι ἀρίστης Ἀττικῆς τέχνης. Μπορεῖ νὰ ἔγινε στὴν Ἀθήνα, μπορεῖ καὶ ὄχι. Τὸ πιθανὸ εἶναι ὅτι τὸ ἔργο ἐκαλοδουλεύθηκε στὴν Κέρκυρα ἀπὸ τεχνίτη Κερκυραῖο ἀπάνω σὲ σχέδιο καὶ τεχντροπία Ἀττικῆ.

Ἀπὸ τὰ 400 π. Χ. ἡ Ἀττικὴ τέχνη γιὰ τὰ ἀνάγλυφα εἶχε ἀπλωθεῖ σ' ὅλην τὴν Ἑλλάδα. Αὐτὸ φαίνεται νάγινε στὰ 380 π. Χ. πάνω κάτω.

Ἡ θεὰ Ὑγεία κερνάει τὸν θεὸ Ἀσκληπιό. — ἄντρα τῆς ἢ πατέρα τῆς σύμφωνα μὲ τὴ νεώτερη ἀντίληψι. Παράμερα ἀπὸ τοὺς δυὸ θεοὺς, στὴν ἄκρη ὁ θνητὸς Ἰκέτης ποῦ τοῖς ἀφιέρωσε τὸ ἀνάγλυφο.

Τὸ θέμα κοινὸ καὶ συνηθισμένο.

Ἀλλὰ καὶ μέσα στὴν κοινοτοπία τοῦ

θέματος, ποιά εὐγένεια στὴν ἔκφρασι, ποιά ἐντέλεια, ποιά γαλήνη, ποιά στάσι Ὀλύμπια, ποιά ἀθανασία στὸ κίνημα!

Μόλις τὸ βλέμμα ἀντικρύζει τὸ ἀριστοτέχνημα, λαβαίνουμε συνολικὴ καὶ βαθειὰ τὴν ἐντύπωσι ὅτι ἔχουμε ἀγνάντια μας θεοὺς. Οἱ θεοὶ ἀκόμη καὶ στίς κοινὲς ἀνθρώπινες συνήθειες εἶναι μεγάλοι. Ἀνώτεροι ἀπὸ κάθε ἀδυναμία, ἀπὸ κάθε ταπεινὸ πάθος, ἀπὸ κάθε ἐπιτήδευσι.

Καὶ ποιά τελειότητα ἀφθαστη, ποιά θεογέλαστη ἀρμονία στὰ φωτόπλατα κορμιά τῶν ἀθανάτων

Μὲ πόση ἐλαφρότητα ἀπαλογέρνει ἐμπρὸς ὁ τράχηλος τοῦ Ἀσκληπιοῦ. Μὲ

ΖΕΥΣ ΜΕΙΛΙΧΙΟΣ

Οἱ Ἅγιοι Θεοδοροὶ τῆς Κερκύρας ὅπου ἔγειναν αἱ ἀνασκαφαὶ τοῦ Κάιζερ.

Ἡ Νεραντζίχα τῆς Κερκύρας ὅπου πρόκειται νὰ γείνουν νέαι ἀνασκαφαί.

πόση πρόσχαρη μεγαλειότητα κ' ἐπιβολή.

Ἡρεμες φωτοχύνονται, ἀβίαστες γλυστοροῦν τῶν φορεμάτων οἱ πτυχὲς γύρω ἀπ' τὰ θεῖα μέλη. Φωτοδιάφανα μόλις κάτω ἀπὸ τίς πτυχὲς τίς ἀέρινες ἀναδείχονται τ' ἀψεγάδιαστα θεϊκὰ κορμιά, ἀμβροσία θρεμμένα, ἀμόλευτα ἀπὸ τὴν κακοπάθεια τὴν ἀνθρώπινη.

Καὶ πόσο μικρότερος ἐμπρὸς στὴ θεϊκὴ μεγαλειότητα, πόσο ταπεινὰ, μὲ σηκωμένο εὐλαβητικὰ τὸ χέρι σὰ νὰ δέεται, στὴν ἄκρη ἐκεῖ παραστέκει ὁ ἀφιερωτῆς Ἰκέτης.

Ζεὺς μειλίχιος. Μειλέχιος εἶναι χαϊδευτικὸ, ἢ εὐφημιστικὸ ἐπίθετο τοῦ φοβεροῦ καὶ τρομεροῦ θεοῦ τοῦ Ἄδῃ, ποῦ στὸν ἴδιον εἶχαν καὶ ἄλλα τέτοια ὀνόματα, Φίλιος, Εὐβουλεύς, Πλούτων.

«Ἡγησὼ Διὶ Μειλιχίω» λέει ἡ ἐπιγραφή. Ἡ Ἡγησὼ ἀφιέρωσε τὸ ἀνάγλυφο στὸν Δία τὸν μειλίχιον.

Ὁ γέροντας ποῦ κάθεται θρονιασμένος μὲ τὸ σκῆπτρο στὸ ἀριστερὸ χέρι εἶναι ὁ Ζεὺς Μειλίχιος.

Κάτω ἀπὸ τὰ γόνατα τοῦ μεγάλου θεοῦ ἀναδεύονται δυὸ φεῖδια, τῆς παντοδυναμίας του σύμβολα.

«Γῆς παῖδα» ἔλεγαν οἱ ἀρχαῖοι τὸ φεῖδι καὶ τὸ λογάριαζαν πιστὸ συντροφο καθε ἀποχθονίου θεοῦ.

Γιὰ αὐτὸ καὶ τὸν Ἀσκληπιό, ποῦ εἶταν ἓνας ἀποχθόνιος κι αὐτός, τὸν συντροφεύει πάντοτε τὸ φεῖδι.

Τὸ ἀνάγλυφο αὐτὸ, ἀρίστης καὶ τοῦτο Ἀττικῆς τέχνης, ὅπως καὶ τᾶλλο, εἶναι τῆς ἐποχῆς 350 π. Χ.

Ἀπὸ τὴν ἥρεμη γαλήνη τῆς μορφῆς, ἀπὸ τὴν αὐστηρὴ καὶ ἀκύμαντην ἔκφρασι, ἀπὸ τὴ θεῖα μεγαλειότητα στὴν ὠραιότατη στάσι, ἀπὸ ὅλα τὰ μέλη καὶ τὸ ἀδιατάραχτο κίνημά του, μᾶς τρανομιλεῖ ἡ παντοδυναμία μαζί κ' ἡ πραότητα τοῦ τρομεροῦ καὶ ἀγαθοῦ θεοῦ.

Τὸ θαυμάσιον αὐτὸ ἀνάγλυφο μᾶς θυμίζει ζωηρὰ τὸ περίφημο ἄγαλμα τοῦ Διὸς τοῦ Φεῖδια στὴν Ὀλυμπία, ὅπως μᾶς περιώθηκε τοῦτο σὲ ἀντιγραφὲς καὶ νομίσματα.

(Κέρκυρα Μᾶης)

Κ. ΠΑΣΑΓΙΑΝΝΗΣ

ΤΟ ΕΡΓΟΝ ΤΟΥ ΑΜΕΡΙΚΑΝΟΥ ΦΙΛΟΣΟΦΟΥ ΕΜΕΡΣΟΝ

ΥΠΟ Τ. STANTON M. A.

Ο Θεός εύρίσκειται εἰς ὅλα τὰ πράγματα καὶ ὅλα τὰ πράγματα εύρίσκονται ἐντὸς τοῦ Θεοῦ. Κάθε ὑπαρξίς εἶναι ἀναγκαία εἰς κάθε ἄλλην. Κανὲν πρᾶγμα, ἅπαξ δημιουργηθέν, δὲν παύει ποτὲ ἀπὸ τοῦ νὰ ὑφίσταται. Ὁ ἄνθρωπος διὰ τοῦ καθαροῦ λόγου μόνον, δύναται νὰ γνωρίσῃ τὴν ἀλήθειαν Ἰδοῦ ἢ ψυχὴν τοῦ Ἐμερσον. Ὁ ἰσχυρὸς πνευματισμὸς τοῦ ἔδρα χωρὶς νὰ εἶναι ποτὲ φανατικός. Ἡ ἀπόλυτος πίστις του εἰς τὴν Ὑπερψυχὴν (Over-Soul) ποτὲ δὲν ἐγένετο αἰσθηματική. Ἡ πεποίθησίς του, ὅτι ὁ κόσμος τείνει εἰς τὸ ὑπέρτατον σημεῖον τοῦ ἀγαθοῦ εἶναι πάντοτε πρακτική. Θεωρεῖ τὸν κόσμον ὡς ἓνα «πλατὺν σύμβολον τοῦ Θεοῦ», διαφεύγει τὸν Πανθεϊσμὸν ἀφ' ἐνὸς καὶ τὸν ὕλισμὸν ἀφ' ἑτέρου. Διὰ τὸν ἀμύητον ἀναγνώστην αἱ σκέψεις αὐταὶ εἶναι μία σύγχυσις ἰδεῶν, αἱ ὁποῖαι συντόμως ἐχαρακτηρίσθησαν ὡς «φιλοσοφία ὑποστηρίζουσα ὅτι τὸ μηδὲν εἶναι πᾶν γενικῶς καὶ τὸ πᾶν εἶναι μηδὲν μερικῶς». (!)

Ὁ Ἐμερσον ἐγνώριζε ὅτι τὸ ἔργον του δὲν ἦτο εὐκολονόητον. Διηγούνται τὸ ἐξῆς ἀνέκδοτον :

Κάποτε ἐπρόκειτο νὰ δώσῃ διάλεξιν εἰς τὴν αἰθουσαν μιᾶς σχολῆς. Ὅταν ἐνεφανίσθη ὁ ἐπιμελητὴς τῆς συγκεντρώσεως τὸν παρεκάλεσε νὰ μὴ περιπλέξῃ καὶ πάλιν τοὺς ἀκροατὰς του εἰς αὐτὰς τὰς μεταφυσικὰς ἀνοησίας.

Ὁ δὲ Ἐμερσον εἶπε μὲ ἀγαθότητα :

— Πόσον εὐσυνείδητος καὶ εἰλικρινὴς εἶναι αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος !

Βεβαίως ὁ Ἐμερσον εἶναι εἰς πολλὰς περιστάσεις μυστικιστὴς καὶ πρέπει νὰ ἔχῃ πνευματικὸν φῶς ἐκ φύσεως, συχνὰ δὲ καὶ φαντασίαν ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος θὰ θελήσῃ νὰ εἰσελθῇ εἰς τὸ βάθος τῆς διδασκαλίας του, μολαταῦτα δὲν εἶναι ὀρθὸν τὸ νὰ εἴπῃ τις ὅτι μόνον εἰς τοὺς ἔχοντας σχετικὴν μόρφωσιν

γίνεται νοητὸς οὔτε καὶ ὅτι ἀκόμη εἶναι σκοτεινός, ὡς πιστεύουν καὶ ἐπαναλαμβάνουν ὅσοι ποτὲ δὲν ἠθέλησαν νὰ υποβληθοῦν εἰς τὸν κόπον τῆς μελέτης καὶ τῆς σκέψεως.

Τὸ ἔργον του εἰς τὰ ἀπὸ μέρους δὲν παρέχει σχεδὸν δυσκολίας οὔτε εἰς ἓνα ἐπιπόλαιον ἀναγνώστην, εἰς τὰ καθόλου δὲ εύρίσκειται ἐντὸς τῶν ὁρίων τῆς ἀντιλήψεως ἐνὸς σοβαροῦ καὶ ἀπροκαταλήπτου πνεύματος. Ἐκφράζει συνήθως τὰς σκέψεις του παραπολὺ συμπεπυκνωμένως καὶ διὰ τοῦτο εἰς τὸ ὕφος του εἶναι πολλάκις ἀντιπαθητικός, σώζεται ὁμοίως ἀπὸ τὴν ὠραιότητα τῆς σκέψεως αὐτοῦ, ἢ ὁποῖα συχνὰ μεταμορφώνει τὸν πεζὸν λόγον εἰς ποιητικόν.

Ὁ Ἐμερσον ἐγεννήθη τῷ 1803 εἰς τὴν Βοστώνην καὶ ἐσπούδασε εἰς τὸ Κολλέγιον τοῦ Χάρβαρντ ἀπὸ τοῦ ὁποῖου ἔλαβε τὸ δίπλωμά του εἰς ἡλικίαν 19 ἐτῶν· ἐπὶ τινὰ ἔτη ἐχρημάτισε διδάσκαλος, κατόπιν δὲ ἐγένετο ἱερεὺς τῆς ἐκκλησίας τῆς πατρίδος του, ἀλλὰ τῷ 1835 ἀπεμακρύνθη αὐτῆς, ἐπειδὴ ἔτρεφε μεγάλην ἀντιπάθειαν εἰς τὴν ἱεροτελεστείαν τοῦ Μυστικοῦ Δείπνου. Ἐκτοτε κατώκησεν εἰς τὴν Κονκόρδην καὶ ἠσχολήθη εἰς διαλέξεις καὶ τὴν συγγραφὴν τῶν ἔργων του. Ἐγνώριζετο προσωπικῶς μὲ τὸν Οὐέρντσουορθ, τὸν Κόλριτζ, τὸν Λάντορ, τὸν Ντὲ Κουίνση, τὴν κ. Ἐλισε, ἢ ὁποῖα τὸν ὠνόμασε «τὸν πρῶτον ἄνθρωπον ὅπου ἐγνώρισε» καὶ τὸν Καρλάιλ, ὁ ὁποῖος τὸν εύρισκεν ἓνα ἥρωα ἄξιον εἰλικρινοῦς θαυμασμοῦ. Ἀριστοκρατικός καὶ ἀπλοῦς εἰς τοὺς τρόπους, βεθύς καὶ ἀγαθὸς εἰς τὴν σκέψιν, ἔμεινε τελείως εὐχαριστημένος μὲ τὴν ἡσυχον ζωὴν του. Συνεπάθει τοὺς ἄνθρώπους τοῦ πνεύματος, ἐδίδασκε πάντοτε ἀντιτυραννικὰς ἀρχὰς καὶ συγχρόνως ἀντιπολεμικὰς καὶ τῷ 1882 ἀπέθανε ἀγαπώμενος ἀπὸ τοὺς γνωρίμους του καὶ τιμώμενος ἀπὸ ἐκείνους, οἵτινες μόνον τὸ ἔργον του ἤξευραν.

Εἶναι ἴσως περιττὸν ν' ἀριθμήσωμεν ὅλα τὰ βιβλία του εἰς τὰ ὁποῖα μᾶς ἀπεκάλυψε τὴν θεωρίαν του περὶ τῆς Ζωῆς. Ἐξεθέσαμεν ἤδη τὰς ἀρχὰς του, πρέπει ὁμοίως νὰ τονίσωμεν ὅτι ὑπεράνω παντὸς ἔθεσε τὴν εἰλικρίνειαν καὶ ὅτι μετὰ τοῦ Καρλάιλ ἐπίστευεν ἀκραδάντως εἰς τὴν μορφωτικὴν ἐπίδρασιν τῶν μεγάλων πνευμάτων.

Τὴν πρώτην του ἐμφάνισιν ὡς συγγραφέως ἔκαμε τῷ 1836 μὲ ἓνα βιβλίον ὑπὸ τὸν τίτλον : «Φύσις», ἀλλὰ κυρίως προσείλκυσε τὴν προσοχὴν ἐνὸς κύκλου ἀνθρώπων τῶν γραμμάτων διὰ τῆς διαλέξεώς του «Φ. Β. Κ.» εἰς τὸ Κολλέγιον Χάρβαρντ τῷ 1837. Ἡ διάλεξις αὕτη ἦτο, δύναται τις νὰ εἴπῃ, μία ἐκκλησις πρὸς ἀπαλλαγὴν ἀπὸ τῆς Ἀγγλικῆς ἐπίδρασεως τῶν Ἀμερικανῶν συγγραφέων· ὁ Ὀλιβερ Χόλμς τὴν ὠνόμασε : «Κήρυξιν τῆς Φιλολογικῆς ἀπελευθερώσεως τῶν Ἀμερικανῶν». Ἐξέδωσε κατόπιν ἓνα περιοδικὸν καὶ τῷ 1841 ἐξετύπωσε τὴν πρώτην σειρὰν τῶν «Δοκιμίων» του, τῶν ὁποῖων ἡ δευτέρα σειρὰ ἐκυκλοφόρησε μετὰ τριετίαν. Μετὰ ταῦτα ἀλληλοδιαδόχως ἐπαρουσίασε τοὺς «Ἀντιπροσωπευτικούς ἀνθρώπους» (1850) τὴν «Κοινωνίαν καὶ Μόνωσιν» (1870) καὶ ἄλλα.

Ὁ Ἐμερσον κατὰ τὸ διάστημα τῆς ζωῆς του ἔγραψε καὶ πολλὰ ποιήματα, περισσότερα ἀπὸ ὅσα ἡ πλειονότης τῶν ἀναγνώστων του γνωρίζει, τὰ ὁποῖα εἶναι ἐπίσης ἄξια προσοχῆς.

Εἰς τοὺς στίχους, τοὺς ὁποῖους ἔγραψε πρὸς εὐχαρίστησίν του, εἶναι ὀλιγώτερον βεβαίως ἐξησκημένος ὡς πρὸς τὴν μορφήν. Ὁ ἴδιος ὁμοίως ἐνόμιζε τὸν ἑαυτὸν του περισσότερον ποιητὴν ἀπὸ κάθε ἄλλον καὶ ἠλπίζε πάντοτε νὰ φθάσῃ τὴν τελείαν ἐκφρασιν τῆς ρυθμικῆς γλώσσης. Ἡ ἀλήθεια εἶναι, ὅτι εἰς τὰ ποιήματά του εἶναι ὀρμητικώτερος εἰς τὴν σκέψιν, ἴσως διότι δὲν ἐφοβήετο τὴν πεδίκλαν τοῦ ἀκροατηρίου. Συγχρόνως, τόσον ἐξηντλοῦντο αἱ βάσεις τῶν ἰδεῶν καὶ τῶν αἰσθημάτων του εἰς τὸν πεζὸν λόγον, ὥστε, ὅσον καὶ ἂν ἦσαν ζωηρά, δὲν ἦσαν ἐπαρκεῖς, καὶ οὕτω ἐπανελαμβάνοντο ἀρκετὰς φορὰς, αἱ

αὐταὶ καὶ τὰ αὐτὰ πράγματα εἰς τὰ ποιήματά του. Ἱεροφάντης τῆς πνευματικῆς ἀνεξαρτησίας δὲν ἐπραγματοποίησεν αὐτὸς τὸν τρόπον κατὰ τὸν ὁποῖον ὁ πνευματικὸς πλοῦτος τῶν ἐξοχωτέρων ἀνθρώπων τοῦ πνεύματος καὶ ποιητῶν σχετίζεται μὲ τὸν πλοῦτον καὶ τὴν συνέχειαν τῶν ἀναγνώσεων των

Ὁ Ἐμερσον ἐδιάβαζε ποικίλα πράγματα ἂν ὄχι πολλὰ ἀπὸ τὸ κάθε πρᾶγμα. Μία μελέτη του ἐπὶ τοῦ Montaigne ἴσως δὲν θὰ ἦτο περισσότερο ἀπὸ μίαν συγκεντρώσιν, ὡς εἰς ἀνθολογίαν, γνωματευμάτων αὐτοῦ συνεραμμένων, μὲ τὰ σημειώματα τοῦ Ἐμερσον εἰς τὸ περιθώριον τοῦ βιβλίου τοῦ γάλλου φιλοσόφου.

Σπανίως ἦτο κάτοχος ἐνὸς συγγραφέως ἐξ ὀλοκλήρου. Διὰ τῆς ἐνοράσεώς του ἀφομοιώνων ὅτι εύρισκε μεγαλοφυῆς χωρὶς νὰ εἰσέρχεται εἰς τὸ βάθος τῆς σκέψεως ἐνὸς ἄλλου. Τὰ πεζὰ του ἔργα συνήθως ἔχουν ἔλλειψιν σχεδιαγράμματος. Ἀντιθέτως μερικὰ ἀπὸ τὰ ποιήματά του ἔχουν περισσότεραν ἐνότητα, ἓνα ὀργανικὸν σύνολον ἔλλειπον ἀπὸ τὰ μακρότερα τῶν δοκιμίων του.

Εἰς ἓνα δοκίμιον ἢ ἀπλῆ συνέχεια τοῦ αἰσθήματος καὶ ἡ τήρησις μιᾶς ἀτομικότητος εἰς τὸ ὕφος δὲν ἀποτελοῦν σύνδεσμον μεταξὺ τῶν μερῶν. Εἰς ἓνα λυρικὸν ποίημα μία τοιαύτη σύνθεσις ἢμπορεῖ νὰ εἶναι ἀρκετή. Ὁ Ἐμερσον ὡς ποιητὴς εἶναι λυρικός καὶ ὄνειροπόλος. Ἡ τεχνικότης του σπανίως φθάνει τὴν ὀμαλὴν ἐξωτερικότητα, ὄχι ἀπὸ ἀμέλειαν, διότι ἐδοῦλεν εἰς τὰ ποιήματά του διαρκῶς, ἀλλ' ἀπὸ ἔλλειψιν ἰκανότητος εἰς τὸν καλλιτέχνην. Τὸ ὕφος εἶναι πλαδαρὸν καὶ δὲν κρατεῖται ὁ ρυθμὸς ὅταν εἶναι μακρὸν τὸ ποίημα, ἀκόμη δὲ ἢμπορεῖ κανεὶς καὶ φράσεις ν' ἀποσπάσῃ ἀπὸ τὸ κείμενον χωρὶς καμμίαν βλάβην· δὲν εἶναι πάντοτε εὐκολονόητα καὶ παρουσιάζεται ἀνάγκη νὰ τὰ παραλληλίζωμεν μὲ τὰ δοκίμια διὰ νὰ τὰ ἐρμηνεύσωμεν. Τὰ δοκίμια τοῦ Ἐμερσον εἶναι τὸ πλεῖστον αὐτοβιογραφικὰ καὶ, ὑπὸ τὴν καλὴν τῆς λέξεως σημασίαν, ἐγωῦστικά· εἶναι μία εἰκὼν τῶν διαδοχικῶν καταστάσεων τῆς ψυχῆς του.

Ἡ ἀντίληψις τοῦ σύμπαντος εἰς τὰ ἐπὶ μέρους, ἢ πίστις του εἰς τὸ ἄπειρον θεῖον καὶ τὴν μορφωτικὴν δύναμιν τῆς μονώσεως, ἢ πεποίθησις του εἰς τὴν ἰκανότητα, τὴν ὁποῖαν ἡ φύσις ἔχει εἰς τὸ νὰ δημιουργῇ ἰδανικούς ἢ ἀντιπροσωπευτικούς ἀνθρώπους σχετίζονται πάντοτε. Εἰς τὴν περιγραφὴν τοῦ ἐξωτερικοῦ κόσμου εἶναι πιστὸς εἰς τὰς λεπτομερείας· ἀλλ' ἐπειδὴ ἀνακαλύπτει εἰς ἕκαστον μεμονωμένον ὑποκείμενον μίαν ἐγγενῆ ἀξίαν ἔξω καὶ ὑπεράνω τῆς ἐξαρτήσεώς του ἀπὸ τὸ σύνολον. φαίνεται πολλάκις ὅτι προσέχει τὰ μέρη μόνον καὶ εἶναι ἀνέτοιμος διὰ τὴν ἀντίληψιν τῆς συνολικῆς προοπτικῆς. Μολαταῦτα ἡ ἐκλεκτικότης του εἶναι ἀνωτέρα τῆς τοῦ Οὐίτμαν.

Μισεῖ περισσότερον τοῦ Οὐέρντσουορθ τὴν ἀναλυτικὴν ἐπιστήμην. Μολαταῦτα εἰσήλασαν πολλάκις ἐπιστημονικοὶ ὅροι εἰς τὰ ποιήματά του.

Μὴ ἔχων ἀφηγηματικὴν καὶ δραματικὴν δύναμιν δὲν ἔγραψε μακρὰ ποιήματα. Τὸ μακρότερον ὑπὸ τὸν τίτλον «Μαγιάτικη Μέρα» μένει ἀταξινόμητον εἰς τὰ μέρη του. Ἴσως νὰ ἐγράφη κατὰ μικρὰ μέρη

εἰς τὰ δάση, κατὰ τοὺς ἀπογευματινοὺς του περιπάτους.

Ὁ τόμος ὅστις φέρει τὸν τίτλον τοῦ ποιήματος αὐτοῦ ὡς γενικόν, ἐκδοθεὶς τῷ 1867 δεικνύει χαρακτηριστικὴν πρόοδον παραβαλλόμενος πρὸς τὴν πρώτην ποιητικὴν συλλογὴν του, ἣτις εἶχε δημοσιευθῆ πρὸ εἰκοσαετίας. Ἡ τρίτη ποιητικὴ συλλογὴ του ἐξεδόθη τῷ 1876.

Ὁ μελετῶν τὴν ποίησιν τοῦ Ἐμερσον δὲν ἤμπορεῖ παρὰ νὰ ὁμολογήσῃ ὅτι ἡ ἐλπὶς τὴν ὁποῖαν μὲ τόσον πόθον εἶχεν ἐκφράσει τῷ 1839 ποτὲ δὲν ἐπραγματοποιήθη.

«Ἐκ φύσεως, ἔλεγε, αἰσθάνομαι τὴν ὠραιότητα τοῦ ρυθμοῦ καὶ δὲν ἤμπορῶ παρὰ νὰ πιστεύω ὅτι κάποτε θὰ φθάσω τὴν ἔξοχον αὐτὴν διάλεκτον ὅπου τόσον ποθῶ. Ἡ ἐπιθυμία, πιστεύω, εἶναι ἡ θέλησις ἢ ὁποῖα δὲν ἤνθισεν ἀκόμη· ἕως τῶρα ὁμως δὲν ἔχω καμμίαν ἀληθινὴν ἐπιτυχίαν». Καὶ δὲν εἶχε ποτέ.

Ὁ φιλόσοφος ἀμφέβαλλε πάντοτε εἰς τὴν ἰκανότητα τῆς ἐπιμονῆς καὶ τῆς διδασκαλίας. Ὁ ποιητὴς εἶχε πεποίησιν. Ἠττήθη ὁ ποιητὴς.

M. K. ΜΑΓΚΑΚΗΣ

IN MEMORIAM

(ΣΤΑΘΗ ΣΤΕΦΑΝΟΥ)

Μὴν κλαῖτε γιὰ τ' ὥραϊο τὸ παλληκάρι
Ποὺ πάει μὲ τῶν τριαντάφυλλων τὰ μῦρα
Καλόκαρδη ἢ βαρεῖα τοῦ ἐστάθη Μοῖρα
Κι' ἀπύκταντο ἐβουλήθη νὰ τὸ πάρη.

Σὰν λεμονιάς ὀλόδροσο κλωνάρι
Μὲς σιὴν παρθενικὴ του ἀνθοπλημμύρα
Τ' ἄραξε κρούς βοριάς τοῦ κήπου ἢ θύρα
Τὸ Χάρο εἶδε νὰ μπαινῆ κινηγάρη.

Σωπάσαν τὰ πουλιὰ στὸ πέρασμά του
Μὰ κι' ἂν ἢ μπόρα ἀνεπάντεχη ἀπλώθη
Κ' εἴν' ἀβάσιαχη ἢ πίκρα τοῦ θανάτου,

Δάκρυα μόνο ἄς χυθοῦνε γιὰτί οἱ πόθοι
Μιάς μάνας ἰώρα πᾶνε σὰν τ' ἀγέρι
Ποὺ σβήγεται στὸ πυρὸ τὸ καλοκαίρι.

ΝΙΚΟΣ ΚΑΡΒΟΥΝΗΣ

Ο ΣΟΣΙΑΛΙΣΜΟΣ

ΚΑΙ Η ΚΡΙΣΙΣ ΤΟΥ ΣΥΓΧΡΟΝΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ *

Ὁ προλετάριοι προσβάλλουν τὸ νεώτερον Κράτος ἔσωθεν, τὸ προσβάλλουν ἐπίσης ἔξωθεν καὶ ἡ ἐξωτερικὴ αὐτὴ ἐπίθεσις φαίνεται, ὅτι εἶνε προωρισμένη νὰ καθίσταται ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν σοβαρωτέρα.

Οἱ προλετάριοι προσβάλλουν ἔσωθεν, ὅταν προσπαθοῦν νὰ εἰσδύσουν εἰς τὸν νόμιμον μηχανισμόν τοῦ Κράτους τούτου, ν' ἀποστείλουν ἐντολοδόχους εἰς τὰς Βουλὰς, εἴτε διὰ νὰ διακηρύξουν ἐκεῖ τὴν ἀπελευθερωτικὴν των θέλησιν, εἴτε διὰ νὰ καταπολεμήσουν τοὺς καταθλιπτικούς νόμους, εἴτε διὰ ν' ἀντιδράσουν ἐπὶ τοῦ συνόλου τῶν Κωδίκων καὶ τῶν νομοθετικῶν κειμένων καὶ μεταβάλλουν τὰς διατάξεις, αἱ ὁποῖαι εἶνε ἐπὶ ζημίᾳ τοῦ πλήθους. Εἶνε τοῦτο ἡ πολιτικὴ, ἐκλογικὴ καὶ κοινοβουλευτικὴ δράσις, ἡ ὁποῖα δύναται νὰ βασιζέται ἐπὶ τῆς παρούσης νομιμότητος πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦ νὰ προετοιμάσῃ τὴν μεταβολὴν καὶ ἡ ὁποῖα ἐπιτρέπει εἰς τοὺς ἐργάτας τοὺς ἐχθρικῶς διακειμένους πρὸς τὴν σύγχρονον κοινωνίαν νὰ μετρῶνται κατὰ ἴσας χρονικὰς περιόδους. Τὰ σοσιαλιστικὰ κόμματα προσοικειώθησαν πανταχοῦ τὴν μέθοδον αὐτὴν διεκδικοῦντα τὴν κατάκτησιν τῶν δημοσίων ἐξουσιῶν. Ἀλλ' ἐὰν ἡ μέθοδος αὕτη ἔχει τὴν ἀξίαν τῆς οὐδεὶς ὑπάρχει ὁ ἀποδίδων εἰς αὐτὴν ἀπόλυτον ἀξίαν καὶ οὐδεὶς παραγνωρίζει τοὺς κινδύνους, τοὺς ὁποίους περικλείει. Τὸ Κράτος δύναται νὰ ὑπονομευθῆ, νὰ διαλυθῆ, νὰ καταστραφῆ· δὲν θὰ κατωρθοῦτο νὰ διοργανωθῆ ὑπὲρ τῶν προλεταρίων ἀφοῦ εἶνε κατ' οὐσίαν τὸ προστατευτικὸν ὄργανον τῆς κεφαλαιοκρατικῆς τάξεως καὶ ὅλα τὰ τμήματα αὐτοῦ εἶνε διατεθειμένα δια τὴν προστασίαν ταύτην.

* Συνέχεια. Βλέπε «Καλλιτέχνην» τεύχος 26ον Μαΐου 1912.

Ὁ προλεταρισμὸς κτυπᾷ τὸ Κράτος ἔξωθεν ὅταν ἐπανίσταται μετὰ βιαιότητος συντριβῶν τὸν γραφειοκρατικὸν καὶ στρατιωτικὸν μηχανισμόν. Ἀκόμη τὸ κτυπᾷ ἔξωθεν ὅταν διὰ γενικεύσεως τῆς ἀπεργίας ἢ ὁποῖα κυρίως εἰπεῖν δὲν συνέβη ἀκόμη, παραλύει τὴν κοινωνικὴν ζωὴν καὶ καταδεικνύει τὴν ἀδυναμίαν τῆς κεντρικῆς ἐξουσίας εἰς τὸ ν' ἀποκαταστήσῃ τὴν λειτουργίαν τοῦ συστήματος. Ἡ γενικὴ αὐτὴ ἀπεργία οὐδέποτε ἐξεδήλωσε τὰ ἀποτελέσματα τῆς ἐὰν λάβωμεν τὴν ἐκφρασιν κατὰ γράμμα, ἀλλὰ μερικευμένοι ἀπεργίαι, αἱ ὁποῖαι περιέλαβον ἑκατοντάδας χιλιάδων ἀνθρώπων, ἀκόμη ἑκατομμύρια, ἐξερράγησαν ἤδη κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη καὶ τίποτε δὲν ἐμποδίζει νὰ θεωρήσωμεν μίαν μερικὴν ἀπεργίαν πράγματι ὡς γενικευθεῖσαν.

Θὰ ἦτο ὁμως διαρκὴς ἢ ὄχι; Δὲν θὰπραγματευθῶμεν τὸ ζήτημα τοῦτο, τὸ ὁποῖον εἶνε ἐκτὸς τοῦ θέματος ἡμῶν, ἀλλ' ἀρκεῖ νὰ ἐπέλθῃ μία γενικὴ ἀπεργία διὰ νὰ ὑποστῇ τὸ Κράτος σφοδρὸν κλονισμόν καὶ καταρρεύσῃ ἀπὸ ἐπάνω ἕως κάτω. Ἡ τακτικὴ αὐτὴ τῆς ἔξωθεν ἐπιθέσεως εἶνε ἡ τοῦ συνδικαλισμοῦ καὶ θὰ ἦτο καθαρὰ φαντασιοπληξία τὸ νὰ φαντασθῆ κανεὶς, ὅτι ἐκτὸς τοῦ γαλλικοῦ προλεταρισμοῦ συναντᾷ πανταχοῦ ἀντίστασιν ἢ σκεπτικισμόν.

Ὁ σοσιαλισμὸς καὶ ὁ συνδικαλισμὸς, οἱ ὁποῖοι καταφεύγουν εἰς διαφορετικὰ μέσα, προτίθενται τὸν αὐτὸν σκοπὸν, τὴν ἀνατροπὴν τουτέστι τῆς κεφαλαιοκρατίας, τὴν ἐγκατάστασιν τῆς σοσιαλιστικῆς ἰδιοκτησίας, τὸν ἀφανισμόν τοῦ συγχρόνου Κράτους. Κατὰ τὴν παροῦσαν περίοδον, εἶνε ἠναγκασμένοι νὰ ἐναρμονίζουσιν ἀπὸ συμφώνου τὴν δράσιν των μολονότι διαμφισθητοῦν μεταξύ των τὴν ζωτικότητα τῶν μεθόδων των.

Ἴδου λοιπὸν ὁ κύριος ἀνταγωνισμός, ὁ ὁποῖος περιλαμβάνει τὴν κρίσιν τοῦ συγχρόνου Κράτους. Ἐἶνε ἐνδιαφέρον τῶρα νὰ ἐξετάσωμεν πῶς ἡ κρίσις αὕτη ἐξελισσεται εἰς τρία μεγάλα κέντρα τῆς Εὐρώπης, τὰ ὁποῖα φαίνονται πολὺ διάφορα τὸ ἐν τοῦ ἄλλου διὰ τῆς ἰδιοσυγκρασίας, διὰ τῶν ἐμπορικῶν παραδόσεων, διὰ τοῦ κυβερνητικοῦ ὀργανισμοῦ.

Ἡ Γαλλία μᾶς παρουσιάζει τὸν τύπον τῆς ἀστικῆς Δημοκρατίας. Ἡ Δημοκρατία δὲ αὕτη κατὰ τὸ διάστημα τῆς τελευταίας δεκαπενταετίας μετέβαλε πολλὰς γνώσεις. Ἰπῆρξε μετριοπαθής, ριζοσπαστικὴ ἐν ταύτῃ (radicale - socialiste), συνεδύασε κατὰ ποικίλας δόσεις τὰ ἀνομοιότερα στοιχεία καὶ τὰ στοιχεία τὰ τολμηρότερα ἢ τὰ θεωρούμενα ὡς τοιαῦτα. Ἐπεκατέστη τοὺς σοσιαλιστάς, τῶν ὁποίων τινὲς τῆς προσέφεραν ἐνίοτε παρατεταμένην συνδρομήν. Ἀλλὰ μὲ οἰανδήποτε ἀπόχρωσιν καὶ ἂν ἐκαλύφθη ἀπέμεινε πάντοτε ὄργανον καταπιεστικὸν καὶ πᾶσα ἄλλη δρᾶσις τῆς ἦτον ἀπηγορευμένη, ἀφοῦ ὁ ἐσωτερικὸς τῆς μηχανισμὸς εἰργάζετο πάντοτε κατ' ἀνάγκην ὑπὸ τὴν αὐτὴν φορὰν καὶ ἡ ἄμυνα τοῦ κοινωνικοῦ καθεστώτος ἦτο ὁ ὑπέρτατος σκοπός.

Ἀκόμη καὶ αὐταὶ αἱ ἐργατικαὶ μεταρρυθμίσεις, τὰς ὁποίας ἐπεχείρησε καὶ τῶν ὁποίων οὐδεμία ἱκανοποιεῖ τοὺς πόθους τῶν ἐργατῶν, ἦσαν ὑποτεταγμένα εἰς τὸ πνεῦμα τοῦτο. Τὰς προετοίμαζε καὶ τὰς ἐπλάττε μόνον καὶ μόνον διὰ ν' ἀφοπλίσῃ τὰ μίση, νὰ καθησυχάσῃ τὰς ἀνυπομονησίας, νὰ διαιρέσῃ τὸν ἀντίπαλον καὶ ἰδίως διὰ νὰ καλύψῃ τὴν ἀληθῆ τῆς στάσιν.

Εἰς τὴν ἀστικὴν αὐτὴν Δημοκρατίαν ὁ κοινοβουλευτικὸς εἶνε ὁ κυριώτερος τροχός. Ὁ κοινοβουλευτικὸς ἐλέγχει τὴν διοίκησιν, αὐτὸς νομοθετεῖ καὶ καταργεῖ νόμους, προφασίζομενος τὴν λαϊκὴν ἐντολήν, τὴν ὁποῖαν ἔλαβε, ἀλλ' ἐφ' ὅσον τὰ ἔτη παρέρχονται ἐπὶ τοσοῦτον ἢ ἐπιβολή του ἐξασθενίζει καὶ ἡ ἀξία του ἐκπίπτει. Οἱ ὀπαδοὶ τῶν καταργηθέντων πολιτευμάτων παραδοκοῦν τὴν εὐνοϊκὴν στιγμήν διὰ νὰ ἐπιβάλλουν τὴν λύσιν των, ἀλλὰ δὲν ἀντι-

λαμβάνονται, ὅτι ἡ λύσις αὕτη ἔχει ἤδη προσβληθῆ ἐκ τῶν προτέρων ἀπὸ στείρωσιν καὶ ἀνικανότητα, διότι βασιζονται μόνον ἐπὶ τῆς ἀστικῆς τάξεως ἢ ἐπὶ μερίδος τῆς ἀστικῆς τάξεως καὶ ὅτι ἡ τάξις αὕτη ἢ καὶ ἡ μερίς τῆς τάξεως ταύτης οὐδέποτε θὰ παραιτηθῶν τοῦ κοινοβουλευτισμοῦ, ὀργάνου τῆς κυριαρχίας των. Οὕτω δὲ ἀπλῶς τὰ ἐκπεπτωκότα ταῦτα κόμματα θὰ συνήνουν πρὸς τὰς κακίας καὶ τὴν κατὰπτωσιν τοῦ κοινοβουλευτισμοῦ τὰς κακίας καὶ τὴν κατὰπτωσιν, αἱ ὁποῖαι συνδέονται μὲ τὸ μοναρχικὸν πολίτευμα.

Ἐννοῶ ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦ κοινοβουλευτισμοῦ τὴν Κυβέρνησιν διὰ διαμέσων προσώπων, ἣτις Κυβέρησις ἰσχυρίζεται ὅτι ἔχει τὰς ρίζας τῆς ἐν τῷ λαῷ, ἣτις προέρχεται πράγματι ἐκ καθολικῆς ψηφοφορίας διεφθαρμένης καὶ ψευδοῦς καὶ ἡ ὁποία περιβάλλει διὰ πάσης ἐξουσίας τὴν «ἀριστοκρατίαν». Τὸ σύστημα τοῦτο εἶνε τὸ ἀντίστροφον τῆς ἀγνῆς δημοκρατίας, εἶνε ἡ ἀπάρνησις αὐτῆς. Δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν, ὅτι φέρει ἐν ἑαυτῷ τὴν ἐπανάστασιν, ἀφοῦ ἀντιθέτει πρὸς τὸ πλῆθος ἀσθενῆ μερίδα ἐπιδρώντων ἀτόμων μονομερῶς καὶ ἀθροιστικῶς, τὰ ὁποῖα ἀρνοῦνται τὸν λόγον εἰς τὸ «Ἔθνος καὶ τὰ ὁποῖα ἐκφράζονται ἐν ὀνόματί του. Τὸ κοινοβουλευτικὸν πολίτευμα, τὸ ὁποῖον ἰδρῦθη πανταχοῦ ἐν τῷ κόσμῳ τὴν ὥραν καθ' ἣν ἡ ἀστικὴ τάξις ἠγείρετο ὡς κυρίαρχος καὶ ἐφ' ὅσον κατέκτα τὴν κυριαρχίαν, εἶνε νόθος συμβιβασμὸς μεταξὺ τοῦ ἀπολυταρχικοῦ καὶ τοῦ δημοκρατικοῦ συστήματος. Ὑποκρύπτει ὅλας τὰς καταχρήσεις, αἱ ὁποῖαι εἶνε συμφυεῖς μὲ τὴν ὀλιγαρχίαν· δημιουργεῖ περιωρισμένην κατηγορίαν ἐπαγγελματιῶν, οἱ ὁποῖοι ἰδιοποιοῦνται τὰς θέσεις δι' αὐτούς, διὰ τοὺς φίλους των, διὰ τὰ δημιουργήματά των. Περιλαμβάνει σειρὰν τοπικῶν πατριῶν, αἱ ὁποῖαι τυραννοῦν τὰς πόλεις καὶ τὰς ἐξοχὰς καὶ κατὰ συνέπειαν διεγείρει μεταξὺ τοῦ πλήθους δυσἀρέσκειαν καὶ ὀργὴν αὐξάνουσας διαρκῶς. Παρέρχομαι τὰ σκάνδαλα, τὰ ὁποῖα γεννῶνται ἐξ αὐτῆς τῆς παντοδυναμίας ἀνθρώπων γηρασάντων ἐν τῇ πολιτικῇ καὶ οἱ ὁποῖοι

ἐξησφάλισαν διὰ τῆς ἐπιρροῆς των ἢ διὰ τοῦ πλοῦτου των τὴν παντοτεινὴν των ἐκλογὴν. Ἡ κρίσις τοῦ συγχρόνου Κράτους ἐκδηλοῦται κατ' ἀρχὰς ἐν Γαλλίᾳ διὰ τῆς αὐξανούσης ἀντιδημοτικότητος τοῦ κοινοβουλευτισμοῦ. Ἀποδεικνύεται ἰδίως διὰ τῆς παρακμῆς τοῦ ἰσχύοντος πολιτεύματος εἰς οἰανδήποτε μέρος τοῦ κόσμου καὶ ἂν τὸ σπουδάσωμεν, τοῦ πολιτεύματος, τὸ ὁποῖον συγκεντρώνει κατὰ προτίμησιν τὰ βλέμματα καὶ τὰς προσβολὰς: τοῦ Κοινοβουλίου παρ' ἡμῖν, τῆς κληρονομικῆς Βουλῆς τῶν Λόρδων ἐν Ἀγγλίᾳ, τῆς ἀπολυταρχικῆς ἢ ἡμιαπολυταρχικῆς αὐτοκρατορίας ἐν Γερμανίᾳ.

Ἡ θεωρία τῆς ἀμέσου δράσεως, ἡ ὁποία καθ' ὅλας τὰς ἱστορικὰς φάσεις εἶνε ἡ τῶν ἠττημένων καὶ καταδυναστευομένων, ἀνεπύχθη εἰς τὴν χώραν μας μόνον καὶ μόνον διότι ὁ κοινοβουλευτικὸς, σύστημα λαϊκῆς ἐνεργείας διὰ παρεντιθεμένων προσώπων, εἶχε καταστρέψῃ καὶ προδώσῃ τὰς ἐπ' αὐτοῦ στηριχθείσας ἐλπίδας. Ἡ θεωρία αὕτη δὲν σημαίνει, ὅτι ἡ λαϊκὴ μάζα ἐπιθυμεῖ νὰ δρᾷ δι' ἐπανελημμένων βιαίων κινήματων, σημαίνει, ὅτι ἡ μάζα αὕτη ἐννοεῖ νὰ μὴ ἀποστερηθῇ τοῦ δικαιώματος τῆς κυριαρχίας τῆς, καὶ ὅτι φιλοδοξεῖ νὰ καταλάβῃ τὴν θέσιν, τὴν ὁποῖαν τῆς παρέχουν ἡ παραγωγικὴ τῆς ἐργασία, ὁ ἀριθμὸς αὐτῆς καὶ ἡ δύναμις τῆς.

Ἐὰν ὁ συνδικαλισμὸς ἤρχισεν νὰ παλαίῃ κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ἐναντίον τοῦ κοινοβουλευτισμοῦ, τοῦτο συνέβη, διότι ὁ μὲν κοινοβουλευτικὸς συμβολίζει τὴν ἐξουσίαν τῆς ἰσχυροῦς τάξεως μὲ τὴν τύχην τῆς ὁποίας εἶνε ἱστορικῶς καὶ λογικῶς συνδεδεμένος, ὁ δὲ συνδικαλισμὸς εἶνε ἡ ἄμεσος ἐκδήλωσις, ἡ τελευταία ἐκδήλωσις τῆς προλεταρικῆς ἐπιθέσεως. Ὁ Κοινοβουλευτικὸς, δηλαδὴ ἡ δικτατορία σώματος περιωρισμένου κυβερνητῶν καὶ ἐπαγγελματιῶν, εἶνε προωρισμένος ν' ἀπολεσθῇ μετὰ τῆς οικονομικῆς του συνθέσεως, τὴν ὁποῖαν εἶνε ἐπιφορτισμένος νὰ διαφυλάσῃ. Ἀπὸ τῆς ἀπόψεως ταύτης αἱ προσπάθειαι αἱ ἀπὸ ὄλων τῶν σημείων ἐπιχειρηθεῖσαι ὅπως τοῦ ἐγγύσου νέαν ζῶν ἠεσπίζοντες τοὺς

μὴ ἐφαρμυσθέντας εἰσέτι τρόπους ψηφοφορίας φαίνονται ὁπωσδήποτε μάταιαι.

Τὰ προβλήματα, τὰ ὁποῖα παρουσιάζει ἡ μεγάλη πάλη, ὁ κεφαλαιώδης ἀνταγωνισμὸς, τὸν ὁποῖον ἐπικαλούμεθα, εἶνε ἀπείρως σοβαρώτερα τοῦ προβλήματος τῆς ἀντιπροσωπεύσεως τῶν μειονοψηφῶν ἢ καὶ τοῦ προβλήματος τῆς κατ' ἀναλογίαν ἀντιπροσωπεύσεως. Πρόκειται περὶ τῆς τύχης αὐτοῦ τούτου τοῦ συγχρόνου Κράτους, δηλαδὴ περὶ τῆς διανομῆς τῆς ἰδιοκτησίας καὶ τῆς βιομηχανικῆς καὶ γεωργικῆς ὀργανώσεως. Οἱ ὀπαδοὶ τοῦ συστήματος φροντίζουν μόνον νὰ ἐπισκευάζουν τὴν κάτοψιν ἐνῶ ὄλον τὸ οἰκοδόμημα καταρρεῖ.

Ἡ ἐξάρθρωσις αὕτη, ἡ ἐξασθενίσις τοῦ νεωτέρου Κράτους ἐκδηλοῦνται ἐν Γαλλίᾳ διὰ μυρίων γεγονότων. Ἐνδείξεις καθημερινῶς ἐπαναλαμβανόμεναι ἢ ἀνανεοῦμεναι τὰς καταγγέλλουν. Ἡ ἐκπτώσις τῶν παλαιῶν ἀρχῶν, ἡ τριβὴ τῶν μέχρι τοῦδε θεωρουμένων ἀκαταμαχῆτων δογμάτων, ὁ κλονισμὸς τῶν ἰδεῶν τοῦ κολλεκτιβισμοῦ, αἱ ὁποῖαι ἐφαίνοντο προωρισμένα νὰ εἶνε διὰ παντὸς ἀπρόσβλητοι ἀπὸ κάθε ἐπίκρισιν, ἡ αὐξουσα ἀποσύνθεσις τῶν δημοσίων ὑπηρεσιῶν, ἡ γενικευθεῖσα πρόοδος τοῦ πνεύματος τῆς ἀμφισθητήσεως ἐναντι καθιερωμένης καὶ κατὰ παράδοσιν πειθαρχίας, ταῦτα πάντα εἶνε συμπτώματα προμηνύοντα μεγάλας μεταβολάς. Αἱ πλαπλασιαζόμεναι ἀπεργίαι, αἱ ὁποῖαι ἄλλως δὲν χρονολογοῦνται ἀπὸ τῆς σήμερον εἰς τὴν χώραν ταύτην, πλήττουν θανασίμως τὸν κοινωνικὸν ὀργανισμὸν καὶ τὴν ἐπιβολὴν τῆς ἐξουσίας.

Ἡ συνοχὴ τῆς ἐργασίας διακόπτεται ἀνὰ πᾶσαν στιγμήν. Χιλιάδες, δεκάδες χιλιάδων ἡμερομισθίων ἐργατῶν ἐγκαταλείποντες τὸ ἐργαστήριον διὰ νὰ διεκδικήσουν τὰ δικαιώματά των, ἐξέρχονται εἰς τὰς ὁδοὺς. Ἐκάστη τῶν ἀπεργιῶν τούτων φαίνεται ὡς μερικὴ ἐξέγερσις τοῦ προλεταρισμοῦ, ἐκάστη ἐξ αὐτῶν καταλήγει νὰ ἐλαττώσῃ κατὰ τι περισσότερον τὴν ἐπιβολὴν τοῦ ἐργοστασιάρχου, ἡ ὁποῖα δὲν δύναται νὰ συμβιβασθῇ μὲ τὰς αἰφνιδίως

αὐτὰς ἀναστολάς τῆς παραγωγῆς, αἱ ὁποῖαι ἐπέρχονται ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον συχνότεραι καὶ δαπανηραί. Ὅσῳ δὲ περισσότερο τὸ κοινωνικὸν καθεστῶς κλονίζεται, ἐπὶ τοσοῦτον αἱ οἰκονομικαὶ αὐταὶ συγκρούσεις ἐπαναλαμβάνονται καὶ εὐρύνονται. Τοῦ κοινωνικοῦ τούτου καθεστώτος

στηριζομένου ἐξ ἄλλου ἐπὶ τῆς ἐκμεταλλεύσεως τῆς ἀθροιστικῆς (collectif) προσπαθείας τῆς μειονοψηφίας, ἡ αἰφνιδία ἀναστολή τῆς προσπαθείας ταύτης εἰς ἔκτασιν κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥτιον εὐρεῖν ἐκθέτει περισσότερο ἀκόμη καὶ ὑπονομεύει τὴν ἀσφάλειάν του.

(Ἐπεται τὸ τέλος)

ΠΑΥΛΟΣ ΛΟΥΪ

ΗΘΗ ΚΑΙ ΕΘΙΜΑ ΑΠΟ ΤΑΣ ΝΗΣΟΥΣ ΤΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ

Τὰ ὠραία νησιά καὶ ἀκραιφνῶς ἑλληνικὰ τοῦ Αἰγαίου, τὰ ὁποῖα κατέλαβεν ἡ Ἰταλία, ἔχουν τὴν ἰδικήν τους ἰδιωματικὴν γλῶσσαν καὶ τὰ ἦθη τους καὶ ἔθιμα, ὅλα ζωντανὰ μνημεῖα τῆς ἑλληνικῆς ἀρχαιότητος.

Ἴδου αἴρνης πῶς τελεῖται ἕνας γάμος εἰς τὴν νῆσον Τήλον. Δεκατέσσαρας ἡμέρες πρὸ τῆς τελετῆς ἐν ἡμέρᾳ δευτέρα τῆς ἐβδομάδος προσκαλεῖται ἱερεὺς εἰς τὴν οἰκίαν τῆς νύμφης καὶ τελεῖ ἁγιασμόν, καθότι ἀπ' αὐτῆς τῆς ἡμέρας ἄρχονται αἱ ἐτοιμασίαι τῶν τοῦ γάμου.

Οἱ δὲ γονεῖς τῆς νύμφης καὶ τοῦ γαμβροῦ καταβάλλουν ἐξ ἡμισείας ποσὸν τι κριθῆς, ὅπερ ἀλέθουν πρὸς τιμὴν τῆς ἡμέρας, τοῦτο δὲ λέγεται *μικρὰ ἀλέσματα*.

Τὴν δὲ κατόπιν τετάρτην ἡμέραν τῆς ἐβδομάδος, ἦτοι τὴν δωδεκάτην πρὸ τοῦ γάμου γίνονται τὰ *μεγάλα ἀλέσματα* ὡς ἐξῆς:

Οἱ γονεῖς τῶν μελλονύμφων καταβάλλουν ἐξ ἡμισείας τὸ ἀναγκαῖον ποσὸν σίτου καὶ κριθῆς, ὅπερ διανέμουν εἰς τινὰς οἰκίας διὰ νὰ τὸ ἀλέσουν, ὃ δὲ γαμβρὸς περιέρχεται τὸ χωρίον καὶ προσκαλεῖ γυναῖκας νὰ μεταβῶν εἰς τὰς ρηθείσας οἰκίας καὶ ἀλέσουν τὸν σίτον καὶ τὴν κριθήν· τὸ δ' ἐσπέρας τῆς αὐτῆς ἡμέρας ὁ γαμβρὸς καὶ τινες νέοι μετ' αὐτοῦ καὶ μετὰ λύρας περιέρχονται τὰς οἰκίας ἄδοντες διάφορα δίστιχα, παρακολουθεσῶν τῶν γυναικῶν, αἱ ὁποῖαι μεταφέρουν τὰ ἄλευρα εἰς τὴν οἰκίαν τῆς νύμφης, ὅπου παρατίθεται τρα-

πέξι εἰς τὸν γαμβρόν, τοὺς συντρόφους του καὶ τὰς γυναῖκας ποὺ ἤλεσαν, μετὰ δὲ τὸ δεῖπνον γίνεται χορὸς διαρκῶν μέχρι πρωίας.

Τὴν Κυριακὴν πρὸ τοῦ γάμου συνέρχονται γυναῖκες τινες εἰς τὴν οἰκίαν τῆς νύμφης καὶ κατασκευάζουν ἐκ τοῦ σιτίνου ἀλεύρου τὴν λεγομένην *κουλλουρίδα*, ἦτοι *κουλλούρια*, τὰ ὁποῖα ἐκθέτουν ἐπάνω εἰς δώματα εἰς τὸν ἥλιον διὰ νὰ ξηρανθοῦν καὶ τὰ συνάζουν ἐπειτα ἄδουσαι. Κατόπιν παρατίθεται γενικὸν τραπέζι, μετὰ τὸ ὁποῖον πάλιν γίνεται χορὸς διαρκῶν τὸ ἐπίλοιπον τῆς ἡμέρας καὶ καθ' ὅλην τὴν νύκτα· τὴν αὐτὴν δὲ Κυριακὴν αἱ *νοικοκυράδες* τοῦ χωριοῦ φέρουν ἐκάστη εἰς τὴν οἰκίαν τῆς νύμφης ἀπὸ ἕνα πιάτο *λουκουμάδες* καὶ ὀλίγα ἀμύγδαλα.

Τὴν τετάρτην πρὸ τοῦ γάμου ὁ γαμβρὸς προσκαλεῖ μερικοὺς φίλους του, τοὺς ὁποῖους ἐφοδιάζει μὲ φαγητὰ καὶ ποτὰ καὶ μετ' αὐτῶν πηγαίνει τὸ βράδυ εἰς τὴν παραλίαν καὶ ρίχνουν τὸν γρύπον, ὅσα δὲ ψάρια πιάσουν λαμβάνει ὁ γαμβρὸς δωρεὰν καὶ μεταφέρει τὸ πρῶτ' αὐτῆς ἄλλης ἡμέρας εἰς τὸ σπίτι τῆς νύμφης. Καθ' ὅδον ὁ γαμβρὸς καὶ οἱ φίλοι του παίζοντες λύραν τραγουδοῦν διάφορα δίστιχα. Ἀπὸ τὸ σπίτι τῆς νύμφης μεταφέρουν τὰ ψάρια εἰς τὸν ἀλωνότοπον, ὅπου τὰ τηγανίζουν, ὅσοι δὲ ἔλαβον μέρος εἰς τὸν γρύπον εὐθυμοῦν δι' ὅλης τῆς ἡμέρας καὶ τὸ ἐσπέρας πηγαίνουν εἰς τὸν ἀλωνότοπον ἀφ' ὅπου μεταφέρουν εἰς τὸ σπίτι τῆς νύμφης τὰ

ψάρια ἄδοντες πάντοτε ὑπὸ τοὺς φθόγγους τῆς λύρας καὶ τὸ βράδυ πάλιν χορὸς.

Τὴν Παρασκευὴν ποιμένες καὶ ἄλλοι καλεσμένοι πηγαίνουν εἰς τὰ βουνὰ διὰ νὰ συλλάβουν τὰς διὰ τὸν γάμον ἀναγκαίας αἰγας, τὰς ὁποῖας καὶ μεταφέρουν εἰς τὸ χωρίον μὲ τραγούδια. Καὶ εἰς αὐτοὺς παρατίθεται τραπέζι.

Τὴν ἐσπέραν τῆς παραμονῆς τοῦ γάμου μεταφέρουν τὰ φορέματα τοῦ γαμβροῦ εἰς τὸ σπίτι τῆς νύμφης μετὰ λύρας καὶ ἄσματων καὶ πυροβολισμῶν, ἐπειτα προσφέρουν *λουκουμάδες*. Κατόπιν προσκαλεῖται ἱερεὺς, ὃ ὁποῖος κάμνει τὰ στέφανα καὶ τελεῖ ἁγιασμόν. Εἰς τοὺς παρευρισκομένους προσφέρεται μετὰ τὴν τελετὴν τοῦ ἁγιασμοῦ *μελιτοκοῦννι*, κατασκευαζόμενον ἀπὸ μέλι, σισάμι καὶ ἀμύγδαλα, οἱ δὲ τρώγοντες εὖχονται: *Ἔτσι καὶ ἡ μοῖρά τω γλυκειά*. Μετὰ τινὰς δὲ ὥρας συνέρχονται εἰς τὸ σπίτι τῆς νύμφης ἄνδρες καὶ γυναῖκες καὶ κάμνουν τὴν λεγομένην *κρεμμύστραν*, ἴστανται δηλαδὴ ἐκατέρωθεν τῶν δύο πλευρῶν τοῦ σπιτιοῦ ἀνὰ τρεῖς γυναῖκες, αἱ ὁποῖαι ἄδουν *δίστιχα* ἐνῶ ἄλλοι καὶ ἄλλοι κρεμοῦν τὰ φορέματα τοῦ γαμβροῦ καὶ τῆς νύμφης. Μετὰ ταῦτα παρατίθεται καὶ πάλιν τραπέζι.

Τὸ βράδυ τῆς παραμονῆς τέλος ὁ γαμβρὸς, οἱ παράνυμφοι καὶ ἄλλοι περιέρχονται μὲ λύραν καὶ τραγούδια τὸ χωριὸν καὶ προσκαλοῦν ὅλους ἀνεξαιρέτως εἰς τὸν γάμον.

Τὴν ἐπομένην Κυριακὴν μετὰ τὴν λειτουργίαν τελεῖται τὸ μυστήριον τοῦ γάμου εἰς τὴν ἐκκλησίαν. Ἐπειτα συνοδεύουν τοὺς νεονύμφους οἱ ἱερεῖς καὶ ὅσοι ἄλλοι θέλουν εἰς τὸ σπίτι. Καθ' ὅδον τοὺς ραίνουν μὲ βαμβυκόσπορον καὶ ἀμύγδαλα, εἰς δὲ τὸ κατώφλιον τῆς θύρας τοποθετοῦν ἕνα ρόδι: ἐπὶ τοῦ ὁποῖου πατοῦν εἰσερχόμενοι οἱ νεονύμφοι, λέγουν δέ, ὅτι τοῦτο γίνεται *γιὰ νὰ μῆν' εἰς τὸ σπίτι θροσιά, εὐτυχία καὶ γλυκάδα*. Διὰ τοὺς συνοδεύοντας δὲ εἶνε ἐστρωμένη τραπέζα μὲ ποτὰ, ἀμύγδαλα κ.λ.π. Ἐπειτα ὁ γαμβρὸς καὶ τινες νέοι μετὰ λύρας καὶ ἄδοντες περιέρχονται πάλιν τὸ χωριὸν καὶ προσκαλοῦν πάντας

εἰς τὴν τράπεζαν μεθ' ἧς γίνεται χορὸς καὶ χορεύουν ἄνδρες καὶ γυναῖκες μέχρι τῆς πρωίας τῆς ἐπομένης Δευτέρας, ὅτε ἀπὸ κάθε σπίτι στέλλουν εἰς τὸν γάμον ἕνα ἄρτον, ἕνα πινάκιον σίτου καὶ ἕνα μὲ λουκουμάδες. Ἐξέρχονται δὲ πάλιν καὶ προσκαλοῦν εἰς γενικὸν τραπέζι ὄχι πλέον ὁ γαμβρὸς, ἀλλ' οἱ παράνυμφοι συνοδεύμενοι ἀπὸ τοὺς τραγουδιστάδες. Μετὰ τὸ γεῦμα μεταβαίνουν εἰς τὸν ἀλωνότοπον τῆς νύμφης, ὅπου χορεύουν καὶ ἄδουν μέχρις ἐσπέρας καὶ καθ' ὅλην τὴν νύκτα.

Ὁκτῶ δὲ ἡμέρας μετὰ τὸν γάμον γίνεται καὶ πάλιν τραπέζι καὶ χορὸς διαρκῶν καὶ τὴν νύκτα ὅλην.

Τὸ αὐτὸ γίνεται καὶ τὴν τεσσαρακοστὴν ἀπὸ τοῦ γάμου ἡμέραν κατὰ τὴν ὁποίαν ξεκρεμοῦν καὶ τὰ φορέματα τῶν νεονύμφων, τὰ ὁποῖα ἐκρέμασαν τὴν παραμονὴν τοῦ γάμου ἐκτὸς ἐνός, τὸ ὁποῖον ὀνομάζουν *σπερβίρι* καὶ τὸ ὁποῖον ξεκρεμοῦν μετὰ ἕν ἔτος καὶ φυλάττουν μέχρι τοῦ γάμου τῆς θυγατρὸς των.

Εἰς τὰ χωρία ὅμως τῆς Ρόδου τὴν παραμονὴν τοῦ γάμου δὲν κρεμοῦν ὡς ἐν Τήλῳ τὰς στολάς τῶν νεονύμφων, ἀλλὰ πράττουν ἄλλο, λείψανον ἴσως ἀρχαίου ἑλληνικοῦ ἐθίμου, στρώνουν δηλαδὴ καὶ διακοσμοῦν τὴν νυμφικὴν κλίνην, τῆς ὁποίας διετήρησαν τὴν ἀρχαίαν ὀνομασίαν λέγοντες αὐτὴν *παστόν*, ψάλλουν δὲ καὶ τὸ κάτωθι ἄσμα:

*Ἐστέσαμέν του τὸν παστόν,
ἴπὸ πᾶν' καὶ κάτω πλουμιστό.
Πάπλωμα μεταξωτό,
μαξελλάραις δεκοχτώ.*

Ἴδου τώρα καὶ μερικὰ δίστιχα ἄδόμενα εἰς τοὺς γάμους τῶν Τηλίων. Δὲν φαίνονται σπουδαῖα, εἶνε μάλιστα ἀνάξια λόγου, ἀλλ' ὡς ἐνδεικτικὰ τοῦ χαρακτῆρος τῶν κατοίκων τὰ δημοσιεύομεν:

*Νύφη μου, κυρανύφη μου, μεταξωτή μου σκέπη,
τόνάντρα ποῦ σοῦ δώσανε, Χριστέ μου πῶς σοῦ πρέπει!*

*Ἐμορφή ποῦ ν' ἦ νιόνυφη, μ' ἀλήθεια καὶ τὸ ταῖρι,
σὺν ἀσημένιος μαστραπᾶς μὲ τὸ χρυσὸν τὸ χέρι.*

*Ἐμορφή ποῦ ν' ἦ νιόνυφη, φρεγάδ' ἀρωματωμένη,
καὶ πήρεν ἄντρα ποῦ γενεῖα κ' ἦβγεν ἀξακουσμένη*

Γαμπρέ μου χρυσοφρόνιμε, ποῦ ἔχεις ἀγγέλον χάρι,
ἔχεις καὶ μάτια ἰόμαντρα καὶ φρούδια σὰν γατάνι.

Πρέπει σου σένα, νιόγαμπρε, καράβι νὰ σκαρώσης,
καὶ καπετάνιος νὰ γενῆς, νὰ μπῆς νὰ τ' ἀρματώσης

Πρέπει σου σένα, νιόγαμπρε, φρεγάδα ν' ἀρματώσης
τὴν νιότη σου τὴν ἀκριβὴ νὰ τὴν μαλαματώσης.

*

Ἡ ἐπίσης καταληφθεῖσα παρὰ τῶν Ἰταλῶν νῆσος Κάρπαθος διασώζει πολλὰ κειμήλια τῆς δημώδους νεοελληνικῆς φιλολογίας· εἰς δὲ τὴν διάλεκτον τῶν Καρπαθίων διατηροῦνται πολῦτιμα λείψνα τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς γλώσσης. Δύναται τις δὲ νὰ εἴπῃ ὅτι ὅπως ἡ Μάνη ἐν Ἑλλάδι, οὕτω καὶ ἡ Κάρπαθος μεταξὺ τῶν Σποράδων καὶ τῶν παρὰ ταύτας παραλίων τῆς Μικρᾶς Ἀσίας διετήρησε τὴν διάλεκτον τῶν κατοίκων τῆς ἀπηλλαγμένων ἐντελῶς σχεδὸν τῶν ξενικῶν ἐπιρροῶν. Ὅσαι δὲ ξένοι λέξεις παρεισέφρυσαν εἰς αὐτὴν ἐκομίσθησαν βεβαίως οὐχὶ ὑπὸ ξένων κατακτητῶν, ἀλλὰ κυρίως ὑπὸ Καρπαθίων, οἵτινες μὴ δυνάμενοι νὰ ζῶσιν εἰς τὴν πατρίδα τῶν ἀπῆρχοντο καὶ διέμενον μακροῦς χρόνους εἰς τὴν ξένην.

Ἡ κωμόπολις Ὀλυμπος ἐξαιρετικῶς κειμένη ἐπὶ τοῦ ὑψηλοτέρου ὄρους τῆς νήσου, ὁμώνυμος μὲ αὐτό, εἶνε πιθανόν, ὅτι δὲν ἐξέτισε ποτε ἀλλοδαπούς καὶ κἀνεὶς πράγματι ξένος θὰ ἠδύνατο νὰ ἐγκατασταθῆ ἐκεῖ.

Ἡ διάλεκτος τῶν Καρπαθίων τῶν ἀρχαίων ἦτο δωρικὴ. Πολλὰ λείψνα ταύτης σώζουσι οἱ νεώτεροι Καρπαῖοι, τῶν ὁποίων ἡ προφορὰ εἶνε τραχεῖα καὶ δασυτάτη.

Δὲν γνωρίζομεν ἂν οἱ ἀρχαῖοι Καρπαῖοι ἦσαν ὅπως καὶ οἱ σημερινοὶ τῶν ἀπόγονοι, οἱ ὅποιοι ἄνδρες καὶ γυναῖκες εἶνε ἄνθρωποι τοῦ χοροῦ, τῶν τραγουδιῶν, τῶν ἐρώτων, ἀλλὰ καὶ τῆς ἐργασίας τῆς βαναύσου. Ἄλλ' οὐτε εἶνέ τι ὡς πάρεργον εἰς τοὺς Καρπαθίους καὶ τὰς Καρπαθίας ὁ χορὸς καὶ τὸ ἄσμα (τὸ τραοῦ). Ἐκτός

τῶν ἐορτῶν συχνότατα καὶ κατ' αὐτὰς τὰς ἐργασίμους ἡμέρας συναθροίζονται καθ' ὁμάδας τὸ ἑσπέρας ἐπιστρέφοντες ἐκ τοῦ ἡμερομισθίου καὶ ἀρχίζουσι τὸν χορὸν καὶ τὸ τραγοῦδι ὑπὸ τοὺς φθόγγους τῆς λύρας καὶ τοῦ ἀσκαύλου μέχρις αὐτῆς τῆς αὐγῆς καὶ ἀφοῦ κοιμηθοῦν ὀλίγον ἄκουραστοὶ ἐπιστρέφουσι εἰς τὰς ἐργασίας των.

Τοῦ εὐθύμου χοροῦ των καὶ τῆς πρωτογενεῦς μουσικῆς των οἱ Ἀθηναῖοι ἔχομεν ἰδέαν ὅταν οἱ Καρπαῖοι μᾶς λέγουσι τὰ κάλαντα.

Ἴδου τώρα καὶ ἀπὸ τὰ τραγοῦδια τοὺς δύο νανουρίσματα :

Κοιμᾶσ' ἄστροκ, κοιμᾶσ' ἀγῆ, κοιμᾶσαι νιόφ φεγκκᾶρι
Κοιμᾶσαι, μῆλον κόκκινο, κι' ἀπλίμ μου χιονᾶτο
Κοιμᾶσαι τὸ τριαντάφυλλο τὸ μουσκομυρωδάτο.

Κοιμᾶται τὸ πουλλάκιμ μου καὶ πῶς νὰ τὸ ξυπνίσω ;
ποῦ ναῦρω μῆλοκ κόκκινο νὰ τὸ πεττροολήσω ;
Βοίσκω τὴ διαμαντόπειρα, οἰχτω τὴ ὄ τὸ κρεββάτι
ξυπνᾶ τὸ καναράκιμ μου κ' ἤλαψε ἄσαφ φεγκκᾶρι,

Καὶ ἀπὸ τὰ ἐρωτικὰ τραγοῦδια τῶν Καρπαθίων :

Χιλιάις ἔτιζ ἡ νεότη του καὶ λίρας τὸ κορμί σου,
κ' ἑκατομμύρια φλουριά ὁ νοῦς τῆς κεφαλῆ σου.

Χιλιάις ἔτιζ ἡ νιότη σου καὶ λίραις τὰ μαλλιά σου,
καὶ κατομμύρια φλουριά, τὸ γλυκαναβλεμμά σου.

Τὸ σιανὸ σ' ἀνάβλεμμα σηκόνει ἰπεθαμμένους,
καὶ θανατῶνει τζωντανούς κ' ἰαν' ἀρρωστημένους.

Κι' ἄμ με ἔρονον, ἀπαῶ σε,
κι' ἄμ με τυραννοῦπ, ποθῶ σε!
κι' ἄμ μου κόψουσι τὸ κεφάλι,
γιὰ τὰ σένα κλαῖω πάλι
κι' ὄντα γίνωμαι γιοφύρι
γιὰ τὰ κόκκινά σου χεῖλη,
κι' ὄντα γίνωμαι κομμάτι
γιὰ τὰ δύο σου μαῦρα μάτια,
κι' ὄντα γίνωμαι φελλίδια
γιὰ τὰ δύο σου μαῦρα φρούδια.

Μὴ δυνάμενοι νὰ ζήσουν εἰς τὴν πατρίδα των οἱ Καρπαῖοι, μάλιστα οἱ Ὀλυμπῖται μεταβαίνουν εἰς διάφορα μέρη ὅπου καὶ ἀποκαθίστανται. Ἄρκετοὶ Καρπαῖοι γνωστοὶ ὑπὸ τὸ ὄνομα Σκαρπαθιώτες ζοῦν καὶ εἰς τὰς Ἀθήνας.

(Κατὰ τὴν μελέτην τοῦ Δημοσθένους Χαβιαρά)

ΕΡΑΝΙΣΤΗΣ

ΤΑ ΩΡΑΙΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΑΙ ΑΙ ΤΕΧΝΑΙ

Η ΓΕΛΟΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ἄνδρας Ρουβέϊρ.—Οἱ φιλολογικοὶ καὶ καλλιτεχνικοὶ κύκλοι τῶν Ἀθηνῶν γνωρίζουσι τὰ

Ὁ κ. Ἄνδρας Ρουβέϊρ

θαυμαστὰ γελοιογραφικὰ ἔργα μὲ τὴν τόσον ἰδιότυπον ἔκφρασιν καὶ τὴν βαθυτέραν ἀντίληψιν τοῦ κωμικοῦ καὶ τῆς σατύρας, τοῦ σχεδιαστοῦ καὶ γελοιογράφου τοῦ «*Mercure de France*» κ. Ἄνδρου Ρουβέϊρ, ὁ ὅποιος ἔχει κατὰ τοῦ Λεονάρδου ντὰ Βίντσι εἰς τὰ ἀποκαλυπτικὰ τῆς ἀνθρωπίνης δυσμορφίας σχέδιά του ἴσως τὰ μεγάλα του ἔργα δὲν εἶνε γνωστοὶ ἐδῶ ὁ «*Γυναικωνίτης*», ἡ «*Φαίδρα*», «*Ἑρωτος θίνατος*» τὰ ὅποια θὰ ἠδυνάμεθα νὰ ὀνομάσωμεν γελοιογραφικὰς ἐποποιίας. Ἀλλὰ τὰ εἰδῶλια, τὰ ὅποια δημοσιεύει εἰς τὸν «*Mercure de France*» τῶν ἐν Παρισίοις γνωστῶν προσωποποιήτων εἶνε εἰς τοὺς ἐν Ἑλλάδι ἀναγνώστας τοῦ περιοδικοῦ τούτου μία εὐκαιρία ἐκαστοτε μοναδικῆς αἰσθητικῆς ἀπολαύσεως.

Εἴμεθα εὐτυχεῖς δημοσιεύοντες σήμερον τὴν εἰκόνα τοῦ μεγάλου αὐτοῦ καλλιτέχνου, τὸν ὁποῖον μὲ χαρὰν θὰ γνωρίσουν ἐδῶ οἱ πολυπληθεῖς θαυμασταὶ του.

Μία γελοιογραφία τοῦ κ. Ζ. Παπαντωνίου.

Ἡ γελοιογραφικὴ πένα τοῦ ἀγαπητοῦ συναδέλφου καὶ διαπρεποῦς συνεργάτου τοῦ «*Καλλιτέχνου*» κ. Ζαχαρία Παπαντωνίου ἐξακολουθεῖ τὴν ἀλάνθαστον ἐπιτυχίαν τῆς καὶ τὰ γελοιογραφικά του σκίτσα προκαλοῦν δικαίως τὸν γενικὸν θαυμασμόν, ἡμεῖς δὲ αἰσθανόμεθα ἰδιαιτέραν εὐτυχίαν διότι πρῶτοι τὰ ἐπαρουσιάσαμεν εἰς τὸ κοινόν. Ἀπὸ τὰ ὡραία του τοιαῦτα σκίτσα, τὰ ὅποια εἰς μίαν στιγμὴν ἐκτελεῖ εἰς τὰς ὥρας τῆς ἀνέσεώς του ἐν μέσω φιλικῆς συντροφικῆς ἢ πρὸ θεαμάτων ἐξαιρετι-

Ὁ κλειδοκυμβαλιστὴς κ. Σόλτζ. Γελοιογραφία ὑπὸ Ζ. Παπαντωνίου.

κῶν τῆς ἀθηναϊκῆς ζωῆς, δημοσιεύομεν σήμερον τὸ ἀναφερόμενον εἰς τὸν Γερμανὸν κλειδο-

Ο άποθανών Βασιλεύς της Δανίας μετά της οικογενείας του και του ημετέρου Βασιλέως.
(Άπο τὸ ἔργον τοῦ κ. Ι. Ε. Θεοχάρη. Ἐντυπώσεις ἐκ τῶν χωρῶν τοῦ Βορρέα).

τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν, ἀκολουθούμενοι ὑπὸ πλήθους κόσμου ζητωκραυγῶν. Οἱ στρατιῶται ἐζήτησαν νὰ τοὺς ἐμποδίσουν, ἀλλ' αὐτοὶ διέσπασαν τὴν γραμμὴν εὐτυχῶς ἄνευ τινὸς ἀπευκταίου. Οἱ στρατιῶται ὁμῶς κατώρθωσαν νὰ σταματήσουν τὸν λοιπὸν κόσμον καὶ οἱ Κρητες βουλευταὶ ἔφθασαν εἰς τὸν περιθόλον τῆς Βουλῆς μόνοι. Ἴκει ἀπεπειράθησαν νὰ εἰσέλθουν, ἀλλ' οἱ στρατιῶται με προτεταμένας λόγγας τοὺς ἀπέκλεισαν τὴν εἴσοδον. Τότε ἐζήτησαν νὰ παρουσιασθῶν δι' ἐπιτροπῆς εἰς τὸν πρωθυπουργόν, ὁ ὁποῖος ἐνέκρινε τὴν αἴτησίν των καὶ ἐδέχθη τὴν ἐπιτροπὴν εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ προέδρου τῆς Βουλῆς, εἰπὼν, ὅτι ἦτο ἄδύνατον ἄνευ κινδύνου πολέμου νὰ τοὺς δεχθῆ εἰς τὴν Βουλὴν, ὅτι ἐλπίζει, ὅτι δὲν θὰ ἐπιμείνουν εἰς τὴν γνώμην των διὰ τὰς παρούσας περιστάσεις καὶ τοὺς συνεβούλευσε νὰ κατέλθουν εἰς Κρήτην καὶ νὰ σχηματίσουν ἰσχυρὰν Κυβέρνησιν.

Συνέπεια τοῦ διαβήματος τούτου τῶν Κρητῶν ἦτο ὅτι ἡ Κυβέρνησις φοβουμένη ἐπανάληψιν τῶν αὐτῶν σκηνῶν καὶ ταραχῶν ἠναγκάσθη νὰ διακόψῃ τὰς ἐργασίας τῆς Βουλῆς μέχρι τοῦ προσεχοῦς Ὀκτωβρίου. Τὴν λύσιν ταύτην εἶχε προτείνει ὁ ἀναγκασθεὶς νὰ παραιτηθῆ διότι δὲν ἔγινε ἀποδεκτὴ ἀμέσως καὶ διότι ἡ Κυβέρνησις ἐπέμεινε νὰ ἐκδηλώσῃ πανηγυρικῶς τὴν ἄρνησίν της, Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης κ. Δημητρακόπουλος.

Ἄνεχώρησε εἰς Δαμαλᾶν τὴν προσφιλῆ του θερινὴν διαμονὴν ὁ θαλασσογράφος μας, διαπρεπὴς συνεργάτης τοῦ «Καλλιτέχνου» κ. Β. Χατζῆς.

Ἴκει ἐμπνεόμενος καὶ ἐργαζόμενος θὰ προσθέσῃ νέα ὡραία ἔργα εἰς τὴν σειρὰν τῶν ἄλλων ἀριστουργημάτων του. Ἐμπνεύσεις τοῦ γραφικοῦ ἐκείνου μέρους εἶνε τὰ περισσότερα τῶν χαριτωμένων τοπειῶν του.

Ὁ κ. Χατζῆς ἀναχωρῶν μᾶς ἀφῆκε θαυμάσιον ἐξώφυλλον τοῦ «Καλλιτέχνου» διὰ τὸ προσεγὲς τεῦχος τοῦ μηνὸς Ἰουλίου.

Τὸ νέον προεδρεῖον τοῦ Συνδέσμου τῶν Ἑλλήνων Καλλιτεχνῶν ἀποτελούμενον ἐκ τῶν κ. κ. Γ. Ἰακωβίδου, προέδρου, Τσίλλερ ἀντιπροέδρου καὶ Ζ. Παπαντωνίου Γεν. Γραμματέως ἐπαρουσιάσθη εἰς τὸν ἀνακηρυχθέντα ἐπίτιμον πρόεδρον τοῦ Συνδέσμου πρίγκηπα Νικόλαον.

Ἡ Α. Β. Υ. ἀπαντῶν εἰς προσφώνησιν τοῦ Προέδρου ἐβεβαίωσε περὶ φροντιδῶν του διὰ τὴν ἰδρυσιν τῆς Πινακοθήκης, ἀγορᾶν ἐλληνικῶν ἔργων καὶ συνέστησεν σύμπνοιαν εἰς τοὺς καλλιτέχνας.

Μετὰ τὴν κατάληψιν τοῦ συμπλέγματος τῶν νήσων Ρόδου, Καρπάθου, Τήλου, Κῶ κ. λ. π. ἡ Ἰταλικὴ δρᾶσις εἰς τὸ Αἶγαῖον ἀνεκόπη ἐπὶ τινὰς ἡμέρας, παρασκευαζομένης νέας ἀποβάσεως διὰ τὰς νήσους Χίον καὶ Μυτιλήνην.

Πολλοὶ τῶν ἀπελαυομένων Ἰταλῶν διέρχονται ἀπὸ τὰς Ἀθήνας. Καθημέραν βλέπει κανεὶς νέας φυσιογνωμίας.

Ἀπέθανε εἰς τὸ Παρίσι ὁ μοναχὸς Ντυπλοχιε εφευρέτης μιᾶς μεθόδου στενογραφίας.

Ἡ τέχνη αὐτὴ περὶ τῆς ὁποίας θὰ ἐνόμιζε κανεὶς ὅτι εφευρέθη χθὲς εἶνε ἀρχαιοτάτη.

Ἀναφέρεται, ὅτι ὁ Κικέρων εἶχε πάντοτε τὸν στενογράφον του.

Διαμφισβητεῖται ἡ πρώτη ἐπίνοια τῆς ἐφευρέσεως τοῦ ἀσυρμάτου τηλεγράφου ἀπὸ τὸν Μαρκόνι, ἀναφέρεται δὲ ὁ Γάλλος Μπρανλὺ ὡς ὁ πρῶτος συλλαβῶν τὴν ιδέαν τοῦ συστήματος αὐτοῦ χάρις εἰς τὸ ὁποῖον διεσώθησαν 800 ἐν ὄλῳ ἐπιβάται κατατὰ τὸ ναυάγιον τοῦ «Τιτανικοῦ».

Εἰς τὰ στρατιωτικὰ γυμνάσια, τὰ ὁποῖα ἐξετέλεσε τὸν παρελθόντα μῆνα, ὁ ἐλληνικὸς στρατός, ἐθαυμάσθη ἡ ἀντοχὴ τοῦ Ἑλλήνου στρατιώτου.

Ὁ ἰατρὸς κ. Γ. Φιλαρετόπουλος ὁ γράφας τόσον ὡραία πράγματα περὶ τῆς γυναικείας καλλονῆς, συμμετέσχε τοῦ τελευταίου ἐν Ῥώμῃ διεθνoῦς συνεδρίου περὶ δερματικῶν ἀσθενειῶν ἀνακοινώσας ἰδίᾳ σπουδαιοτάτας παρατηρήσεις.

Εἰς τὰς κυριωτέρας πόλεις τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς ὅπου ὑπάρχουν ἐγκατεστημένοι Ἑλληνες ἐκδίδονται ἐλληνικαὶ ἐφημερίδες μεγάλου σχήματος ἐξασέλιδι καλῶς ἐκτυπούμεναι.

Χθὲς ἐλάβομεν τὸν «Βίρηνικὸν» ἀπὸ τὸν Ἅγιον Φραγκίσκον.

Εἰς τὸ γραφεῖόν μας ἔφθασαν πολλὰ ἐλληνικὰ βιβλία ἰδίως ποιητικὰ συλλογὰ καὶ δι' αὐτὰ θὰ γράψωμεν εἰς τὸ προσεγὲς τεῦχος.

Ὁ γνωστὸς καὶ εἰς τοὺς Ἀθηναίους Γάλλος ἠθοποιὸς Λεμπαρζῆ ἀπεχώρησε τῆς σκηνῆς δώσας εἰς τὴν «Γαλλικὴν Κωμωδίαν» τῆς ὁποίας ἦτο ἐταῖρος τὴν ἀποχαιρετιστήριον του παραστάσιν, ἧτις τοῦ ἀπέφερε 34,000 φρ.

Ἡ «Σαπφὼ» δρᾶμα ἐξᾶθεν ἐκ τοῦ ὁμωνύμου μυθιστορήματος τοῦ Ἀλφόνσου Δωδέ, τὸ ὁποῖον ἄφησε ἕνα ἀνεξάλειπτον θέλημα ἀναμνήσεων εἰς ὅσους τὸ ἐδιάβασαν, ἐπέραςε εἰς τὸ δραματολόγιον τῆς Γαλλικῆς Κωμωδίας.

Ὁ θίασος τῆς Κυβέλης ἔδωκε τὴν γνωστὴν γαλλικὴν φάρσιν «Γιὰ νὰ ζήσῃ εὐτυχῆς», περὶ τῆς ὁποίας εἶχομεν γράψῃ εἰς προγενέστερον τεῦχος. Ἡ δευτέρα πρᾶξις εἶνε μία μοναδικὴ σάτυρα τοῦ θανάτου καὶ τὴν ἐπίνοιαν της θὰ τὴν ἐζήλευαν μεγάλοι δραματικοὶ συγγραφεῖς.

Ὁ «Ἰπταμένος ἄνθρωπος», ὅχι πλέον ὁ αἰεροπλάνου, τοῦτο εἶνε σύνθησις καὶ κοινὸν θέαμα, ἀλλὰ ὁ διὰ μικροῦ ἀεροστατικού μηχαν-

Frederiksborg (Περιοχὴ τῆς Κοπενάγης)

νήματος ὁμοίου πρὸς πτέρυγας, φαίνεται ὅτι θὰ ἐμφανισθῆ καὶ αὐτὸς ταχέως διὰ ν' ἀποδοθῆ ἀκριβεστέρα ἢ εἰκὼν τοῦ Ἰκάρου.

Τὸ «Ἀεροναυτικὸν Κλοῦμπ» τῆς Γαλλίας προεκήρυξε διὰ τὴν 2 Ἰουνίου τὸ ἐκ 10,000 φρ. βραβεῖον Πεζῶ εἰς ἐκεῖνον, ὅστις ἤθελε κατορθώσῃ με μόνον αὐτὰς τὰς πτέρυγας νὰ διανύσῃ 10 μέτρα εἰς τὸ διάστημα.

Μεγάλῃ κίνησις ἰδιωτικῶν ἐράνων πρὸς ἀπόκτησιν ἰσχυροῦ ἑναερίου στόλου ἀεροπλάνων.

Τὸ Δημοτικὸν Συμβούλιον Ἀθηναίων κατὰ πρότασιν τοῦ νομάρχου Ἀττικῆς κ. Δασίου ἐψήφισε τὸ ποσὸν τῶν 22,000 δρ. πρὸς κατασκευὴν ἐνὸς ἀεροπλάνου, εἰς τὸ ὁποῖον θὰ δοθῆ τὸ ὄνομα τῆς πόλεως τῶν Ἀθηναίων.

Ἐπίσης καὶ ἄλλοι δῆμοι θὰ ψηφίσουν ἀνάλογα ποσά.

Δύο βουλευταὶ ἀνῆγγειλαν εἰς τὸν Πρόεδρον τῆς Βουλῆς, ὅτι διαθέτουν ἀνὰ 100 δρ. ἕκαστος ἐκ τῆς βουλευτικῆς ἀποζημιώσεως των ἐλπίζοντες, ὅτι οἱ συνάδελφοί των θὰ πράξουν τὸ αὐτὸ διὰ νὰ προσφέρῃ καὶ ἡ Βουλὴ τῶν Ἑλλήνων ἀνὰ ἕν ἀεροπλάνον.

Ὁ ποιητὴς κ. Ματσούκας ἐνεργεῖ ἐράνους πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπὸν καὶ πολλοὶ καθ' ἃ μέχρι τοῦδε φαίνεται, εἶνε πρόθυμοι νὰ συνεισφέρουν ἱκανοποιητικὰ ποσά.

Τὴν κίνησιν ταύτην ἐπροκάλεσε ὁ ἐνθουσιασμός διὰ τὰς ἐπανειλημμένας ἐπιτυχεῖς πτήσεις τοῦ ὑπολογαγοῦ τοῦ πυροβολικοῦ κ. Καμπέρου καὶ τοῦ κ. Ἀργυροπούλου.

Ὠραία τελετὴ ἔγινε εἰς τὸν Ζωολογικὸν Κήπον τοῦ Φαλήρου, ὅπου εἶνε τὸ ἀεροδρόμιον, μετὰ τὴν βάπτισιν τῶν ἀεροπλάνων.

Ἀνάδοχος ὑπῆρξεν ὁ Πρωθυπουργὸς καὶ ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν κ. Ἑλ. Βενιζέλος ὀνομάσας τὰ τέσσαρα στρατιωτικὰ ἀεροπλάνα τὸ μὲν τοῦ κ. Καμπέρου «Δαίδαλον», τὰ δὲ λοιπὰ τὰ «Λετόν», «Γύπα» καὶ «Ἴερακα».

Ὁ κ. Βενιζέλος ἐξέφρασε τὴν ἐλπίδα, ὅτι τόσον ὁ ἐλληνικὸς λαός, ὅσω καὶ αἱ ἐλληνικαὶ κοινότητες τοῦ ἐξωτερικοῦ θὰ προθυπο-

ποιηθῶν νὰ ἐνισχύσουν τὰς κυβερνητικὰς προ-
σπαθείας πρὸς ἀπόκτησιν ἐναερίου στόλου.

** Τὸ ναυάγιον τοῦ «Τιτανικοῦ» προκαλεῖ
εἰς τὸν παγκόσμιον τύπον τὴν ἀναγραφὴν πλή-
θους ναυαγιστικῶν σχεδίων παρὰ διαφόρων.

** Ἐνας προτείνει μικρὰ ναυαγιστικὰ
ἀτμόπλοια νὰ συνοδεύουν κάθε μεγάλο πλοῖο.

** Ὁ Μεντζικώφ πάλιν δίδει ἐλπίδας εἰς
τὴν ἀνθρωπότητα. Προέβη γράφει ἡ «Ἔστια»
εἰς ἀνακοίνωσιν πρὸς τὴν Γαλλικὴν Ἀκαδη-
μίαν τῶν Ἐπιστημῶν, καθ' ἣν τὸ ἀνθρώπινον
γῆρας δύναται νὰ προληφθῆ.

** Λέγει, ὅτι ἀνεκάλυψεν ἐντὸς τῶν ἐντέ-
ρων τοῦ κυνὸς νέον μικρόβιον, τὸ ὁποῖον ἀπο-
καλεῖ «γλυκοβακτήριον» καὶ τὸ ὁποῖον ἔχει
τὴν ιδιότητα νὰ παράγῃ σάκχαρον ἐντὸς τῶν
ἐντέρων τοῦ ἀνθρώπου, συντελοῦν οὕτως εἰς
τὴν διατήρησιν τῶν ὀργάνων τούτων εἰς ἀκ-
μαιότητα ἀποκλείουσιν τὸ γῆρας.

** Ὁ Δρ Μεντζικώφ προσθέτει ἐν τῇ ἀνα-
κοινώσει του, ὅτι ἐπειραματισθῆ ἤδη ἐπιτυχῶς
μὲ τὸ νέον τυτὸ μικρόβιον.

** Ὁ ἀποθανὼν Βασιλεὺς τῆς Δανίας εἶχε
σπουδάσει κυρίως τὰ νομικά, ἀλλ' ἦτο ἐπίσης
καλὸς καὶ ἔμπειρος στρατιώτης.

** Εἶχε λάβει μέρος εἰς τὸν Δανογερμανικὸν
πόλεμον τὸν ἐκραγέντα, ὡς γνωστόν, διὰ τὸ
Σλέβιγκ Χόλσταϊν.

** Ἐπίσης εἶχε πείραν τῶν πολιτικῶν πραγ-
μάτων, ἀναλαβὼν ζῶντος τοῦ πατρὸς του, πο-
λιτικὰς ἀποστολάς.

** Ὁ νῦν Βασιλεὺς ἔχει σύζυγον τὴν δού-
κισσαν Ἀλεξανδρίναν τοῦ Μακλεμβούργου.

** Ἐνας ἀπὸ τοὺς ἐξοχωτέρους μελοδραμα-
τικούς θιάσους, οἱ ὅποιοι ὑπάρχουν τὴν στιγ-
μὴν ταύτην ἐν Εὐρώπῃ, εἶνε ἀναμφιβόλως ὁ
τῆς Ὀπερας τοῦ Μουακό, διευθυνόμενος παρὰ
τοῦ Ραούλ Γκουσμπρούργ.

** Αἱ εἰσπράξεις του ποτὲ δὲν εἶναι κατώ-
τερα τῶν 70.000 φρ.

** Περιλαμβάνει ἀοιδούς ὡς τὸν Καρούζο,
Σαλιαπίν, Σμορνόφ, τὴν Τίττα Ρούφφο, τὴν
Νεντζάμοβα καὶ Ἰδάλγο.

** Αἱ ἀμοιβαὶ αὐτῶν κυμαίνονται ἀπὸ 5.000
ἕως 15.000 φρ. τῆ βραδυᾷ.

** Τὰ τελευταῖα γυμνάσια τοῦ ἑλληνικοῦ
στατοῦ δὲν ἀπέδειξαν μόνον τὴν ἀντοχὴν τοῦ
ἑλληνικοῦ στρατιώτου, ἀλλὰ καὶ μίαν καλὴν
ἀπαρχὴν ὀργανώσεως.

** Τοῦτο ὁμολόγησαν καὶ οἱ ξένοι στρατιω-
τικοὶ ἀκόλουθοι οἱ ὅποιοι παρέστησαν κατ'
αὐτὰ.

** Τὰ γυμνάσια ἔληξαν μὲ στρατιωτικὴν
ἐπὶ τόπου παρέλασιν. Θεαματικῶς δὲν ἦτο βε-
βαίως τι ἔκτακτον διὰ τοιοῦτους μάλιστα
βραδιάς.

** Ἄλλ' ἦτο κατὰ πολὺ σπουδαῖον, ὅτι οἱ
στρατιῶται μετὰ τὸσους κόπους ἐβάδισαν κα-

λῶς συντεταγμένοι, ταγεῖς, ζωηροὶ καὶ ἀκμαῖοι.

** Τὰ γυμνάσια παρηκολούθησε ὡς ἀνώτα-
τατος ἐπιθεωρητῆς τοῦ στρατοῦ ἡ Α. Β. Υ. ὁ
Διάδοχος.

** Περὶ αὐτὸν κατὰ τὴν παρέλασιν εἶχαν
συγκεντρωθῆ ὅλοι οἱ ξένοι ἀξιωματικοί, ἦτο δὲ
περίεργον, ὅτι κατὰ σύμπτωσιν εὕρισκοντο πλη-
σίον ὁ στρατιωτικὸς ἀκόλουθος τῆς Ἰταλίας καὶ
ὁ τῆς Τουρκίας.

** Κατὰ τὴν κοινὴν λογικὴν ἔπρεπε τοῦ-
λάχιστον ν' ἀγριοκυττάζωνται, ἀλλὰ μὲ μεγάλ-
ην φιλοφροσύνην ὁ εἰς προσέφερε σιγαρέττα
εἰς τὸν ἄλλον.

** Τὰ στρατιωτικὰ γυμνάσια ἠκολούθησαν
ναυτικὰ τοιαῦτα, ἐπιθέσεις τορπιλικῶν κατὰ
στόλου συνοδευόντος στρατόν, πυροβολικοῦ καὶ
ἐκσφενδονίσεις τορπιλλῶν.

** Τόσον ὁ Γάλλος στρατηγὸς Ἐντου ὄσω
καὶ ὁ Ἄγγλος ναυαρχὸς κ. Τῶφφνελ εἶνε αἰ-
σιόδοξοι διὰ τὰς προόδους τῆς ἐκπαίδευσως.

** Εἰς τὴν Ρώμην ἀρχίζει τὰς ἐργασίας του
τὴν 8 τοῦ μηνὸς τούτου τὸ τέταρτον διεθνὲς
Συνέδριον τῆς φυσικῆς ἀνατροφῆς.

** Μέγα μέρος τοῦ προγράμματος ἀφορᾷ
τὴν γυμναστικὴν τῶν σχολείων τῆς Κατωτέ-
ρας καὶ τῆς Μέσης Ἐκπαίδευσως.

** Ὑπὸ τοῦ ἐκδοτικοῦ οἴκου «Μουσικὴ»
Στοῦ Ἀρσακείου ἐξεδόθησαν τὰ νέα τραγούδια
τοῦ κ. Σαμάρα «Ὁ ὄρκος μου» «Εἰδύλλιον»
καὶ «Μάνα καὶ γιός».

** Ὁμοίως ἐλόκληρον τὸ μελόδραμα τοῦ κ.
Σακελλαρίδου διὰ τραγοῦδι καὶ πιάνο «Ἡ
Περουζέ».

** Ἐπίσης τὰ τραγούδια, τοῦ κ. Λαμπελέτ
«Στὸν κάμπο» καὶ τοῦ κ. Σακελλαρίδου
«Ἄσε νὰ γύρω» καὶ «Ballata» καὶ sous la
fenêtre close τοῦ κ. Ξανθοπούλου.

** Ὡσαύτως ἐξεδόθησαν καὶ τῆς «Κοπέλλας
τὸ νερό», «Νανούρισμα καὶ ἀνοιξίς» τοῦ κ.
Σαμάρα καὶ «Ἐύπνα, πρὶν σ' ἀγαπήσω» καὶ
«Μέθε με ν' ἀγαπῶ» τοῦ κ. Ροδίου.

Ο ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΣ ΤΥΠΟΣ

«**Τηλέμαχος**». — Ἐνα τυπογραφικὸν κομψο-
τέγνημα εἶνε τὸ ἡμερολόγιον αὐτό, τὸ ὁποῖον
ὑπὸ τὴν ἐπιμέλειαν τοῦ κ. Χρ. Καραβία ἐξε-
δόθη ἐν Ἰθάκῃ πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς ἀνεγέρ-
σεως ἐκεῖ θεάτρου. Εἰς τὰς εἰκονογραφημένας
σελίδας του ἀνευρίσκει κανεὶς ὠραιστάτας ποιή-
σεις, διηγήματα, ἐντυπώσεις ἄρθρα ποικίλων
θεμάτων. Ὁ δὲ σκοπὸς τῆς ἐκδόσεώς του
τόσον ἐκπολιτιστικὸς ὅπως εἶνε ἡ ἀνεγερσις
ἐνὸς θεάτρου τὸ καθιστᾷ ἀγαπητὸν καὶ περι-
ζήτητον.

Διευθυντῆς τοῦ «**Καλλιτέχνου**»: **ΓΕΡ. ΒΩΚΟΣ**

Ἀθῆναι, Τυπ. «Ἔστια» Μάισνερ καὶ Καργαδούρη — 9041

ΜΟΥΣΙΚΟΣ ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ

„ΜΟΥΣΙΚΗ“

ΑΘΗΝΑΙ — 13-15 Στοῦ Ἀρσακείου — ΑΘΗΝΑΙ

Ὅλαι αἱ νεώτεραι συνθέσεις τῶν Ἑλλήνων μουσικῶν, ἦτοι
Σαμάρα, Λαυράγκα, Σακελλαρίδου, Λαμπελέτ, Ροδίου, Κοκκίνου,
Ξανθοπούλου, Καίσαρη, Ρεμαντᾶ, Γκρέκ κ.λπ.

Μέγας πλοῦτος Εὐρωπαϊκῶν ἐκδόσεων.

Ὅλα τὰ μελοδράματα Γαλλιστί, Γερμανιστί καὶ Ἰταλιστί.

Πλήρης κλασικὴ μουσικὴ ὄλων τῶν ἐκδόσεων δι' ὅλα
τὰ ὄργανα.

Δανειστικὴ βιβλιοθήκη.

Ὅργανα καὶ ἐξαρτήματα αὐτῶν μὲ μηνιαίας δόσεις.

Πιάνα διὰ πώλησιν καὶ ἐνοικίαςιν. — *Εἰδικὸν τμήμα παραγγελιῶν.*

ΜΥΣΤΑΚΙΑΔΗΣ, ΕΥΣΤΑΘΙΑΔΗΣ & ΜΑΚΡΗΣ

Η “ΑΝΑΤΟΛΗ,”

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΖΩΗΣ

ΕΔΡΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΠΛΑΤΕΙΑ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ

Ἐταιρικὸν Κεφ. Δρ. 2.000 000

Ἦσφ. Κεφάλ. Δρ. 20.000.000

ΤΟ “ΦΛΟΓΙΣΜΕΝΟ ΡΑΣΟ,”

ΚΑΙ Ο “ΘΡΙΑΜΒΟΣ,”

ΤΟΥ ΠΛΑΤΩΝΟΣ ΡΟΔΟΚΑΝΑΚΗ

ΕΞΕΔΟΘΗΣΑΝ

Παραγγελία στέλλονται εἰς
τὸ γραφεῖον τοῦ «Καλλιτέχνου».

Ο ΤΟΜΟΣ ΔΡ. 2

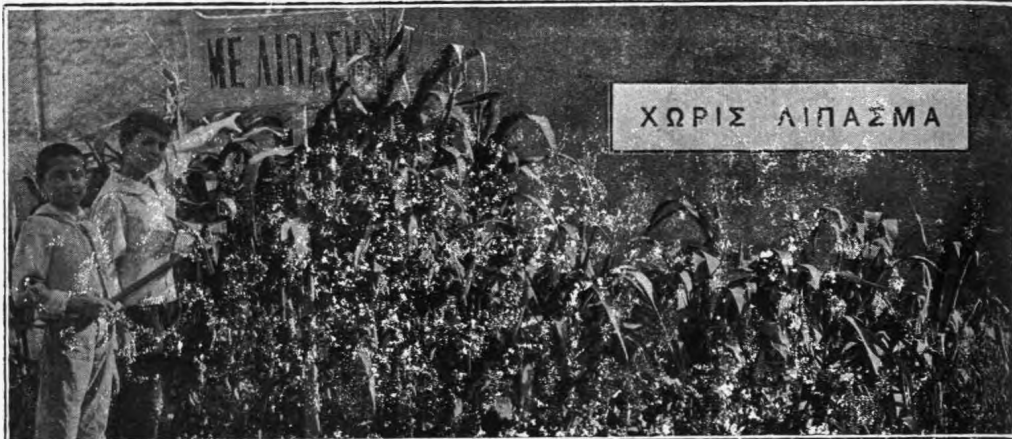
ΘΕΑΤΡΙΚΑ ΕΡΓΑ ΓΕΡ. ΒΩΚΟΥ

Η ΚΑΤΟΧΗ, δράμα εἰς πράξεις πέντε Δρ. 1.—

ΤΟ ΕΙΚΟΣΙΕΝΑ, δράμα εἰς πράξεις τρεῖς > 0.75

Η ΜΕΓΑΛΗ ΙΔΕΑ, δράμα εἰς πράξεις τρεῖς > 0,75

Ἐξεδόθησαν μετὰ πάσης τῆς δυνατῆς φιλοκαλίας ὑπὸ τοῦ βιβλιοπώλου Η. Ν. Δικαίου,
Ἀθῆναι, ὁδὸς Βουλῆς, καὶ ἀποστέλλονται ὁπουδήποτε ἐλεύθερα ταχυδρομικῶν τελῶν.

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ
ΧΗΜΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ
ΛΙΠΑΣΜΑΤΩΝ**

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΑΤΑΤΕΘΕΝ 2.000.000

ΚΕΝΤΡΙΚΟΝ ΓΡΑΦΕΙΟΝ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ. — 'Οδός Σταδίου 33.

Τὰ χημικὰ λιπάσματα ἀνβάνουν εἰς ζηρικὰς καλλιμεργείας τὴν ἀπόδοσιν τοῦ σίτου, τῆς ἐλαίας, τῆς ἀμυέλου, τοῦ κλωνοῦ κ.τ.λ. συνήδως κατὰ 50%.

Εἰς ωοτιστικὰς καλλιμεργείας ἐσπεριδοειδῶν, λαχανικῶν κ.τ.λ. ὠλλάκις διαγασιάζον τὴν ἐσοδείαν.

Εἰς τομάταν, μωστάνια κ.τ.λ. ἐπιταχύνουν τὴν ὠρίμανσιν κατὰ 15 ἡμέρας. Εἰς κλωνόφυτα ἐπιταχύνουν τὴν ἀνάπτυξιν τῶν ἐκτὸς σπορείων φυτῶν κατὰ 15 ἡμέρας.

ΖΗΤΗΣΑΤΕ ΤΙΜΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΟΔΗΓΙΑΣ

Ἐὼς ἐκάστου σάκκου γράφεται ἐγγυημένη περιεκτικότης καὶ ὁ τρόπος τῆς χρήσεως.

ΛΑΪΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟΝ

*Τόκοι καταθέσεων πρὸς 4 1/4 %
εἰς πρώτην ζήτησιν*

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ

Λ. Γ. ΧΑΤΖΗΛΟΥΚΑ

LIVRES D' OCCASION

ΙΔΡΥΘΕΝ ΤΩ 1889

ΑΘΗΝΑΙ. — 'Οδός Σταδίου 34

**Ολα σας τὰ βιβλία, ἐπιστημονικὰ καὶ μὴ, θὰ εὑρητε καινούργη καὶ μεταχειρισμένα εὐθηνά. Κατάλογος ἀποστέλλεται δωρεάν. Ἄγοράζονται βιβλία καὶ βιβλιοθήκαι.*

ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΤΑΞΕΙΔΙΩΝ

ΙΔΙΟΚΤΗΤΑΙ ΚΑΙ ΔΙΕΥΘΥΝΤΑΙ

ΑΔΕΛΦΟΙ ΓΚΙΟΛΜΑΝ

ΓΡΑΦΕΙΑ

ΑΘΗΝΑΙ. — Πλατεία Συντάγματος.

Παγκόσμια εἰσιτήρια διὰ ταξείδια ἀνά τὴν ὑφήλιον. — Δίδονται πληροφορίες καὶ καθορίζονται σχέδια ταξιδιωτῶν δι' ὅλην τὴν Εὐρώπην. Ἀπαλλάσσεται ὁ ταξιδιωτὴς παντὸς περιτοῦ κόπου καὶ ἐξόδου.

ΔΡΑΓΩΝΑΣ

ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ

ΚΑΠΕΛΛΑ

ΑΘΗΝΑΙ - ΠΕΙΡΑΙΕΥΣ

Ἡ ΚΑΘΕ ΜΙΑ ΚΥΡΙΑ ἩΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΖῃ ΤΑ ΑΡΩΜΑΤΑ ΤΗΣ ΜΕ ΤΑ ΧΗΜΙΚΑ ΦΥΣΙΓΓΙΑ ΑΡΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΧΗΜΙΚΟΥ ΚΟΣΜΗΤΙΚΟΥ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ

Α. ΣΑΚΑΛΗ

ΑΘΗΝΑΙ. — ΟΔΟΣ ΑΛΚΑΜΕΝΟΥΣ 36. — ΑΘΗΝΑΙ

Διαλύετε τὸ περιεχόμενον ἐκάστου φυσιγγίου εἰς 1/2 — 3/4 λίτρας καθαροῦ οἰνοπνεύματος, προσθέτετε 1/2 λίτραν ὕδατος καὶ ἔχετε τὴν κολώνιαν σας, τὸ ἀγτιπιτυριωδές σας καὶ παντὸς εἶδους ἀρώματα violette, reseda, muguet, Akakia, rose κτλ.

Με 2 μόνον δρ. ἔχετε μίαν ὄκταν κολώνιαν. Δι' ὅλα τὰ εἶδη τιμαὶ ἀνεπίδεκτοι συναγωγισμοῦ. Πληροφορίες καὶ τιμοκατάλογοι διὰ τὴν χονδρικήν πώλησιν παρὰ τῆ κ. Α. Σακαλῆ.

ΚΩΝΣΤ. ΚΑΡΟΥΣΟΣ

ΙΑΤΡΟΣ

ΑΡΙΣΤΟΥΧΟΣ ΔΙΔΑΚΤΩΡ

**Ὡραι Γραφείου: Ἀπὸ 9 - 11 π. μ.
2 - 4 μ. μ. καὶ 6 - 7 τὸ ἑσπέρας.*

Τὰς Κυριακὰς 9 - 12 π. μ.

*212 Second Ave., μεταξὺ 12ης καὶ
13ης ὁδοῦ, New York.*

Τηλέφωνον 4802 Orchard.

ΟΙ ΑΓΙΟΙ ΑΝΑΡΓΥΡΟΙ

ΟΦΘΑΛΜΟΛΟΓΙΚΗ ΚΛΙΝΙΚΗ

ΣΠΗΛΙΟΥ Ι. ΧΑΡΑΜΗ

**Υφηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου.*

ΤΜΗΜΑ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΠΑΣΧΟΝΤΩΝ

*διὰ θεραπείας καὶ ἐγχειρίσεις
ὄλων τῶν ὀφθαλμικῶν νοσημάτων.*

ΑΘΗΝΑΙ. — ΟΔΟΣ ΠΕΙΡΑΙΩΣ 20

Μ. Δ. ΝΙΚΑΣ

ΙΑΤΡΟΣ

Επί μακρόν υπηρετήσας ως βοηθός εν ταῖς κλινικαῖς τοῦ Ἐθνικοῦ ἡμῶν Πανεπιστημίου, ἐπὶ τριετίαν παρακολούθησας τὰ μεγαλύτερα ἐνταῦθα νοσοκομεία, δέχεται ἐν τῷ Γραφείῳ του

194 LEXINGTON AVE.

Corn. 32nd St. New York.

κατὰ τὰς ὥρας 9 — 11 π. μ., 2 — 3 μ. μ. καὶ 6 — 7 μ. μ. Τὰς Κυριακὰς 9 — 11 π. μ.

Telephone 4775 Madison

ΔΗΜ. Η. ΜΑΣΤΡΟΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΙΑΤΡΟΣ ΕΙΔΙΚΟΣ

Παθήσεων ὠτων, ρινός, λάρυγγος καὶ διαταραχῶν φωνῆς καὶ λαλιᾶς ἐκπαιδευθεὶς ἐπὶ τετραετίαν

ἐν ΒΙΕΝΝῃ καὶ ΠΑΡΙΣΙΟΙΣ

ΔΕΧΕΤΑΙ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Ὁδὸς Ἀγ. Κωνσταντίνου 5α (Ὁμόνοια)

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ Κ. Κ.

ΥΔΡΟΛΗΠΤΑΣ ΤΗΣ ΠΟΛΕΩΣ ΑΘΗΝΩΝ

Ἐκτελουμένων κατ' αὐτὰς εἰς τινα σημεῖα τοῦ Ἀδριανείου ὑδραγωγείου ἐργασιῶν καθαρισμοῦ καὶ ἐπισκευῆς αὐτοῦ, παρακαλοῦνται οἱ κ. κ. ὑδροληπταὶ οἱ τε ἐκ τῶν Δεξαμενῶν Λυκαβητοῦ καὶ οἱ ἀπ' εὐθείας ἐκ τοῦ ὑδραγωγείου ἀρδευόμενοι, ὅπως ἐφιστώσῃ τὴν προσοχὴν αὐτῶν ἐπὶ τῆς κατασλώσεως τοῦ ὕδατος, καθόσον, λόγῳ τῶν ἐργασιῶν, ἡ ἐκ τοῦ ὑδραγωγείου παροχὴ εἶναι μικροτέρα διαρκείας, ἐξ ἧς θὰ προκύψῃ καὶ μικρὰ ἀνωμαλία καὶ ὡς πρὸς τὰς ὥρας τῆς διανομῆς.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 10 Ἰανουαρίου 1912.

(Ἐκ τοῦ Γραφείου τοῦ Ὑδραυλικοῦ Τμήματος)

Συνιστῶμεν εἰς τοὺς καπνιστὰς
ΚΑΠΝΑ καὶ ΣΙΓΑΡΕΤΤΑ

“ΙΔΕΑΛ,”

Ν. ΣΤΑΜΟΥΛΗ

52 Ὁδὸς Πανεπιστημίου (Χαντιᾶ) καὶ ἔναντι τοῦ ἠλεκτρικοῦ σταθμοῦ Πειραιῶς — Ἀθηνῶν (Ὁμόνοια).

Ὀλίγα ἐναπομείνανται πλήρεις σειραὶ τοῦ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΟΥ τοῦ α' ἔτους τῆς ἐκδόσεώς του πωλοῦνται εἰς τὸ βιβλιοπωλεῖον

ΗΛΙΑ ΔΙΚΑΙΟΥ

ΑΘΗΝΑΙ: Ὁδὸς Βουλῆς.

ἀντὶ δρ. 8. Εἰς τὰς ἐπαρχίας καὶ τὸ ἐξωτερικὸν ἀποστέλλονται ἐλεύθερα ταχυδρομικῶν τελῶν.

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟΝ ΦΩΤΟΓΡΑΦΕΙΟΝ

Ε. ΞΑΝΘΟΠΟΥΛΟΥ

ΑΘΗΝΑΙ, ΟΔΟΣ ΕΡΜΟΥ 10

(Παρὰ τῇ πλατείᾳ τοῦ Συντάγματος)

Ὅλοι οἱ καλλιτέχνη, ὅλοι οἱ συγγραφεῖς, ὅλοι οἱ ἄνθρωποι τοῦ θεάτρου φωτογραφοῦνται κατὰ προτίμησιν εἰς τὸ φωτογραφεῖόν μας, διότι εἶνε ἀληθινὸν καλλιτεχνικὸν ἐργαστήριον. Μηχανήματα τέλεια, ταχύτης περὶ τὴν ἐκτέλεσιν, τιμαὶ ἀνεπίδεκτοι παντὸς συναγωνισμοῦ.

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΝΤΟΚΟΙ ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ

Καταθέσεις εἰς τραπεζικὰ γραμμάτια.

Τροποποιηθείσης τῆς κλίμακος τῶν τόκων τῶν εἰς τραπεζικὰ γραμμάτια νέων ἐντόκων καταθέσεων ἐν ὄψει ἢ ἐπὶ προθεσμίᾳ, δηλοποιεῖται, ὅτι ἀπὸ 15 Ἀπριλίου 1909 ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος δέχεται παρὰ τε τῷ Κεντρικῷ Καταστήματι καὶ τοῖς Ὑποκαταστήμασιν αὐτοῖς καταθέσεις εἰς τραπεζικὰ γραμμάτια ἀποδοτέας ἐν ὄψει ἢ ἐν ὠρισμένη προθεσμίᾳ ἐπὶ τόκῳ :

1 1/2 τοῖς 1/100 κατ' ἔτος διὰ τὰς ἐν ὄψει ἀποδοτέας καταθέσεις μέχρι ποσοῦ δρ. 10,000, πέρα τοῦ ποσοῦ τούτου τοῦ τόκου ὀριζόμενου εἰς 1 τοῖς 1/100 κατ' ἔτος μέχρι 50,000 δραχμῶν πέρα δὲ τοῦ ποσοῦ τούτου εἰς 1/2 τοῖς 1/100. Αἱ καταθέσεις αὗται γίνονται δεκταὶ καὶ εἰς ἀνοικτὸν λογαριασμὸν παραδιδόμενον τῷ καταθέτῃ βιβλιαρίου λογαριασμοῦ καὶ βιβλιαρίου ἐπιταγῶν. — 2 τοῖς 1/100 κατ' ἔτος διὰ τὰς καταθέσεις τὰς ἀποδοτέας μετὰ ἑξ μηνῶν τοῦλάχιστον. — 2 1/2 τοῖς 1/100 κατ' ἔτος διὰ τὰς καταθέσεις τὰς ἀποδοτέας μετὰ ἑν ἔτος τοῦλάχιστον. — 3 τοῖς 1/100 κατ' ἔτος διὰ τὰς καταθέσεις τὰς ἀποδοτέας μετὰ δύο ἔτη τοῦλάχιστον. — 3 1/2 τοῖς 1/100 κατ' ἔτος διὰ τὰς καταθέσεις τὰς ἀποδοτέας μετὰ τέσσαρα ἔτη τοῦλάχιστον. — 4 τοῖς 1/100 κατ' ἔτος διὰ τὰς καταθέσεις τὰς ἀποδοτέας μετὰ πέντε ἔτη τοῦλάχιστον ὡς καὶ διὰ τὰς πέρα τῶν πέντε ἐτῶν ἢ τὰς διαρκεῖς.

Καταθέσεις εἰς χρυσόν.

Δέχεται ἐτι ἐντόκους καταθέσεις εἰς χρυσόν, ἤτοι εἰς φράγκα καὶ λίρας Ἀγγλίας, ἀποδοτέας ἐν ὠρισμένη προθεσμίᾳ ἢ διαρκεῖς ἐπὶ τόκῳ :

1 1/2 τοῖς 1/100 κατ' ἔτος διὰ καταθέσεις 6 μηνῶν τοῦλάχιστον	1 ἔτους
2 1/2 " " " " " " " " " " " "	2 ἐτῶν
3 " " " " " " " " " " " "	4 ἐτῶν
4 " " " " " " " " " " " "	5 ἐτῶν

Αἱ ὁμολογίαι τῶν ἐντόκων καταθέσεων ἐκδίδονται κατ' ἐκλογὴν τοῦ καταθέτου ὀνομαστικαὶ ἢ ἀνώνυμοι.

Τὸ κεφάλαιον καὶ οἱ τόκοι τῶν ὁμολογιῶν πληρώνονται παρὰ τῷ Κεντρικῷ καταστήματι καὶ τῇ αἰτήσει τοῦ καταθέτου παρὰ τοῖς Ὑποκαταστήμασι τῆς Τραπεζῆς εἰς τὸ αὐτὸ νόμισμα εἰς ὃ ἐγένετο ἡ κατάθεσις.

Παρακαλοῦνται οἱ ἐν ταῖς ἐπαρχίαις καὶ τῷ ἐξωτερικῷ κ.κ. συνδρομηταὶ τοῦ “Καλλιτέχνου,” ὅσοι καθυστεροῦν τὴν συνδρομὴν των διὰ τὸ γ' ἔτος νὰ μᾶς ἀποστείλουν ταύτην διὰ ταχυδρομικῆς ἐπιταγῆς εἰς τὴν διεύθυνσιν:

Κ^{ΟΝ} ΓΕΡ. ΒΩΚΟΝ,

Διευθυντὴν τοῦ «Καλλιτέχνου», ὁδὸς Ζωοδόχου Πηγῆς 50

ΑΘΗΝΑΣ

ΣΟΦΙΑΝΟΣ ΚΑΡΑΓΑΟΥΡΗΣ

ΕΤΟΣ 1907

CALORIFERES

ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ
ΚΑΤΑ ΤΟ ΝΕΟΝ
ΑΓΓΛΙΚΟΝ ΣΥΣ-
ΤΗΜΑ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΝ

5

φ
ΑΡΙΣΤΕΥΣ

ΚΑΖΑΝΛΙ

Χ. ΚΟΥΡΑΚΟΣ